MÜNDƏRİCAT

RƏSMİ XRONİKA

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ İLHAM ƏLİYEVİN DİPLOMATİK FƏALİYYƏTİ 3

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin səfərləri 3

26-27/08/05 – Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Kazan şəhərinin 1000 illiyi ilə əlaqədar yubiley tədbirlərində və MDB-nin üzvü olan ölkələrin dövlət başçılarının zirvə görüşündə iştirakı 3

23-24/09/05 – Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Bolqarıstana rəsmi səfəri 4

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin görüşləri 7

Xarici ölkələrin dövlət və hökumət başçılarının Azərbaycan Respublikasına səfərləri 9

29-30/09/05 – Finlandiya Respublikasının Prezidenti xanım Tarya Halonenin Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfəri 9

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ XARİCİ İŞLƏR NAZİRİ ELMAR MƏMMƏDYAROVUN DİPLOMATİK FƏALİYYƏTİ 11

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarovun səfərləri 11

2-4/08/05 – Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarovun Amerika Birləşmiş Ştatlarına rəsmi səfəri 11

6-7/09/05 – Azərbaycan Respublikası xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarovun Avstriyaya rəsmi səfəri 12

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarovun görüşləri 14

MÜSAHİBƏLƏR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyənin "Star" televiziyasının siyasi icmalçısı Ardan Zentürkə müsahibəsi 17

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Finlandiyanın "Yulesradio" dövlət teleradio şirkətinin müxbirlərinə müsahibəsi 20

ÇIXIŞLAR

Address by Mr. Elmar Mammadyarov, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Azerbaijan, at 568th (special) meeting of the OSCE Permanent Council. Vienna, 6 September 2005 25

Statement by Mr. Elmar Mammadyarov, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Azerbaijan, at the High-Level Plenary Meeting of the 60th session of the United Nations General Assembly. New York, 16 September 2005 29

Statement by Mr. Elmar Mammadyarov, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Azerbaijan, at the General Debate of the 60th Session of the United Nations General Assembly. New York, 18 September 2005 30

ERMƏNİSTAN – AZƏRBAYCAN MÜNAQİŞƏSİ

ERMƏNİSTAN – AZƏRBAYCAN MÜNAQİŞƏSİ MƏTBUATDA 33

İslam Konfransı Təşkilatı Ermənistanın Azərbaycana təcavüzünü bir daha pisləmişdir 33

Rumıniyanın Xarici İşlər Naziriliyi Dağlıq Qarabağdakı qondarma parlament seçkilərini pisləyir 33

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi bağlı qapılar arxasında müzakirə edilmişdir 33

ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı icmasının rəhbəri ilə görüşmüşlər 34

ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri mətbuat konfransı keçirmişlər 34

ATƏT-in Parlament Assambleyasının Dağlıq Qarabağ üzrə xüsusi nümayəndəsi Qoran Lenmarkerin məruzəsi açıqlandı 34

ABŞ Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tezliklə həll edilməsi üçün səylərini artıracaqdır 35

İsrail Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ərazi bütövlüyü prinsipi əsasında həllinə tərəfdardır 35

Azərbaycanın ABŞ-dakı səfiri konqresmenləri ermənipərəst həmkarlarının saxtakarlığına uymamağa çağırır 36

Vaşinqton Dağlıq Qarabağı müstəqil dövlət kimi tanımır 37

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həlli Böyük Britaniyanın maraqlarına cavab verir 37

Parisdə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi üzrə alt komitənin iclası keçirilmişdir 37

BMT-nin Baş Assambleyası Azərbaycan Respublikasının işğal olunmuş ərazilərində vəziyyətə dair məsələnin 60-cı sessiyanın gündəliyinə salınması barədə qərar qəbul etmişdir 38

XARİCİ İŞLƏR NAZİRLİYİNDƏ

Azərbaycan Respublikası ilə Gürcüstan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Azərbaycan Respublikası Dövlət komissiyasının və Gürcüstan Hökumət komissiyasının yeddinci birgə iclası keçirilmişdir 39

Milli təhlükəsizlik siyasəti sahəsində İşçi Qrupunun xarici ekspertlərlə birgə Milli Təhlükəsizlik Konsepsiyasının müzakirəsi üzrə iclası keçirilmişdir 39

BRİFİNQLƏR 39

TƏDBİRLƏR 40

"Terrorçuluqla mübarizə və insan hüquqları" mövzusunda seminar. Bakı, 16 iyul 2005 40

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ XARİCDƏKİ DİPLOMATİK NÜMAYƏNDƏLİKLƏRİNDƏ

TƏYİNATLAR 43

A.T. Hüseynə Azərbaycan Respublikasının fövqəladə və səlahiyyətli səfiri diplomatik rütbəsi verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı 43

A.T. Hüseynin Azərbaycan Respublikasının Yaponiyada fövqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı 43

M.N.Əliyevin Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri vəzifəsindən geri çağırılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı __ 43

M.N.Əliyevin Azərbaycan Respublikasının İspaniya Krallığında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı __ 44

Z.A.Həşimova Azərbaycan Respublikasının fövqəladə və səlahiyyətli səfiri diplomatik rütbəsi verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı 44

Z.A.Həşimovun Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı __ 44

P.O.Şahbazova Azərbaycan Respublikasının fövqəladə və səlahiyyətli səfiri diplomatik rütbəsi verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı 44

P.O.Şahbazovun Azərbaycan Respublikasının Almaniya Federativ Respublikasında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı __ 45

İ.Ə.Hacıyevə Azərbaycan Respublikasının fövqəladə və səlahiyyətli səfiri diplomatik rütbəsi verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı __ 45

İ.Ə.Hacıyevin Azərbaycan Respublikasının İndoneziya Respublikasında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı __ 45

TƏRCÜMEYI-HALLAR __ 46

Azər Hüseyn __ 46

Məmməd Əliyev __ 47

Zakir Həşimov __ 48

Pərviz Şahbazov __ 49

İbrahim Hacıyev __ 50

ETİMADNAMƏLƏRİN TƏQDİM EDİLMƏSİ __ 51

Azərbaycan Respublikasının səfiri etimadnaməsini Koreya Respublikasının Prezidentinə təqdim etmişdir 51

Azərbaycan Respublikasının səfiri etimadnaməsini Türkiyə Respublikasının Prezidentinə təqdim etmişdir 51

Azərbaycan Respublikasının səfiri etimadnaməsini Latviya Prezidentinə təqdim etmişdir __ 52

Azərbaycan Respublikasının səfiri etimadnaməsini Almaniya Federativ Respublikasının Prezidentinə təqdim etmişdir __ 52

MƏQALƏLƏR

Евгений Алиев, Процесс контроля над вооружением в Закавказье __ 53

Ариф Самедов, Конфликты на Южном Кавказе и внешняя политика России на современном этапе __ 64

Şəhla Qəhrəmanova, Diplomatik xidmətin və diplomatik protokolun təşəkkülü tarixindən __ 68

Юрий Помпеев, О водворении пришелцев в Азербайджан __ 71

YENİ NƏŞRLƏR

Е.Белоглазова, Совершенно секретный генерал __ 76

A.Yunusov, Karabakh. Past and present __ 76

Н.Сафаров, Экстрадиция в международном уголовном праве: проблемы теории и практики __ 77

The Azeri-Anglo Youth Society, Azerbaijan: 100 Questions Answered __ 77

REDAKSİYA ŞURASI

Elmar Məmmədyarov
Nazir (Baş redaktor)

Novruz Məmmədov, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İcra Aparatının Xarici əlaqələr şöbəsinin müdiri
Araz Əzimov, Nazir müavini,
Xələf Xələfov, Nazir müavini,
Mahmud Məmməd-Quliyev, Nazir müavini,
Vaqıf Sadıqov, Nazir müavini

REDAKSİYA HEYƏTİ

Samir Məlikli, Mətbuat və informasiya siyasəti idarəsinin üçüncü katibi
Cavid Nəsirov, Xarici siyasətin planlaşdırılması və strateji araşdırmalar idarəsinin (Mərkəz) attaşesi
Nurlan Əliyev, Xarici siyasətin planlaşdırılması və strateji araşdırmalar idarəsinin (Mərkəz) referenti (məsul katib)
Kamilə Məmmədova, Xarici siyasətin planlaşdırılması və strateji araşdırmalar idarəsinin (Mərkəz) referenti

© Müəllif hüquqları qorunur.
Müəlliflərin mövqeyi redaksiyanın mövqeyi ilə uyğun gəlməyə bilər.
Qeyri-dəqiq faktlara görə yazıların müəllifləri məsuliyyət daşıyırlar.

“Diplomatiya Aləmi” jurnalı 2002-ci ildən çıxır.
Qeydiyyat № 1161, 14 yanvar 2005-ci il

Ünvan: Xarici İşlər Nazirliyi, Xarici siyasətin planlaşdırılması və strateji araşdırmalar idarəsi (Mərkəz), Ş.Qurbanov küç. 4, Bakı AZ 1009;
Tel.: 492 73 28; 492 80 35; **e-poçt:** css@mfa.gov.az; t_musayev@mfa.gov.az

Jurnalın satışı, nəşri, abunə yazılması və digər texniki məsələlər:
Tel. 492 96 92 (21 28), **Səlim Əlizadə**
Korrektor: **Nazir Məmmədov**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ İLHAM ƏLİYEVİN DİPLOMATİK FƏALİYYƏTİ

AZƏRBAYCAN RESPUBLIKASININ PREZIDENTI İLHAM ƏLIYEVIN SƏFƏRLƏRI

26-27/08/05 – Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Kazan şəhərinin 1000 illiyi ilə əlaqədar yubiley tədbirlərində və MDB-nin üzvü olan ölkələrin dövlət başçılarının zirvə görüşündə iştirakı

Avqustun 26-da Kazan bələdiyyəsinin binasında (ratuşa) MDB-nin üzvü olan ölkələrin dövlət başçılarının növbəti – sayca 40-cı zirvə görüşü keçirilmişdir.

Əvvəlcə qapalı keçən iclasda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko, Ermənistan Prezidenti Robert Koçaryan, Gürcüstan Prezidenti Mixail Saakaşvili, Qazaxıstan Prezidenti Nursultan Nazarbayev, Qırğızıstan Prezidenti Kurmanbek Bakiyev, Moldova Prezidenti Vladimir Voronin, Özbəkistan Prezidenti İslam Kərimov, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin, Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmonov, Ukrayna Prezidenti Viktor Yuşşenko, Türkmənistan Nazirlər Kabineti sədrinin müavini Ağaniyaz Akıyev iştirak edirdilər.

Gündəliyə "MDB-nin üzvü olan ölkələrin humanitar əməkdaşlığı haqqında saziş", "Çernobıl AES-də qəzanın 20-ci ildönümü ilə əlaqədar MDB ölkələrinin xalqlarına və dünya ictimaiyyətinə müraciət", eləcə də terrorizm və qeyri-leqal miqrasiya ilə bağlı mübarizəyə dair sənədlər, "BMT-nin 60 illik yubileyi ilə əlaqədar dövlət başçılarının bəyanatı"nın qəbulu, "2006-cı ilin MDB ili elan olunması" və digər məsələlər daxil idi.

MDB Dövlət Başçıları Şurasının sədri, Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin iclası açaraq demişdir ki, ötən sammitdən keçən müddət ərzində Müstəqil Dövlətlər Birliyi çərçivəsində müxtəlif formatlarda

keçirilən görüşlərin hamısı ölkələrimiz arasında əlaqələrin möhkəmlənməsinə, əməkdaşlığın gücləndirilməsinə xidmət etmişdir.

Təxminən iki saat yarım çəkən iclasdan sonra zirvə görüşü geniş tərkibdə davam etdirilmişdir. Dövlət Başçıları Şurasının sədri, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin iclası açaraq, zirvə görüşünün Kazanın 1000 illik yubileyi şənlikləri günlərində keçirilməsini əlamətdar, mühüm tarixi hadisə adlandırmış, görüşün yüksək səviyyədə təşkilinə görə Tatarıstan Respublikasının rəhbərliyinə dövlət başçıları adından dərin təşəkkürünü bildirmişdir.

Müstəqil Dövlətlər Birliyi orqanlarının təkmilləşdirilməsi və islahatı, humanitar sahədə əməkdaşlıq məsələləri müzakirələrin əsas mövzusu olmuşdur.

Zirvə görüşünün nəticəsi olaraq bir sıra sənədlər imzalanmışdır. Dövlət başçıları ötən müddətdə Şuraya rəhbərlik etmiş Rusiya

Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirərək ona təşəkkürlərini bildirmişlər.

MDB dövlət başçılarının növbəti zirvə görüşünün 2006-cı ildə Belarusun paytaxtı Minsk şəhərində keçirilməsi qərara alınmışdır.

Zirvə görüşündə iştirak edən ölkələrin prezidentləri və onları müşayiət edən şəxslər iclasdan sonra Kazan Kremlində "Qul Şərif" məscidi və Blaqoveşeniye kilsəsi ilə tanış olmuşlar.

Sonra prezidentlər MDB-nin üzvü olan ölkələrin dövlət bayraqları önündə xatirə şəkli çəkdirmişlər.

Zirvə görüşü başa çatdıqdan sonra yekun mətbuat konfransı keçirilmişdir. Həmkarları adından jurnalistlər qarşısında çıxış edən Rusiya Prezidenti Vladimir Putin çoxmillətli Kazan şəhərində onlara göstərilən yüksək qonaqpərvərliyə görə Kazan sakinlərinə minnətdarlığını bildirmişdir. O demişdir ki, MDB-də islahatlar aparmağın vaxtı çoxdan çatmışdır, lakin belə mürəkkəb məsələdə tələsmək olmaz. Ən başlıcası odur ki, prezidentlərin hamısı iqtisadi və humanitar sahələrdə inteqrasiyada maraqlı olduqlarını söylədilər. MDB-nin islahatlarına dair müxtəlif fikirlər var, lakin ümumi qərar hökmən tapılacaqdır.

İmzalanmış sənədlər sübut edir ki, MDB ölkələri inteqrasiyanın güclənməsini istəyir.

V.Putin bildirmişdir ki, görüşdə Qazaxıstan Prezidenti Nursultan Nazarbayevin 2009-cu ildə ATƏT-in sədri vəzifəsinə namizədliyinin dəstəklənməsi barədə yekdilliklə qərar qəbul edilmişdir.

Sonra MDB üzvü olan ölkələrin dövlət başçıları, Musa Cəlil adına Tatarıstan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrına gəlmişlər. Burada prezidentlərin şərəfinə və Kazan şəhərinin 1000 illik yubileyinə həsr olunmuş təntənəli konsert olmuşdur.

Avqustun 26-da Kazandakı "Piramida" əyləncə kompleksində Tatarıstan paytaxtının 1000 illiyi ilə əlaqədar Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin adından Birlik ölkələri dövlət başçılarının şərəfinə ziyafət verilmişdir.

Avqustun 27-də Tatarıstan Respublikasının paytaxtı Kazanda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Ermənistan Prezidenti Robert Koçaryanın görüşü keçirilmişdir. ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrlərinin də iştirak etdikləri görüşdə dövlət başçıları Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə aradan qaldırılması məsələlərini geniş müzakirə etmişlər.

Sonra görüş təkbətək davam etdirilmişdir. Həmin gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Tatarıstan paytaxtına səfərini başa çatdırmışdır.

"AzərTAC" 27.08.08

23-24/09/05 – Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Bolqarıstana rəsmi səfəri

Səfər zamanı keçirilmiş görüşlər:

Bolqarıstan Prezidenti Georgi Pirvanov ilə təkbətək görüş
Bolqarıstan Prezidenti Georgi Pirvanov ilə geniş tərkibdə görüş
Bolqarıstan parlamentinin - Xalq Məclisinin sədri Georgi Pirinski ilə görüş
Milli və Dünya Təsərrüfatı Universitetinin rektoru Borislav Borisov ilə görüş
Bolqarıstanın keçmiş Prezidenti Jelyu Jelevlə görüş
Varna şəhərində yerləşən "Riviera Biç" hotel-kompleksində "Bolqarıstan yeni açıq ölkədir" devizi altında turizm layihəsinin təqdimatında iştirak

Səfər zamanı imzalanmış sənədlər:

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Bolqarıstan Prezidenti Georgi Pirvanovun birgə bəyannaməsi
Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Bolqarıstan Respublikası Hökuməti arasında Avropa və Avratlantik inteqrasiyası sahəsində əməkdaşlıq haqqında memorandum
Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Bolqarıstan Respublikası Hökuməti arasında sadələşdirilmiş viza rejimi haqqında saziş
Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi və Bolqarıstan Respublikasının "Tamojnı" agentliyi arasında kadrların peşəkar hazırlığının və ixtisasının artırılması üzrə gömrük əməkdaşlığının təkmilləşdirilməsi sahəsində qarşılıqlı anlaşma protokolu
Azərbaycan Respublikasının və Bolqarıstan Respublikasının aviasiya hakimiyyəti orqanları

arasında gələcək əməkdaşlıq haqqında protokol
Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti və Bolqarıstan Milli Televiziyası arasında əməkdaşlıq haqqında saziş
Bolqarıstan-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyəti və Azərbaycan-Bolqarıstan Dostluq Cəmiyyəti arasında birgə fəaliyyət və əməkdaşlıq haqqında müqavilə

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Bolqarıstan Prezidenti Georgi Pirvanovun birgə bəyannaməsi

İkitərəfli əlaqələrin vəziyyəti və perspektivi, eləcə də Azərbaycan Respublikası və Bolqanstan Respublikasının beynəlxalq aləmdə qarşılıqlı fəaliyyətinin əsas məsələlərini müzakirə etdikdən sonra;

Azərbaycan-Bolqar əməkdaşlığının fəallaşması və dərinləşməsi üçün 2004-cü ilin 7-8 oktyabr tarixlərində Bolqarıstan Respublikası Prezidentinin Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfərinin əhəmiyyətini qeyd edərək;

Bütün səviyyələrdə müntəzəm siyasi dialoqu dəstəkləməyə və iqtisadi, sosial, humanitar, gənclər, turizm, idman, hərbi-texniki əməkdaşlıq, ekologiya və digər sahələrdə əlaqələrin dərinləşdirilməsinə hazır olduqlarını təsdiq edərək;

İki dövlətin ümumi xarici siyasət prioritetlərini məmnunluqla qeyd edərək, Avropa və Avroatlantik inteqrasiyası sahəsində əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə çağıraraq;

İki dovlət arasında müqavilə-hüquqi bazasının bundan sonra da möhkəmləndirilməsinin vacibliyini qeyd edərək;

Azərbaycanda və Bolqarıstanda vətəndaş cəmiyyətinin demokratikləşməsi və bazar iqtisadiyyatının möhkəmləndirilməsinə, qanunun aliliyi, insan hüquq və əsas azadlıqlarının müdafıəsi və təminatı kimi müasir dünyanın prioritet universal dəyərlərinə öz bağlılıqlarını vurğulayaraq;

Hər iki dövlətin marağı daxilində, ikitərəfli və beynəlxalq əməkdaşlığın gələcəkdə qarşılıqlı inam ruhunda dərinləşməsinin regional, ümumavropa və dünya səviyyəsində sülhün və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsinə xidmət edəcəyinə əmin olaraq;

aşağıdakıları bəyan edirlər:

Azərbaycan Respublikası Prezidenti və Bolqarıstan Respublikası Prezidenti Azərbaycan və Bolqarıstan Parlamentləri arasında əməkdaşlığın fəallaşdırılmasını alqışlayırlar.

Prezidentlər iki ölkə arasında onların dinamik inkişaf edən iqtisadiyyatlarının həcminə və potensialına tam uyğun olan ticari, iqtisadi və elmi-texniki əməkdaşlığın lazımi səviyyəyə çatmasına nail olmaq üçün əlavə tədbirlərin görülməsini dəstəkləyirlər.

Prezidentlər ticari-iqtisadi və elmi-texniki əməkdaşlıq üzrə Azərbaycan-Bolqarıstan birgə komissiyasının fəaliyyətinə və bu Komissiyanın 6-7 oktyabr 2004-cü ildə Bakı şəhərində keçirilmiş ikinci iclasının qərarlarının həyata keçirilməsinə boyük əhəmiyyət verirlər.

Prezidentlər iki ölkə arasında səmərəli iqtisadi layihələrin həyata keçirilməsi, kiçik və orta müəssisələrin fəaliyyətlərinin gücləndirilməsi, dövlət və özəl müəssisələr arasında əməkdaşlıq üçün əlverişli şəraitin təmin edilməsi və onların birliklərinin yaradılması, maliyyə və bank strukturları arasında, həmçinin hər iki ölkənin turistik firmaları və təşkilatları arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsinə köməklik göstərməyə hazır olduqlarını vurğulayırlar.

Prezidentlər mədəniyyət, elm və təhsil sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi məqsədilə ikitərəfli sənədlərin imzalanması da daxil olmaqla əlavə tədbirlər görməyə çağırırlar. Prezidentlər hər iki ölkənin elm, təhsil, ədəbiyyat, incəsənət və digər sahələrin nümayəndələri arasında, kütləvi informasiya vasitələri, gənclər, tələbələr və həmkarlar ittifaqları arasında əlaqələrin genişləndirilməsinə dəstək verəcəklər.

Prezidentlər Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində ikitərəfli əməkdaşlıq-

dan, Avropa-Qafqaz-Asiya nəqliyyat dəhlizinin, İNOGEYT proqramının həyata keçirilməsindən məmnun olduqlarını bildirir, həmçinin Bakı-Tbilisi-Axalkalaki-Qars dəmir yolu layihəsinin və TRACEKA nəqliyyat dəhlizinin 8 saylı Avropa nəqliyyat dəhlizi xətti ilə davam etdirilməsinin artan əhəmiyyətini qeyd edirlər.

Bolqarıstan tərəfi Azərbaycan Respublikasının Ümumdünya Ticarət Təşkilatına qoşulmasını dəstəkləyir.

İki dövlətin başçıları terrorizmin bütün forma və təzahürlərini pisləyir və bu qlobal təhlükəyə qarşı mübarizədə beynəlxalq həmrəyliyin və əməkdaşlığın güclənməsini alqışlayırlar. Prezidentlər mütəşəkkil cinayətkarlığa, korrupsiyaya, qeyri-qanuni miqrasiyaya, insan alverinə, çirkli pulların yuyulmasına, narkotiklərin, psixotrop maddələrin və prekursorların, kimyəvi toksik maddələrin, yüngül odlu silahların, hərbi sursatların, partlayıcı maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə, hava quldurluğu və eyni zamanda kütləvi qırğın silahlarının və onun daşınma vasitələrinin yayılmasına qarşı mübarizə sahəsində səmərəli ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığın gücləndirilməsini dəstəkləyirlər.

Hər iki dövlət başçısı Avropa Qonşuluq Siyasətinin Azərbaycanın, o cümlədən Cənubi Qafqazın digər dövlətlərinin Avropa İttifaqına yaxınlaşmasına müsbət təsir etməsindən məmnun olduqlarını qeyd edirlər. Prezidentlər bu prosesə cəlb olunduqlarını təsdiq edərək bu sahədə birgə fəaliyyəti təşviq etməyə hazır olduqlarını bəyan edirlər. Prezidentlər həmçinin Avropa Qonşuluq Siyasətinin əməkdaşlığın inkişafına, sülhün və sabitliyin qorunmasına, o cümlədən Cənubi Qafqazda dövlətlərin inkişafına kömək edəcəyinə əmin olduqlarını bildirirlər.

Prezidentlər Avropa inteqrasiya prosesinə töhfə kimi regionda münaqişələrin dövlətlərin suverenliyi, ərazi bütövlüyü və sərhədlərinin toxunulmazlığı əsasında beynəlxalq hüququn ümumtanınmış prinsip və normalarına, BMT Nizamnaməsi və ATƏT-in başlıca sənədlərinə uyğun olaraq sülh yolu ilə həll edilməsinin vacibliyini vurğulayırlar.

Hər iki Prezident Avroatlantik Tərəfdaşlıq Şurası, NATO-nun "Sülh naminə Tərəfdaşlıq" Proqramı çərçivəsində birgə fəaliyyəti və Azərbaycanın təqdim etdiyi Fərdi Tərəfdaşlıq Əməliyyat Planını dəstəklədiklərini ifadə edirlər. Hər iki dövlət başçısı Avroatlantik strukturların regional təhlükəsizlik və sabitliyin möhkəmləndirilməsində vacib rolunu nəzərə alaraq, bu çərçivədə ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığa böyük əhəmiyyət verirlər.

Bu kontekstdə, Prezidentlər ATƏT-in Minsk Qrupu çərçivəsində və onun həmsədrləri tərəfindən Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə yönəlmiş əlavə tədbirlərin görülməsinin vacibliyini qeyd edirlər.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti və Bolqarıstan Respublikası Prezidenti hazırkı Birgə Bəyannamənin Azərbaycan - Bolqarıstan əməkdaşlığına xüsusi təkan verəcəyinə əmin olduqlarını bildirirlər.

Sofıya şəhərində 23 sentyabr 2005-ci il tarixində iki əsl nüsxədə, Azərbaycan, bolqar və ingilis dillərində imzalanmışdır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ İLHAM ƏLİYEVİN GÖRÜŞLƏRİ

1 iyul -	"Aqo" monitorinq qrupunun nümayəndə heyəti ilə görüş
4 iyul -	Avropa Şurası Parlament Assambleyasının Avropa demokratlar qrupunun rəhbəri Mixail Margelov ilə görüş
4 iyul -	Rusiya Federasiyası hökumətinin keçmiş sədri Viktor Çernomırdin ilə görüş
5 iyul -	Avropa Şurası Parlament Assambleyası Monitorinq komitəsinin və Qaçqınlar üzrə alt komitəsinin üzvləri ilə görüş
5 iyul -	Avropa Şurası Parlament Assambleyası Monitorinq komitəsinin sədri Giorgi Frundanı ilə görüş
6 iyul -	Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Heyki Talviti ilə görüş
8 iyul -	Pakistan İslam Respublikasının daxili işlər naziri Aftab Əhməd xan Şerpaon ilə görüş
8 iyul -	Fransa Respublikasının "Teknip" şirkətlər qrupu Direktorlar şurasının sədri və baş icraçı katibi Daniel Valot ilə görüş
11 iyul -	ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri – səfirlər Stiven Mənn, Yuri Merzlyakov və Bernar Fasye ilə görüş
13 iyul -	Yaponiya Xarici Əlaqələr İnstitutunun direktoru, Xarici İşlər Nazirliyinin baş müşaviri, səfir Toşiyuki Fucivara ilə görüş
13 iyul -	İran İslam Respublikası Prezidentinin Xəzər məsələləri üzrə xüsusi nümayəndəsi Mehdi Səfəri ilə görüş
13 iyul -	ABŞ-ın Milli Demokratiya İnstitutu idarə heyətinin sədri, sabiq dövlət katibi Madlen Olbrayt ilə görüş
14 iyul -	ABŞ-ın Nyu-Hempşir ştatının keçmiş qubernatoru, Ata Corc Buşun prezidentliyi dövründə Ağ ev administrasiyasının rəhbəri olmuş Con Sunun ilə görüş
14 iyul -	ABŞ-ın Brukinqs İnstitutunun analitiki xanım Fiona Hill ilə görüş
18 iyul -	Qətər dövləti Silahlı Qüvvələrinin baş qərargah rəisi general-polkovnik Həməd Bin Əli əl-Atiyyənin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
19 iyul -	Gürcüstanın baş naziri Zurab Noğaideli ilə görüş
20 iyul -	Türkiyə Respublikasının müdafiə naziri Vəcdi Könül ilə görüş
20 iyul -	MDB Dövlət Başçıları Şurası yanında Beynəlmiləlçi Döyüşçülərin İşləri Komitəsinin sədri Ruslan Auşev ilə görüş
23 iyul -	Beynəlxalq Valyuta Fondunun sərəncamçı direktorunun müavini Aqustin Karstensin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
23 iyul -	Tailand Krallığının baş prokuroru Kampri Kaoçarern ilə görüş
27 iyul -	ABŞ dövlət katibinin qlobal məsələlər üzrə müavini Pola Dobryanski ilə görüş
1 avqust -	Ukraynanın Azərbaycan Respublikasındakı səfiri Anatoli Yurçenko ilə ölkəmizdə səlahiyyət müddətinin başa çatması ilə əlaqədar görüş
2 avqust -	İsrailin Azərbaycan Respublikasında diplomatik fəaliyyəti başa çatmış səfiri Eytan Naye ilə ölkəmizdə səlahiyyət müddətinin başa çatması ilə əlaqədar görüş
5 avqust -	Beynəlxalq Güləş Federasiyaları Assosiasiyasının prezidenti Rafael Martinetti ilə görüş
8 avqust -	Dağıstanlı yazıçı-tədqiqatçı, türkdilli xalqların tarixinin araşdırıcısı Murad Aci ilə görüş
10 avqust -	İtaliyanın Azərbaycan Respublikasındakı səfiri Marqarita Kosta ilə ölkəmizdə səlahiyyət müddətinin başa çatması ilə əlaqədar görüş
12 avqust -	Almaniya Federativ Respublikası Federal Kəşfiyyat Xidmətinin rəhbəri Auqust Hanninqin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
15 avqust -	İsveçin baş nazirinin ofisini təmsil edən Dövlət Katibi Lars Danielsonun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
15 avqust -	Gürcüstanın daxili işlər naziri Vano Merabişvili ilə görüş

22 avqust - Avropa Şurası Parlament Assambleyasının sədri Rene van der Linden ilə görüş
24 avqust - YUNESKO-nun Baş direktoru Koişiro Matsuura ilə görüş
29 avqust - Türkiyə Respublikasının Ədalət və İnkişaf Partiyası sədrinin müavini Şaban Dişli, partiya sədrinin müavini, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin (TBMM) Avropa Şurası Parlament Assambleyasındakı nümayəndə heyətinin başçısı Murad Mercan və TBMM-in AŞPA-dakı nümayəndə heyətinin üzvü, millət vəkili İnci Dərvişi ilə görüş
29 avqust - Gürcüstanın Kəşfiyyat Departamentinin sədri Batu Kuteliya ilə görüş
30 avqust - Türkiyə Respublikasının Mərmərə Qrupu Strateji və Sosial Araşdırmalar Vəqfinin sədri Akkan Suverin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
31 avqust - ABŞ Senatının Xarici əlaqələr komitəsinin sədri Riçard Luqarın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
1 sentyabr - Norveç Xarici İşlər Nazirliyinin dövlət katibi Kim Traavik ilə görüş
5 sentyabr - Avropa Şurasının baş katibi Terri Devisin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
5 sentyabr - ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri, Sloveniya Respublikasının xarici işlər naziri Dimitri Rupelin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
6 sentyabr - Finlandiyanın Azərbaycan Respublikasındakı səfiri xanım Terhi Hakkala ilə görüş
7 sentyabr - Türkiyə Respublikası Silahlı Qüvvələri Quru Qoşunlarının Komandanı, ordu generalı Yaşar Böyükanıtın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
7 sentyabr - Beynəlxalq Sosial Təminat Assosiasiyasının “Qloballaşma və əmək miqrantlarının sosial müdafiəsi” mövzusunda Avropa iclasının iştirakçıları ilə görüş
12 sentyabr - İncilin təbliği konqreqasiyasının prefekti, kardinal Kreşentsio Sepenin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
13 sentyabr - İsrail Dövlətinin, İtaliya Respublikasının və Polşa Respublikasının Azərbaycan Respublikasında yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfirləri Artur Lenk, Can Luici Maşan və Kşiştof Krayevskinin etimadnamələrinin qəbul edilməsi
14 sentyabr - Avropa Birliyinin Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Heyki Talvitiyenin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
14 sentyabr - Asiya İnkişaf Bankının icraçı direktoru, səfir Pol Speltsin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
14 sentyabr - Moskvanın və Bütün Rusiyanın Patriarxı II Aleksini və onun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
19 sentyabr - Çin Xalq Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Çjan Siyun ilə görüş
20 sentyabr - ABŞ-ın Corctaun Universitetinin Mərkəzi Asiya-Qafqaz İnstitutunun tədqiqat və nəşriyyat məsələləri üzrə direktoru Svante Kornelli ilə görüş
21 sentyabr - “İslam ümmətinin həmrəyliyi” mövzusunda Bakıda keçirilən beynəlxalq konfransın iştirakçıları ilə görüş
22 sentyabr - ABŞ-ın Alman Marşall Fondunun nümayəndə heyəti ilə görüş
26 sentyabr - MDB-yə üzv olan ölkələrin V Beynəlxalq İdman Oyunlarının baş hakimi, iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, kosmonavt Aleksey Leonov ilə görüş
27 sentyabr - Bakıda keçirilən “Yeni təhlükəsizlik şəraitində qadınların rolu: Gender amilinin strateji əhəmiyyəti” mövzusunda beynəlxalq konfransın iştirakçıları ilə görüş
28 sentyabr - GUAM-ın üzvü olan ölkələrin sərhəd xidməti rəhbərlərinin III iclasının iştirakçıları – Ukrayna Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi general-polkovnik Nikolay Litvin, Moldova Sərhəd Xidmətinin baş direktoru, briqada generalı İqor Kolenov, Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyinin Dövlət Sərhədinin Mühafizəsi Departamentinin sədri, ədliyyə general-leytenantı Badri Bitsadze ilə görüş.

XARİCİ ÖLKƏLƏRİN DÖVLƏT VƏ HÖKUMƏT BAŞÇILARININ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINA SƏFƏRLƏRİ

29-30/09/05 – Finlandiya Respublikasının Prezidenti xanım Tarya Halonenin Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfəri

Səfər zamanı keçirilmiş görüşlər:

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ilə təkbətək görüş

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ilə geniş tərkibdə görüş

Milli Məclisin sədri Murtuz Ələsgərov ilə görüş

Azərbaycan-Finlandiya biznes forumunda iştirak

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva ilə görüş

Səfər zamanı imzalanmış sənədlər:

Azərbaycan Respublikası və Finlandiya Respublikası arasında gəlirlərə və əmlaka görə vergilərə münasibətdə ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması və vergidən yayınmanın qarşısının alınması haqqında saziş

Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi və Finlandiya Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi arasında Anlaşma memorandumu

Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin və Finlandiya Respublikası Prezidenti Tarya Halonenin birgə mətbuat konfransı

Sentyabrın 29-da Prezident Sarayında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Finlandiya Respublikasının Prezidenti xanım Tarya Halonen birgə mətbuat konfransı keçirmişlər. Dövlət başçıları mətbuat konfransında nitqlə çıxış etdilər.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin nitqi

Hörmətli xanım Prezident!

Hörmətli qonaqlar, xanımlar və cənablar!

İlk növbədə, sizin hamınızı bir daha Azərbaycanda salamlamaq istəyirəm.

Keçirdiyimiz görüşlər, apardığımız müzakirələrlə bağlı dərin məmnunluq hissimi vurğulamaq istərdim. Biz ikitərəfli münasibətlərimizin bir çox aspektlərini nəzərdən keçirdik. Biz siyasi dialoqun səviyyəsindən çox razıyıq, eyni zamanda, mən ümid edirəm ki, bizim münasibətlərimiz böyük sürətlə inkişaf edəcəkdir. Bunun üçün çox böyük imkanlar var. Zənnimcə, iqisadi əlaqələr genişləndirilməlidir. Çünki ölkələrimizin iqtisadi potensialı artmaqdadır. Ona görə də mən ümid edirəm ki, sabah keçiriləcək biznes forumun praktiki baxımdan çox böyük əhəmiyyəti vardır. Şübhəsiz ki, biz öz göstərişlərimizi, əsas istiqamətlər üzrə təlimatlarımızı verə bilərik. Lakin bunun həyata keçirilməsi üçün, ümumi əməkdaşlıq üçün əsasların tapılması məhz iş adamları tərəfindən müəyyən olunmalıdır.

Biz burada, regionda mövcud olan münaqişələrin həlli yollarını da müzakirə etdik. Hesab edirəm ki, səmimi müzakirələr və açıq söhbətlər bu problemin daha yaxşı formada başa düşülməsini mümkün edəcəkdir. Cənubi Qafqaz regionunda ümumi problemlər var və Qafqazdakı münaqişələr bizim inkişaf yolumuzda duran əsas maneələrdən biridir.

Hazırda Azərbaycanda sosial-iqtisadi islahatlar aparılmaqdadır və Avropa strukturlarına daha sıx inteqrasiya olunmaq siyasətimizi davam etdiririk. Biz Avropa İttifaqının "Yeni qonşuluq siyasəti"nə daxil edilmişik. Bu da Avropa İttifaqı ilə daha sıx əməkdaşlığa zəmin yaradır. Avropa İttifaqı ilə münasibətlərin

inkişafı bizim xarici siyasətimizin əsas prioritetlərindən biridir. Finlandiyanın bizim Avropaya inteqrasiyamıza verdiyi dəstək çox əlamətdardır. Biz bu dəstəyi indiyə qədər hiss etmişik. Ümumiyyətlə, mən əminəm ki, xanım Prezidentin səfəri ikitərəfli münasibətlərimiz üçün çox əhəmiyyətlidir. Ümidvaram ki, bu səfərdən sonra biz bir çox işləri birgə görəcəyik, əlaqələri daha sıx quracağıq və ölkələrimiz, xalqlarımız naminə işləyəcəyik. Mən bir daha Sizə və nümayəndə heyətinə minnətdarlığımı bildirir, uğurlar arzulayıram.

Finlandiya Respublikası Prezidenti Tarya Halonenin nitqi

Hörmətli cənab Prezident!

Hörmətli xanımlar və cənablar!

Mən də öz tərəfimdən Azərbaycan Prezidentinə minnətdarlığımı bildirirəm.

Mənim Azərbaycana ilk səfərim təqribən 9 il bundan əvvəl, 1996-cı ildə baş tutmuşdu. Mən ölkənizdə baş verən dəyişiklikləri görməkdə çox maraqlı idim. Görürəm ki, bu dəyişikliklər iqtisadi sahədə çox sürətlə gedir. Bir çox işlər görülür, böyük irəliləyiş əldə olunubdur. Sizə gələcəkdə bu istiqamətdə daha böyük uğurlar arzulayıram. Gələcək planları müzakirə etmək bizim üçün çox maraqlı idi.

Sizin siyasi inkişafla bağlı əldə etdiyiniz nailiyyətləri eşitməkdən çox məmnun oldum. Biz bilirik ki, noyabr ayında ölkənizdə parlament seçkiləri keçiriləcək və siz həmin seçkilərdə üzvü olduğunuz Avropa Şurasının dəyərlərinin də nümayiş etdirilməsinə çalışacaqsınız.

Sabah biznes forumu keçiriləcək, ikitərəfli iqtisadi münasibətlərin inkişafı üçün mövcud olan imkanlar müzakirə ediləcəkdir. Cənab Prezident, Sizin burada qeyd etdiyiniz kimi, artıq iki ölkə arasında iqtisadi əməkdaşlıq üçün zəmin yaradılıbdır. Bu gün nazirlər tərəfindən imzalanan iki sənəd ümumi işlərimizdə irəliyə doğru atılmış addım olacaqdır. Ümid edirəm ki, biznes forumundan sonra daha fəal əməkdaşlıq edə biləcəyik.

O ki qaldı regional məsələlərə, Siz bilirsiniz ki, mən keçmişdə Azərbaycana səfər etmişdim. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında məlumatım vardır. Mən bilirəm ki, Minsk qrupu fəaliyyətə başlayandan etibarən bu sahədə hələ müsbət dəyişikliklər olmamışdır. Avropa İttifaqı bu məsələnin aradan qaldırılmasında çox maraqlıdır. ATƏT, o cümlədən digər təşkilatlar bu münaqişənin həllinə maraq göstərirlər. Xatırlatmaq istəyirəm ki, Avropa İttifaqı finlandiyalı diplomat Heyki Talvitiyeni Avropa İttifaqının Cənubi Qafqazdakı xüsusi nümayəndəsi təyin etmişdir.

Mən “Yeni qonşuluq siyasəti”nə dair bir neçə söz demək istəyirəm. Siz bunun Azərbaycan üçün nə qədər vacib olduğunu artıq qeyd etdiniz. Lakin onu demək istəyirəm ki, bu, həmçinin Avropa İttifaqı üçün də vacibdir. Avropa İttifaqı alınmaz böyük qala deyildir. Görürsünüz ki, Avropa İttifaqı yeni üzvlər qəbul edir. Burada Rumıniya və digər ölkələr var, daha sonra Ukraynanın məsələsi var. Mən çox ümid edirəm ki, bundan sonra digər ölkələrin namizədliklərinə də baxılacaqdır.

Lakin buna qədər ölkəniz həmin siyasət çərçivəsində lazımi addımların atılmasını həyata keçirməlidir. Hesab edirəm ki, Avropa İttifaqının “Yeni qonşuluq siyasəti” çərçivəsində biz mümkün qədər qısa müddətdə ölkələrimizin maraqlarına uyğun olaraq bir çox irəliləyişlər əldə edə biləcəyik.

Yeri gəlmişkən, onu da deyim ki, mən Azərbaycan Prezidentini Finlandiyaya rəsmi səfərə dəvət etdim. O, bu dəvəti məmnunluqla qəbul etdi.

“AzərTAC” 30.09.05

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ XARİCİ İŞLƏR NAZİRİ ELMAR MƏMMƏDYAROVUN DİPLOMATİK FƏALİYYƏTİ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ XARİCİ İŞLƏR NAZİRİ ELMAR MƏMMƏDYAROVUN SƏFƏRLƏRİ

2-4/08/05 – Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarovun Amerika Birləşmiş Ştatlarına rəsmi səfəri

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov ABŞ-ın dövlət katibi Kondoliza Raysın dəvəti ilə avqustun 1-də Vaşınqtona gəlmişdir. Avqustun 2-dən 4-dək davam edən səfərin birinci günü E.Məmmədyarovun ABŞ-ın dövlət katibi xanım Kondoliza Rays, Dövlət Departamentinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə baş məsləhətçisi, ATƏT-in Minsk qrupunun ABŞ-lı həmsədri Stiven Mənnlə görüşmüş, bundan əlavə bir neçə KİV nümayəndəsinə müsahibə vermişdir. Səfərin ikinci günü – avqustun 3-də nazir, ABŞ Prezidenti Corc Buşun milli təhlükəsizlik üzrə məsləhətçisinin müavini Cək Krauç, sabiq dövlət katibinin müavini Riçard Armitac, Cons Hopkins Universitetinin Mərkəzi Asiya və Qafqaz institutunun sədri, görkəmli regionşünas doktor Fred Starla görüşlər keçirmiş, Milli Demokratiya İnstitutu, Beynəlxalq Respublikaçılar İnstitutu, Seçki Sistemləri üzrə Beynəlxalq Fond kimi qeyri-hökumət təşkilatları, Dövlət Departamenti, Milli Təhlükəsizlik Şurası nümayəndələrinin iştirak etdikləri dəyirmi masada çıxış etmişdir.

Avqustun 2-də xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov ABŞ-ın dövlət katibi Kondoliza Raysla görüşmüşdür. Görüşdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərindən biri olan ABŞ-ın rolu, Qafqazda hazırkı vəziyyət, Xəzər hövzəsinin enerji layihələri, noyabrda keçiriləcək parlament seçkilərinə hazırlıq və ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin gələcək inkişafı və genişləndirilməsinə dair fikir mübadiləsi aparılmışdır. Xarici işlər naziri görüşün nəticələri barəsində jurnalistlərə bildiribdir ki, K.Rays Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün Minsk qrupunun həmsədri kimi ABŞ-ın öz səylərini gücləndirəcəyini vəd edibdir. Görüşdə, həmçinin, qarşıdan gələn parlament seçkiləri barədə müzakirələrə toxunan nazir deyib ki, ABŞ Azərbaycanda demokratiya sahəsində irəliləyişlərin olmasını istədiyini bildirib və qeyd edib ki, bu baxımdan Azərbaycanla ABŞ arasında çox gözəl münasibətlər qurulubdur. "İqtisadi münasibətlərə gəlincə, Bakı-Tiflis-Ceyhan neft, Bakı-Tiflis-Ərzurum qaz kəməri barəsində söhbət oldu"-deyən nazir görüşdə Qars-Axalkalaki-Bakı layihəsi barəsində də fikir mübadiləsi aparıldığını bildirmişdir. O, bu layihənin ABŞ tərəfindən yüksək qiymətləndirildiyini söylədi. Sonda E.Məmmədyarov görüşün nəticəsindən razı qaldığını vurğulamışdır.

Həmin gün E.Məmmədyarov ATƏT-in Minsk qrupunun amerikalı həmsədri Stiven Mənnlə də görüşmüşdür. Söhbət zamanı Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə dair aparılan sülh danışıqları prosesi diqqət mərkəzində olmuşdur.

Avqustun 3-də Elmar Məmmədyarov ABŞ Prezidenti Corc Buşun milli təhlükəsizlik üzrə köməkçisinin müavini Cək Krauçla görüşmüşdür. Cənab Krauç terrora qarşı qlobal mübarizədə ABŞ-a göstərdiyi dəstəyə görə Azərbaycan hökumətinə təşəkkürünü bildirmişdir. O, ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin hazırkı səviyyəsini müsbət qiymətləndirmiş və qarşılıqlı əlaqələrin gələcək inkişafı üçün böyük potensialın olduğunu söyləmişdir. Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübalilėsi aparılmışdır.

Həmin gün Elmar Məmmədyarov Milli Demokratiya İnstitutu, Beynəlxalq Respublikaçılar İnstitutu, Seçki Sistemləri üzrə Bey-

nəlxalq Fond kimi qeyri-hökumət təşkilatları, Dövlət Departamenti, Milli Təhlükəsizlik Şurası nümayəndələrinin iştirak etdikləri "dəyirmi masa"da çıxış etmişdir. Sual-cavab formatında keçirilən "dəyirmi masa"da nazir parlament seçkiləri ərəfəsində Azərbaycandakı vəziyyət barədə danışmışdır. Bir saat davam edən söhbət əsnasında seçki prosesinin texniki tərəfləri, namizədlərin seçkiqabağı kampaniyası, seçki prosesinin müşahidəsi və digər məsələlər nəzərdən keçirilmişdir.

Avqustun 4-də nazir dövlət katibi müavininin müavini Metyu Brayz, müdafiə nazirinin müavini Qordon İnqlənd və ABŞ Prezidentinin sabiq milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə məsləhətçisi, general Brent Skoukroftla görüşmüş, nüfuzlu Karnegi Fondunda "Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritetləri" mövzusunda məruzə ilə çıxış etmişdir.

Daha sonra Elmar Məmmədyarov çoxsaylı suallara cavab vermişdir.

Elmar Məmmədyarov Vaşinqtonda ABŞ müdafiə nazirinin müavini Qordon İnqlənd ilə də görüşmüşdür. Söhbət zamanı Azərbaycanla ABŞ arasında hərbi və təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıq, antiterror koalisiyası çərçivəsində tərəfdaşlıq məsələləri, ABŞ-ın Azərbaycana hərbi yardım proqramları nəzərdən keçirilmişdir. Pentaqon rəsmisi koalisiya çərçivəsində yardımına görə Azərbaycan hökumətinə təşəkkürünü bildirmiş, hərbçilərimizin Əfqanıstan və İraqdakı yüksək səviyyəli xidmətini vurğulamışdır. Elmar Məmmədyarov ABŞ-la hərbi və təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığın Azərbaycan üçün əhəmiyyətini qeyd etmiş, bu əməkdaşlığın gələcəkdə də davam etdirilməsində ölkəmizin maraqlı olduğunu bildirmişdir.

Nazirin ABŞ-da keçirdiyi görüşlərdə müzakirələrdə strateji infrastruktur layihələri, o cümlədən Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xətti layihələrinə də toxunulmuş, həmçinin neft gəlirlərinin istifadəsində şəffaflığın təmin olunması məsələsində ölkəmizin Böyük Britaniyanın Baş naziri Toni Bleyer tərəfindən irəli sürülmüş Mineral Ehtiyatlar Sənayesində Şəffaflıq Təşəbbüsündə iştirakı, iqtisadi islahatlar, hökumətin təhsil və səhiyyə sahələrinin inkişafına yönəlmiş siyasəti, regional məsələlər, ABŞ-ın bölgədəki vəziyyətə dair siyasəti və rəsmi Vaşinqtonun regional təşkilatlarla, o cümlədən GUAM-la əməkdaşlıq perspektivlərinin müzakirə obyekti olmuşdur.

Vaşinqtona səfərinin son günü Elmar Məmmədyarov sabiq milli təhlükəsizlik üzrə köməkçi Brent Skoukroft və sabiq dövlət katibinin müavini Riçard Armitacla qeyri-rəsmi görüşlər keçirmişdir.

XİN-in Mətbuat Mərkəzinin 05.08.05 tarixli məlumatı

6-7/09/05 - Azərbaycan Respublikası xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarovun Avstriyaya rəsmi səfəri

Azərbaycan Respublikası xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov sentyabrın 6-7-də Avstriyada rəsmi səfərdə olmuşdur.

Səfər zamanı E.Məmmədyarov ATƏT-in yeni təyin olunmuş Baş Katibi Perrin de Brişambo ilə görüş keçirmişdir. Görüşdə Azərbaycanla ATƏT arasında əməkdaşlıq, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi, Azərbaycanda iqtisadi və siyasi islahatlar, demokratikləşdirmə prosesi barədə ətraflı məlumat verilmiş, ATƏT-də keçiriləcək bu təşkilatın strukturu, inkişafı və gələcək fəaliyyəti üzrə təsisatlar haqqında fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Sonra nazir E.Məmmədyarov ATƏT-in Daimi Şurasının xüsusi plenar iclasında çıxış etdi. Çıxış zamanı nazir ATƏT-in hazırkı dövrdə rolu və inkişafı, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə yönəlmiş danışıqlar prosesi, Azərbaycanın siyasi, iqtisadi və sosial inkişafı, Azərbaycan hökumətinin bu istiqamətdə, və eləcə də hüquq sahəsində həyata keçirdiyi islahatlar, qarşıdan gələn parlament seçkilərinə hazırlıq prosesi məsələlərinə toxundu. Eyni zamanda Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığı, üzərinə götürdüyü öhdəliklərin yerinə yetirilməsi və ölkəmiz qarşısında duran vəzifələr nazir tərəfindən bir daha vurğulanmışdır.

Çıxışdan sonra ATƏT-in üzv dövlətlərinin nümayəndə heyətləri: Birləşmiş Krallıq Avropa İttifaqı adından, ABŞ, Rusiya Federasiyası, Ermənistan, Türkiyə, Norveç, Ukrayna (Gürcüstan, Ukrayna və Moldova adından) çıxış etdilər. Daimi Şuranın iclasından sonra nazir Fransa, ABŞ, RF, Türkiyə və Kiprin ATƏT-dəki daimi nümayəndələri ilə ikitərəfli görüşlər keçirtmişdir.

Səfər proqramı çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Avstriyanın İqtisadiyyat Palatasının vitse-prezidenti Rixard Şentslə görüş keçirmişdir. Görüş zamanı Azərbaycan-Avstriya arasında iqtisadi əməkdaşlıq məsələləri üzrə fikir mübadiləsi aparılmışdır. Qeyd olunmuşdur ki, hər iki ölkənin bu sahədə imkanlarından daha geniş istifadə edilməlidir.

Görüşdən sonra nazir Avstriyada akkreditə olunmuş diplomatik korpus, Avstriyanın siyasi xadimləri, iş adamları, jurnalistlər və Avstriyadakı Azərbaycan icmasının nümayəndələri qarşısında "Azərbaycan müasir dövrdə" mövzusunda çıxış etdi. Çıxış zamanı Azərbaycanın siyasi və iqtisadi inkişafı, əldə olunan nailiyyətlər, Azərbaycanın digər ölkələrlə iqtisadi əlaqələri, bu istiqamətdə ölkəmizin imkanları haqqında ətraflı məlumat verilmişdir. Çıxışdan sonra nazir E.Məmmədyarov iştirakçıların çoxsaylı suallarını cavablandırmışdır.

Sentyabrın 7-də nazir E.Məmmədyarov Avstriya Prezidenti Haynts Fişer tərəfindən qəbul edildi. Görüş zamanı nazir Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Avstriya Prezidentinə ünvanlandığı salamları çatdırdı. Sonra nazir Azərbaycan-Avstriya münasibətlərinin getdikcə inkişaf etdiyini, son vaxtlar müxtəlif sahələr üzrə yüksək səviyyəli dövlət məmurlarının qarşılıqlı rəsmi səfərlərinin artmasının buna bariz nümunə olduğunu bildirdi. Bu əlaqələrin daha yüksək səviyyəyə qaldırılması məqsədilə iki ölkə prezidentləri səviyyəsində səfərlərin həyata keçirilməsinin zəruriliyini vurğuladı və 2006-cı ildə Avstriya Prezidentinin Azərbaycana rəsmi səfər edəcəyinə ümid etdiyini bildirdi. Avstriya Prezidenti dəvətə görə təşəkkür edərək, səfərin dəqiq tarixlərinin diplomatik kanallar vasitəsilə dəqiqləşdiriləcəyini qeyd etdi. Görüşdə nazir Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması prosesinin hazırkı vəziyyəti haqqında və Azərbaycanın bu prosesə dair mövqeyi ilə bağlı ətraflı məlumat verdi. Səfər proqramına uyğun olaraq Azərbaycan xarici işlər nazirini Avstriya Respublikası parlamentinin sədri Andreas Kol qəbul etmişdir.

Nazir Azərbaycan və Avstriya arasında mövcud olan əməkdaşlığa toxunaraq bu əlaqələrin ölkələrimizin Parlamentləri arasında da inkişaf etdirilməsinin vacibliyini vurğuladı.

Görüşdə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi və regional vəziyyət barədə fikir mübadiləsi aparıldı.

Kol Avstriya parlamenti haqqında məlumat verərək onun iki palatadan, Milli Şuradan və Federal Şuradan ibarət olduğunu bildirmişdir. Milli Şurada 183, Federal Şurada isə 62 deputatın fəaliyyət göstərdiyini bildirən A.Kol parlamentdə 4 siyasi partiyaları təmsil edən fraksiyalar haqqında da məlumat vermişdir.

Daha sonra E.Məmmədyarov və Avstriyanın Federal xarici işlər naziri xanım Ursula Plassnik arasında danışıqlar olmuşdur. Azərbaycan Respublikasının XİN-in başçısı həmkarını Azərbaycan və Avstriya arasında mövcud olan ikitərəfli münasibətlərin siyasi, iqtisadi və humanitar aspektləri, bu münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsi yolları, qloballaşma dövründə Azərbaycan xarici siyasətinin prioritetləri, hazırkı ölkədaxili vəziyyət və parlament seçkilərinə hazırlıq işləri haqqında məlumatlandırdı.

Nazir Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması prosesinə dair son vəziyyət barədə həmkarına məlumat verərək, bu kontekstdə beynəlxalq təşkilatların, ilk növbədə BMT, ATƏT, Aİ və AŞ-nın münaqişənin nizamlanmasında səylərinin artırılmasının vacibliyini bildirdi. Eyni zamanda o, Cənubi Qafqaz bölgəsində irimiqyaslı qaz, neft və nəqliyyat layihələrinin həyata keçirilmə prosesi haqqında danışdı.

İki ölkənin xarici işlər nazirləri Avstriyanın Avropa İttifaqına 2006-cı ilin birinci yarısında sədrliyini nəzərə alaraq Azərbaycanın Avropa İttifaqının qonşuluq siyasətində iştirakı, xüsusilə Azərbaycan ilə Aİ arasında əməkdaşlıq üzrə fəaliyyət planının hazırlanması və qəbul edilməsi perspektivlərini müzakirə etmişlər.

Görüşün sonunda nazir E.Məmmədyarov həmkarını Azərbaycana dəvət etdi.

Görüşdən sonra hər iki nazirin iştirakı ilə birgə mətbuat konfransı keçirildi. Konfransdan sonra Avstriyanın Federal xarici işlər naziri adından rəsmi ziyafət verildi.

Sonra nazir BMT-nin Vyanada yerləşən Nüvə Sınaqlarının hərtərəfli Qadağan edilməsi haqqında Müqavilə Təşkilatının (NSHQMT) Hazırlıq Komissiyasının icraçı katibi Tibor Tot ilə görüşdü. Görüşün əvvəlində bu təşkilatın Hazırlıq Komissiyasının Müvəqqəti Texniki Katibliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən Beynəlxalq İnformasiya Mərkəzinin fəaliyyətinə həsr olunmuş təqdimat verildi. Görüş zamanı beynəlxalq aləmdə nüvə sınaqlarının hərtərəfli qadağan edilməsi ilə bağlı gedən proseslərə Azərbaycanın töhfəsi barədə icraçı katibə ətraflı məlumat verən nazir ölkəmizin

NSHQMT-nın üzvləri olan digər dövlətlər və Müvəqqəti Texniki Katibliyi ilə həyata keçirdiyi əməkdaşlıq və bu əməkdaşlığın gələcəkdə daha da inkişaf etdirilməsi imkanlarını müzakirə etdi. İcraçı katib təmsil etdiyi qurumun Azərbaycan ilə əlaqələri və əməkdaşlığı "nümunəvi" kimi qiymətləndirərək bu əlaqələrin daha da genişlənəcəyinə ümidvar olduğunu bildirdi.

E.Məmmədyarov Avstriyanın tanınmış tarixçi-publisisti Erix Fayqlı qəbul etdi. Nazir Azərbaycan haqqında həqiqətləri yazdığına və Azərbaycanın düzgün mövqeyini müdafiə etdiyinə görə təşəkkür edərək onun yeni yaradıcılıq planı ilə maraqlanmışdır.

E.Fayql öz yaradıcılıq fəaliyyəti barədə məlumat verərək, cari ildə Azərbaycanda səfərdə olarkən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyevlə görüşünü daim xoş təəssüratla xatırladığını bildirdi.

Nazir Avstriyada və Slovakiyada yaşayan soydaşlarımızla da görüşmüşdür.

Səfər çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri E.Məmmədyarov Avstriyanın nüfuzlu "APA" (Avstriya Mətbuat Agentliyi) məlumat agentliyinə və Yaponiyanın "Sekai Nippo" qəzetinin müxbirinə onun xahişi ilə eksklyuziv müsahibə verdi.

XİN-in Mətbuat Mərkəzinin
08.09.05 tarixli məlumatı

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ XARİCİ İŞLƏR NAZİRİ ELMAR MƏMMƏDYAROVUN GÖRÜŞLƏRİ

1 iyul -	"Aqo" monitorinq qrupunun nümayəndə heyəti ilə görüş
1 iyul -	Misir Ərəb Respublikasının MDB və yeni müstəqil ölkələrlə texniki əməkdaşlıq Fondunun Baş katibi Əli Cəlal Bəsyuni ilə görüş
5 iyul -	İsrailin Azərbaycan Respublikasında səfiri Eytan Naye ilə ölkəmizdə səlahiyyət müddəti başa çatması ilə əlaqədar görüş
7 iyul -	Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Heyki Talvitiyenin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
8 iyul -	Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri xanım Meri Vernts ilə görüş
11 iyul -	ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri – səfirlər Stiven Mənn, Yuri Merzlyakov və Bernar Fasye ilə görüş
13 iyul -	BMT-nin islahatlar üzrə xüsusi elçisi, Yaponiyanın ölkəmizdəki sabiq səfiri Toşiyuki Fucivara ilə görüş
13 iyul -	Amerika Milli Demokratiya İnstitutunun Sədri Madlen Olbraytın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
15 iyul -	ABŞ-ın Nyu-Hempşir ştatının keçmiş qubernatoru, Ata Corc Buşun prezidentliyi dövründə Ağ ev administrasiyasının rəhbəri olmuş Con Sunun ilə görüş
15 iyul -	ABŞ-ın Brukinqs İnstitutunun analitiki Fiona Hill ilə görüş
18 iyul -	ATƏT-in kütləvi informasiya vasitələrinin azadlığı üzrə nümayəndəsi Miklos Haraşti ilə görüş
21 iyul -	Türkiyə Respublikasının müdafiə naziri Vecdi Gönülün rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
27 iyul -	ABŞ dövlət katibinin qlobal məsələlər üzrə müavini xanım Paula Dobryanskinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
29 iyul -	Ukraynanın Azərbaycan Respublikasındakı səfiri Anatoli Yurçenko ilə görüş
12 avqust -	İsrailin Azərbaycan Respublikasına yeni təyin olunmuş səfiri Artur Lenkin etimadnaməsinin surətinin qəbul edilməsi
13 avqust -	Almaniya Federativ Respublikası Federal Kəşfiyyat Xidmətinin rəhbəri Auqust Hanninqin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
15 avqust -	İsveçin baş nazirinin ofisini təmsil edən dövlət katibi Lars Danielsonun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
18 avqust -	Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı daimi beynəlxalq katibliyinin baş katibi Tedo Caparidze ilə görüş
19 avqust -	Polşanın Azərbaycan Respublikasına yeni təyin olunmuş səfiri Kşiştov

	Krayevskinin etimadnaməsinin surətinin qəbul edilməsi
30 avqust -	Yəmənin Azərbaycan Respublikasında səfiri Əhməd Hüseyn Əl-Başa ilə ölkəmizdə səlahiyyət müddətinin başa çatması ilə əlaqədar görüş
1 sentyabr -	Norveç Xarici İşlər Nazirliyinin dövlət katibi Kim Traavikin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
2 sentyabr -	İtaliyanın Azərbaycan Respublikasına yeni təyin olunmuş səfiri Can Luici Maşa ilə görüş
5 sentyabr -	Avropa Şurasının baş katibi Terri Devisin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
5 sentyabr -	ATƏT-in hazırkı sədri, Sloveniyanın xarici işlər naziri Dimitri Rupelin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
9 sentyabr -	Beynəlxalq Böhran Qrupunun (International Crisis Group) Avropa üzrə vitse-prezidenti Alan Deletro və Qafqaz üzrə nümayəndəsi Sabin Frizer ilə görüş
22 sentyabr-	Küveyt-Azərbaycan Parlamentlərarası dostluq qrupunun sədri Əli Hamuud Mənsur əl Həcrinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
22 sentyabr-	Çin Xalq Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı səfiri Çjan Siyun ilə görüş
28 sentyabr-	Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri mədəniyyət və informasiya nazirinin müavini Saqr Gubəşin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş
30 sentyabr-	ATƏT-in İnsan Hüquqları və Demokratik Təsisatlar Bürosunun Azərbaycan Respublikasında keçiriləcək Parlament seçkiləri üzrə müşahidə missiyasının rəhbəri səfir Gert Arens ilə görüş

“Aqo” monitorinq qrupunun nümayəndə heyəti ilə görüş

İsrailin ölkəmizdə diplomatik fəaliyyəti başa çatmış səfiri Eytan Naye ilə görüş

Beynəlxalq Böhran Qrupunun (International Crisis Group) Avropa üzrə vitse-prezidenti Alan Deletro və Qafqaz üzrə nümayəndəsi Sabin Frizer ilə görüş

İsrailin Azərbaycana yeni təyin olunmuş səfiri Artur Lenkinin etimadnaməsinin surətinin qəbul edilməsi

Türkiyə Respublikasının müdafiə naziri Vecdi Gönülün rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş

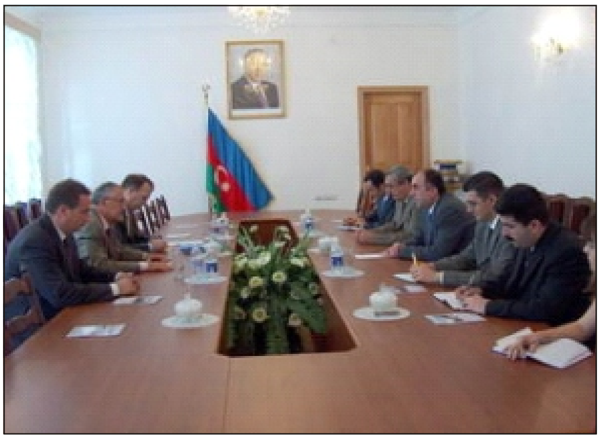
Avropa Şurasının baş katibi Terri Devisin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş

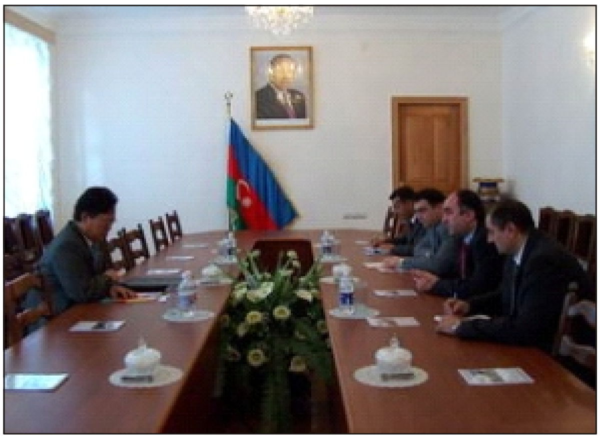
Çin Xalq Respublikasının Azərbaycandakı səfiri Çjan Siyun ilə görüş

Amerika Milli Demokratiya İnstitutunun Sədri Madlen Olbraytın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyənin “Star” televiziyasının siyasi icmalçısı Ardan Zentürkə müsahibəsi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 1-də Türkiyənin nüfuzlu “Nöqtə” həftəlik ictimai-siyasi jurnalının baş redaktoru, “Star” qəzetinin köşə yazarı və “Star” televiziya kanalının siyasi icmalçısı Ardan Zentürkə müsahibə vermişdir.

Jurnalist: Gördüyümüz bu meydan haqqında çox danışmayacağam, bura Bakının məşhur Azadlıq meydanıdır. Azərbaycan türk millətinin müstəqillik alovunu ilk yandırdığı meydandır. Burada gördüyümüz bayraq əbəs yerə dalğalanmır, orada əvvəllər Leninin heykəli vardı. Amma aşağıdakı tribunada Azərbaycanın 1918-ci ildə milli cümhuriyyətin bayrağı olaraq qəbul edilmiş bugünkü milli bayrağı qaldırıldı. Bunları haradan bilirəm? Mən o anlarda burada idim.

İndi isə Azərbaycanın paytaxtı Bakı inanılmaz bir strateji paytaxt kimi qiymətləndirilir və bütün dünyanın gözü yenə bu torpaqda, bu paytaxtdadır. 16 il əvvəl burada müstəqillik uğrunda mübarizə aparılırdı, 16 il sonra böyük bir strategiyadan danışılır. Bu, böyük bir uğurdur. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə söhbətimizə bu uğurların tarixindən başlamağı vacib bildim.

İlham Əliyev: Bu, Azərbaycan tarixində çox müstəsna hadisə idi. Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ölkənin gələcəyi çox da aydın deyildi. Çünki əsil müstəqillik sadəcə olaraq, dövlət atributlarının mövcudluğu deyildir. Bayraq, himn - təbii ki, bunlar atributdur. Əsil müstəqillik isə odur ki, ölkə öz siyasətini müstəqil şəkildə apara bilsin. Azərbaycanın o vaxtkı durumu çox çətin idi. Çox böyük problemlər mövcud idi. Ölkədə iqtisadi böhran var idi. Xaricdən təzyiqlər, daxildə çəkişmələr, sui-qəsdlər, çevriliş cəhdləri vardı. Biz bütün bunları yaşadıq və sizə açıq deyə bilərəm ki, mən tam əminəm, yalnız Heydər Əliyevin qətiyyəti, onun müdrikliyi, siyasəti Azərbaycanı o böyük bəlalardan qurtardı və bu gün ölkəmiz çox inamla inkişaf edir. Bölgədəki mövqelərimiz güclənir. İqtisadi potensialımız artır. Ölkədə gedən islahatlar öz nəticələrini verməkdədir və hər gün, hər an Azərbaycan daha da möhkəm olur. Bizim müstəqilliyimiz daha da güclənir və əlbəttə ki, bu, bizim üçün böyük xoşbəxtlikdir, sevincdir.

Jurnalist: Hörmətli Heydər Əliyev lap vaxtında hakimiyyətə qayıtdı, bundan sonra baş verənləri biz Türkiyədə yaxından izlədik. Hörmətli Heydər Əliyev hansı strategiya ilə bu müstəqilliyi möhkəmləndirdi, nəyə önəm verdi? Əsas məqamları bilmək istərdim.

İlham Əliyev: Zənn edirəm ki, müxtəlif amillər rol oynadı. Amma ilk başlanğıcda təbii ki, sabitliyin bərpa olunması başlıca şərt idi. Çünki sabitlik olmayan yerdə inkişafdan söhbət açmaq mümkün deyildir. Burada o vaxt fəaliyyət göstərən qeyri-qanuni silahlı birləşmələr tərksilah edildi. Ondan sonra hakimiyyət uğrunda mübarizə aparan qüvvələr də zərərsizləşdirildi və sabitlik yarandı. Ondan sonra inkişaf başladı. Əgər biz iqtisadi göstəricilərə nəzər salsaq görərik ki, Azərbaycanda inkişaf 1996-cı ildən sonra başladı. 1996-cı ilə qədər bir tənəzzül var idi. 1996-cı ildə ən təhlükə törədən amillər ortadan götürüləndən sonra ölkə, elə bil ki, nəfəs aldı və inkişaf etməyə başladı.

Jurnalist: Azərbaycan xüsusilə Qafqaz bölgəsində getdikcə artan strateji əhəmiyyətə malikdir. Bunu hamı yazır, deyir və biz də bilirik. Sizcə, bu strateji əhəmiyyətin arxasında sadəcə neftmi var?

İlham Əliyev: Zənn etmirəm ki, sadəcə neft olsun. Çünki neft başqa yerlərdə də var, başqa ölkələrdə də var. Azərbaycanın mövqeyi, Azərbaycanın bölgədəki artan potensialı əlbəttə ki, onu bu bölgədə əhəmiyyətli ölkəyə çevirir. Burada həm insan potensialı çox güclüdür, həm də qonşu dövlətlərlə münasibətlərimiz, Avropa ilə, Avratlantik məkanı ilə sıx işbirliyimiz, təbii ki, bizim önəmimizi artırdı. Azərbaycan anti-terror koalisiyasında çox fəal bir ölkədir. Bizim əsgərlərimiz dünyanın müxtəlif yerlərində sülhməramlı funksiyalarını yerinə yetirirlər. Əlbəttə ki, Azərbaycan ərazisindən keçən nəqliyyat, enerji dəhlizləri və digər infra-strukturun mövcudluğu bizim respublikamızı bölgədə çox önəmli ölkəyə çevirir.

Jurnalist: Bu günlərdə bölgə baxımından iki mühüm ölkənin liderləri olaraq Siz və hörmətli Baş nazir Rəcəb Tayyib Ərdoğan görüşdünüz. Azərbaycan xüsusilə Kipr türkləri baxımından

çox mühüm bir mövqe açıqladı. Bu, Türkiyənin israrlı tələbi ilə oldu, yoxsa qardaş bir diyarın probleminə şərik olmaq arzusundan irəli gəldi?

İlham Əliyev: Xeyr, xeyr. Bu, təbii duyğularımızdır. Türkiyə və Azərbaycan iki qardaş ölkədir. Hörmətli Baş nazir burada olarkən mən öz çıxışımda da söylədim ki, dünyada başqa iki ölkə yoxdur ki, bir-birinə belə sıx bağlı olsun, bir-birinə belə yaxın olsun. Ona görə Kipr məsələsində biz daim Türkiyənin yanındayıq. Mən Türkiyəyə rəsmi səfər etdiyim zaman, hələ bir il bundan öncə bu məsələ ilə bağlı açıq bəyan etdim ki, Azərbaycan ön sıralarda olacaqdır. İndi zaman yetişdi və biz gərək bu ön sıralarda duraq. Çox önəmli addımlar atılmaqdadır. Artıq bütün təlimatlar verilibdir. Bu yaxınlarda birbaşa uçuşlar başlanacaq, bizim şirkətlərin ofisləri açılacaqdır. Bu gün təlimat verdim ki, bizim işçi heyət – həm dövlət rəsmiləri, həm də özəl sektorun üzvləri bu yaxınlarda Kiprə səfər etsinlər və bütün əlaqələr mövcud olsun. Yəni Kipr türklərinin təcrid edilmiş vəziyyətdən çıxması üçün biz ön sırada olmalıyıq.

Jurnalist: Ön sırada olmalısınız. Çünki xatırladığımız kimi, Azərbaycanın müstəqilliyinin tanınmasında da Türkiyə ön sırada idi.

İlham Əliyev: Türkiyə Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyan ilk ölkədir.

Jurnalist: Mən strateji tərəfdaşlıq ifadəsindən çox istifadə etmək istəmirəm. Sizcə, bu qardaşlıq qarşıdakı illərdə bölgəyə necə təsir edəcəkdir?

İlham Əliyev: Türkiyə ilə Azərbaycan demək olar ki, bütün beynəlxalq problemlərlə bağlı birgə hərəkət edirlər.

Bizim xalqımızın ümummilli lideri, öndərimiz Heydər Əliyevin bu məşhur kəlamı var: Biz bir millət, iki dövlətik. Bu prinsiplər bizim üçün çox əzizdir və öz siyasətimizi bunun üzərində qururuq. Əlbəttə ki, strateji maraqlar, mənafelər də önəmlidir, ancaq bunun təməlində də ürəkdən ürəyə gedən yollar durur. Bu gün bizim strateji işbirliyimiz bölgədə gedən proseslərə çox güclü təsir göstərir. Bizim birgə həyata keçirdiyimiz böyük layihələr - Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz xətti, ondan sonra gələcək Qars-Axalkalaki-Tbilisi-Bakı dəmir yolu xətti – bütün bunlar bölgədə tamamilə yeni bir şərait yaradır.

Bu mərhələdə Türkiyənin və Azərbaycanın bölgədəki çəkisi artmaqdadır. Bizim iştirakımız olmadan burada heç bir layihə həyata keçirilə bilməz. Heç bir ciddi məsələ - nə iqtisadi, nə siyasi, nə də başqa məsələ bizim iştirakımız olmadan həll edilə bilməz.

Jurnalist: Türkiyə və Azərbaycanın iştirakı olmadan...

İlham Əliyev: Bəli. Türkiyə və Azərbaycanın. Ona görə bizim birliyimiz, əlbəttə ki, xalqlarımızın tələbidir. Xalqlar bunu tələb edirlər və biz, bu gün xalqlara rəhbərlik edən insanlar da eyni fikirdəyik. Amma eyni zamanda, strateji nöqteyi-nəzərdən gələcəkdə türk dünyasının möhkəmlənməsi işində bu, başlıca şərtdir.

Jurnalist: Bu əməkdaşlıq, qardaşlıq, bir az əvvəl qeyd etdiyiniz mənzərə çərçivəsində Qafqazda həlledici rol oynayacaq bu münasibətlər çərçivəsində baxdıqda Dağlıq Qarabağdakı problemin həllinin gələcəyini necə görürsünüz?

İlham Əliyev: Mən hiss edirəm və görürəm ki, dünyada gedən proseslər, qloballaşma siyasəti, Avropanın genişlənməsi, dünyada gedən demokratikləşmə prosesləri bu məsələnin Azərbaycanın xeyrinə həll olunmasına gətirib çıxaracaqdır. Çünki bu proseslər bizim xeyrimizədir. Əlavə etsək ki, Azərbaycanın iqtisadi potensialı artır, hərbi potensial artır və Ermənistanla müqayisədə Azərbaycan daha çox inkişaf etmiş bir ölkədir, sabah bu fərq, bu uçurum daha da böyüyəcək, mən şübhə etmirəm ki, biz öz torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik. Beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdədir. Biz məsələnin beynəlxalq hüquq əsasında həll olunmasını istəyirik və bunda təkid edirik. Haqq-ədalət bizim tərəfimizdədir. Dünyada gedən, bölgədə gedən proseslər bizə əl verir. Hərbi gücümüz möhkəmlənibdir. Ona görə mən düşünürəm ki, əgər Ermənistan rəhbərləri daha konstruktiv mövqe tutarsa və işğal olunmuş torpaqlardan qoşunları qeyd-şərtsiz çıxararsa, bu, onların marağına cavab verər.

Jurnalist: Burada bir az "şeytana vəkillik" etmək istəyirəm. Nədənsə, Azərbaycan ilə Türkiyə beynəlxalq səviyyədə haqlı olduqları bəzi məsələləri dünyaya tam çatdıra bilmirlər. Misal üçün, biz Kipr məsələsini illər boyu beynəlxalq ictimaiyyətə çatdıra bilmədik. Siz, torpaqlarınız işğal altında ikən, gedib dərdinizi dünyaya çatdırmaq məcburiyyətində qaldınız. Cənab Prezident, nə üçün məsələ türklərə gələndə ədalət prinsipi bir az yavaş işləyir?

İlham Əliyev: Mən sizinlə tamamilə razıyam. Amma hesab edirəm ki, bu bizim ləng hərəkətimizdən, yaxud da məsələni az

anlatmağımızdan irəli gəlmir. Biz on ildən artıqdır ki, həqiqəti dünya ictimaiyyəti qarşısına qoymuşuq, fəqət bu günə qədər ikili standartlar mövcuddur. Türkiyənin Avropa Birliyinə daxil olması məsələsi ilə bağlı vəziyyət də ikili standartlar siyasətidir. Məsələ onda deyil ki, biz nəyisə isbat edə bilməmişik, kiməsə anlada bilməmişik. Məsələ ondadır ki, yanaşma fərqlidir.

Jurnalist: Sanki bir riyakarlıq var...

İlham Əliyev: Riyakarlıq var.

Jurnalist: Məsələn, mən Sizin əsas probleminizdən çıxış edərək soruşmaq istəyirəm. Bilirsiniz ki, Azərbaycan torpaqlarının işğalına görə Türkiyə Ermənistan ilə sərhədi bağlayıbdır. Avropa Birliyi bu işğala son qoyulması üçün ermənilərə heç bir təzyiq etmir, amma Türkiyəni təkidlə sərhədi açmağa çağırır. Siz bir Prezident olaraq bunu necə şərh edə bilərsiniz?

İlham Əliyev: Bu, ədalətsizliyin təzahürüdür, böyük bir eybəcərlikdir, haqsızlıqdır. Amma bu, reallıqdır. Biz bu reallığı inkar etsək də, öz mənfi münasibətimizi bildirsək də, onu qəbul etməliyik, çünki başqa yol yoxdur. Bu ədalətsiz bir dünyadır və belə yanaşma bunu bir daha göstərir. Ona görə bizim gücümüz birliyimizdədir. Biz gərək güclü olaq, gərək birləşək ki, öz istədiyimizə nail olaq. Baxın, on ildən artıqdır ki, Ermənistan Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlayır və bəzi qüvvələr bizə deyir ki, gedin ermənilərlə anlaşın. Biz necə onlarla anlaşaq? Onlar torpaqlarımızdan çıxmaq istəmir, deyirlər ki, Dağlıq Qarabağa müstəqillik verin. Biz onu heç vaxt verə bilmərik. Çünki Dağlıq Qarabağ əzəli Azərbaycan torpağıdır və onun Azərbaycandan ayrılması heç vaxt mümkün ola bilməz.

Amma mən sizə misal gətirim. Gürcüstanda buna bənzər iki münaqişə var. Abxaziya və Osetiya münaqişələri. İkisində də eyni hərəkətlər baş vermişdir - separatizm, ərazi bütövlüyünün pozulması, yüz minlərlə qaçqınların yaranması və nəticədə ölkənin suverenliyinin pozulması. Gürcüstanın məsələlərində beynəlxalq təşkilatların mövqeyi birmənalıdır. Moldovada Dnestryanı münaqişə var, eyni durumdur. Amma Qarabağa gəldikdə başqadır. Nəyə görə? Erməni lobbisinin fəaliyyətidir. Erməni lobbisinin və onun əlinin altında olan bəzi riyakar siyasətçilərin mövqeyidir. Bu haqsızlığı görəndə, əlbəttə ki, bizdə çox böyük etiraz hissi oyanır.

Jurnalist: Türkiyədəki psixologiyanın eynidir.

İlham Əliyev: Əlbəttə, biz nə edə bilərik ki, bu ədalətsizliyə son qoyaq? Gərək birlikdə güclənək, birlikdə möhkəmlənək.

Jurnalist: Cənab Prezident, sözünüzü kəsdiyim üçün üzr istəyirəm. Bildiyimə görə, 11 ildir atəşkəs rejimi var. Bayaq bir məsələni vurğuladınız, Azərbaycanın qüvvətlənəcəyini dediniz. Sizcə, Ermənistan bu prosesdə daim problem yaradarsa, Sizin rəhbərliyiniz və Azərbaycan xalqı münaqişəni müharibə yolu ilə birdəfəlik həll etməyə cəhd göstərə bilərmi?

İlham Əliyev: Mən ümid edirəm ki, buna ehtiyac qalmaz. Çünki müharibə heç kimə xeyir gətirməz. Müharibə böyük bir fəlakətdir, humanitar fəlakətdir. Biz müharibəni yaşamışıq, istəmirik ki, yenidən qan tökülsün, insanlar həlak olsunlar. Ona görə bizim bütün səylərimiz sülh yoluna yönəldilibdir. Biz istəyirik ki, məsələni sülh yolu ilə, danışıqlar yolu ilə həll edək. Amma o da aydındır ki, Azərbaycan xalqının səbri artıq tükənməkdədir. Nə qədər gözləməliyik, nə qədər bu danışıqları aparmalıyıq?! Bu gün danışıqların aparılmasına lüzum var, çünki ümidlər var. Yəni indi müəyyən məsələlər müzakirə olunur və ümidlər var. Əgər o ümidlər artıq mövcud olmasa, onda bölgədə yeni bir vəziyyət yaranacaqdır. O zaman Azərbaycan öz siyasətini yenidən müəyyən etməlidir və biz Azərbaycan xalqının tələbinə uyğun olaraq, istənilən yolu seçə bilərik. Hər halda, biz torpaqlarımızın itirilməsi ilə barışmaq fikrində deyilik.

Jurnalist: Hörmətli Heydər Əliyevin vaxtında Azərbaycan müstəqilliyini möhkəmləndirdi. Siz, cavan bir dövlət başçısısınız, qarşıdakı seçkilərə görə dünyanın gözü Sizdədir. Necə ki, atanız müstəqilliyi möhkəmləndirdi, indi hamı Sizdən Azərbaycanda demokratiyanın dərinləşməsinə yol açmanızı gözləyir. Belə bir planınız, islahatlar aparmaq fikriniz varmı?

İlham Əliyev: Təbii ki, var və mən əminəm ki, Azərbaycanın gələcəyi yalnız demokratik inkişaf sayəsində mümkündür. Ölkədə demokratik proseslər çox müsbət istiqamətdə gedir. Demokratik cəmiyyəti səciyyələndirən bütün amillər Azərbaycanda mövcuddur və əlbəttə ki, parlament seçkiləri bu işdə çox mühüm rol oynayacaqdır. Artıq hazırlıq işləri başlanıbdır. Seçkilərin şəffaf, ədalətli keçirilməsi üçün mənim tərəfimdən müvafiq Sərəncam imzalanmışdır. Əlavə tədbirlər də görülübdür. Mən şübhə etmirəm ki, seçkilər şəffaf keçiriləcək, Azərbaycan xalqının iradəsi

öz əksini tapacaqdır. Bizim gözəl potensialımız var. Siz bu məsələyə çox doğru toxundunuz. Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi yaşamasının, inkişafının ilk illərində sabitliyin qorunması, müstəqilliyin möhkəmlənməsi və ölkənin böhrandan çıxarılması əsas məsələlər idi. Bu gün qarşımızda yeni tələblər durur: ölkəmizi texnoloji cəhətdən inkişaf etdirmək, dünya birliyinə inteqrasiya etmək və demokratiyanı möhkəmləndirmək. Biz bütün bu istiqamətlərdə işləyirik.

Mənim həmkarlarım dünən bir az zarafatla dedilər ki, biz cəmi 8 milyonuq, siz isə 70 milyonsunuz. Əgər biz bu sürətlə gediriksə, Avropa Birliyinə sizdən əvvəl daxil olacağıq.

Jurnalist: Hesab edirəm ki, bu proses Avropa ilə birlikdə aparılacaq işləri də əhatə edir. Elədirmi?

İlham Əliyev: Bəli, bizim Avropa Birliyi ilə çox gözəl münasibətlərimiz var. Biz müxtəlif layihələr üzərində çalışırıq. Eyni zamanda, Avropa Şurası ilə də yaxşı əməkdaşlıq edirik. Artıq dörd ildir ki, Azərbaycan Avropa Şurasının üzvüdür və üzərimizə götürdüyümüz bütün öhdəliklər yerinə yetirilir. Onu da bilirik ki, demokratiyanın inkişafı və yayılması iqtisadi cəhətdən güclü, yəni inkişaf etmiş ölkələrdə daha asan olur.

Jurnalist: Yəni, cənab Prezident, deyirsiniz ki, demokratiyanın dərinləşməsi Azərbaycanda sabitlik üçün təhlükə yaratmır, elədirmi?

İlham Əliyev: Qətiyyən yaratmır.

Jurnalist: Yəni kim gəlirsə gəlsin, seçilsin, hər şey normal proses çərçivəsində davam edəcəkdir.

İlham Əliyev: Bəli. Bizdə sistem bir az başqadır. Bizdə parlament seçkiləri yalnız parlamentə seçilmiş insanların gələcəyini müəyyən edir. Yəni hökumət oradan formalaşmır. Bizdə Prezident idarə üsulu var. Amma eyni zamanda bu seçkilər çox önəmlidir. Lakin onu da bilirik ki, iqtisadi cəhətdən çətinlik çəkən ölkələrdə demokratiya özünə çox yer tapa bilmir. Çünki əgər ölkə kasıbdırsa, çoxlu sosial problemlər varsa, insanları demokratiyaya aparmır. Ona görə iqtisadi inkişaf bizim üçün ön plandadır.

Jurnalist: Türk xalqı adından bir sual da verə bilərəmmi? Neftin bir barrelinin qiyməti 60 dolları keçdi. İstanbulda insanlarla bunun bizim iqtisadiyyatımıza təsiri haqqında danışırdıq. Qardaş Azərbaycan bizə nefti bir az ucuz verəcəkmi - deyə fikirləşirdik.

İlham Əliyev: Əlbəttə, biz çalışacağıq ki, hər iki ölkənin maraqları təmin olunsun. Mən sizə deyə bilərəm ki, bizim anlaşmalarda - neft anlaşmasında, xüsusilə qaz anlaşmasında çoxlu özəl məqamlar var. Türkiyəyə Azərbaycan qazı çox məqbul qiymətlərlə satılacaqdır. Biz hər an bir-birimizin dəstəyinə möhtacıq. Fərqi yoxdur, bu gün neftin qiyməti 60 dollardır, vaxtilə neftin qiyməti 8 dollar da olmuşdur. Bizim aramızda olan münasibətlərə bunun heç bir dəxli yoxdur. Əsas odur ki, bu səmimi münasibətlər, səmimi hisslər həm ölkəni idarə edən insanlarda var, həm də xalqlarda, bütün təbəqələrdə var. Bu münasibətlər xalqların məhəbbəti üzərində qurulub və əbədi yaşayacaqdır.

"AzərTAC" 06.07.05

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Finlandiyanın "Yulesradio" dövlət teleradio şirkətinin müxbirlərinə müsahibəsi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 27-də Prezident sarayında Finlandiyanın "Yulesradio" Dövlət Teleradio Şirkətinin müxbirlərinə müsahibə vermişdir.

Jurnalist: Cənab Prezident, Sizcə, Finlandiya-Azərbaycan biznes forumu ölkələrimiz arasında iqtisadi əlaqələrin genişlənməsinə necə təsir göstərəcəkdir?

İlham Əliyev: Düşünürəm ki, bu, ölkələrimizin iqtisadi münasibətlərində mühüm hadisə olacaqdır. Təəssüf ki, bizim iqtisadi əlaqələrimiz hələlik o qədər də fəal inkişaf etmir, halbuki yaxşı imkanlar, yaxşı potensial var. Ölkəmiz iqtisadi baxımdan çox sürətlə inkişaf edir. Bu il iqtisadiyyatda artım 20 faizdən çox olacaqdır. Gələcəkdə bu sürət artacaqdır. İqtisadiyyatın yeni istiqamətləri, yeni sektorları yaranır. Son ilyarımda ölkəmizdə 300 min iş yeri yaradılmışdır. Ona görə də iqtisadi cəhətdən güclü ölkə kimi Azərbaycanın potensialı artacaqdır. Ölkələrimiz arasında çox möhkəm iqtisadi əlaqələrin yaranması üçün biz bu imkanlardan istifadə etmək istərdik. Finlandiya Prezidentinin ölkəmizə səfəri çərçivəsində keçirəcəyimiz biznes forumu, zənnimcə, ilk belə addım olacaqdır. İqtisadi əməkdaşlığa əməli surətdə başlamaqdan ötrü dövlət strukturlarının və özəl biznesin bir-birini tanıması, imkanları və potensialı öyrənməsi üçün yaxşı fürsət olacaqdır.

Jurnalist: Noyabrda sizdə parlamentə seçkilər keçiriləcəkdir. Siz seçkilərədək müxali-

fətdən nə kimi hərəkətlər gözləyirsiniz?

İlham Əliyev: Seçkilər ölkənin həyatında mühüm məqamdır. Düşünürəm ki, parlament seçkiləri çox uğurlu keçəcəkdir. Artıq iki aydır kampaniya başlayıb, proses çox müsbət gedir. Namizədlərin qeydiyyatı göstərdi ki, seçkilərə çox böyük maraq var. 2 mindən çox adam namizəd kimi qeydə alınıb, parlamentdə isə cəmi 125 yer var. Bu, onu göstərir ki, insanlar seçkilərin demokratik, ədalətli və şəffaf keçəcəyinə inanırlar. Beş il əvvəl parlament seçkilərində 400 namizəd vardı, indi isə onlar iki min nəfərdən çoxdur. Qeydiyyat prosesi çox uğurla keçdi və heç bir irad doğurmadı. Seçkiqabağı kampaniya prosesi də çox müsbət gedir, bütün kütləvi informasiya vasitələrində namizədlərin hamısına bərabər vaxt verilmişdir. Siyasi baxışlarından və platformasından, ümumiyyətlə, öz şəxsi potensialından asılı olmayaraq, deputatlığa hər bir namizəd həm pulsuz efirdə, həm də ödənişli efirdə bərabər imkanlara malikdir. Bir sözlə, əminəm ki, kampaniyanın ikinci mərhələsi də çox uğurlu keçəcəkdir.

O, artıq başlanmışdır. Ölkənin rayonlarında da təşviqat aparılır, bütün rayonlarda seçicilərlə binalarda, açıq meydanlarda görüşlər keçirmək üçün yerlər müəyyən edilmişdir. Problem yoxdur.

Bu başqa məsələdir ki, Azərbaycanda bəzi qüvvələr seçkilərdən vəziyyətin sabitliyini pozmaq üçün istifadə etmək istəyirlər. Bax, bu, çox həyəcan doğuran haldır və burada heç də hər şey hakim partiyadan və ya iqtidardan asılı deyildir. Biz bəzi radikal qüvvələrin bilərəkdən fitnəkarlığa, toqquşmalara getməyəcəklərinə təminat verə bilmərik. Buna qarşı qoya biləcəyimiz bir şey varsa, o da cəmiyyətin belə hallara çox mənfi münasibət göstərməsidir, habelə qanunsuz əməllərin qarşısını almaq üçün malik olduğumuz imkanlardır.

Azərbaycanda seçkiqabağı kampaniya aparmaq, öz deputatını və özünü təşviq etmək üçün hər cür şərait yaradılmışdır. Odur ki, şüurlu surətdə fitnələr törətməkdən məqsəd, əlbəttə, ölkədə ajiotaj yaratmaq və bununla da özlərinin hansısa niyyətlərinə nail olmağa çalışmaqdır. Ədalətli mübarizədə, açıq mübarizədə gərək çalışasan ki, insanlar sənə inansın və səs versinlər, bunu toqquşmalar yolu ilə etmək lazım deyildir.

Jurnalist: Eşitmişik ki, burada hansısa xırda toqquşmalar, qanunsuz mitinqlər olmuşdur və burada da Ukraynadakı kimi inqilab etmək istəyən qüvvələr var. Onlar bunu geniş miqyasda etməyə hazırlaşırlar, yoxsa bu, yalnız kiçik bir qrupdur?

İlham Əliyev: Bu, siyasi uğursuzların kiçik bir qrupudur. Onlar 1992-1993-cü illərdə Azərbaycana başçılıq etmiş, hakimiyyətdə olmuş və ölkəni dağıtmış insanlardır. Buna görə də onların hakimiyyəti cəmi bir il çəkdi. Bir ildən sonra insanlar dözmədi və onlar hakimiyyətdən uzaqlaşdırıldı. Artıq 12 ildir onlar müxalifətdədir və hakimiyyətə gəlməyə can atırlar, lakin cəhdləri uğursuzluqla nəticələnir. Onlar 1993-cü ildən 2003-cü llədək keçirilmiş bütün parlament və prezident seçkilərini uduzmuşlar. Biz ölkədəki vəziyyəti və imkanları real surətdə qiymətləndiririk. Aparılmış ictimai rəy sorğuları, o cümlədən mötəbər beynəlxalq təşkilatların keçirdikləri sorğular göstərir ki, Prezidentin və bizim hakim partiyanın dəstəklənməsinin səviyyəsi yüksəkdir. Ona görə də biz Gürcüstanda və Ukraynada baş verənlərin burada da olacağını gözləmirik. Bir də ona görə ki, ölkəmizdə sosial məsələlər uğurla həll edilir – son iki ildə bizdə əmək haqqı bir neçə dəfə qaldırılmışdır, pensiyalar artırılır, büdcə 2004-cü ildən 2006-cı llədək 2,5 dəfə artmışdır. Bu il əhalinin real gəlirləri 25 faiz, banklardakı əmanətləri 50 faiz artmışdır. Hər yerdə tikinti gedir, inkişaf var.

Dediyim kimi, son ilyarımda 300 min iş yeri yaradılmışdır. Bu, 8 milyon nəfər əhalisi olan ölkə üçün rekord rəqəmdir. Ona görə də belə şəraitdə müxalifətin iqtidar üçün problemlər yaratmağa böyük imkanları yoxdur. Onlar nə edə bilərlər – onlar qadağan olunmuş yerlərdə qanunsuz mitinq keçirə və bununla da hüquq mühafizə orqanlarını cavab hərəkətlərinə sövq edə bilərlər.

Azərbaycanda bütün seçkiqabağı kampaniyalarda – prezident seçkilərində də, parlament seçkilərində də - mitinqlər keçirilən bir neçə yer olmuşdur. Bunlar şəhərin iri meydanlarıdır. Mən də orada seçkiqabağı mitinqlər – həm parlament, həm prezident seçkiləri zamanı, həm də başqa vaxtlarda mitinqlər keçirmişəm. 1998-ci ildə də, 2000-ci ildə də, 2003-cü ildə də belə olmuşdur. Bu dəfə də belə olmuşdur – elə həmin meydanda biz öz mitinqimizi, müxalifət öz mitinqini keçirdi və bu, normal, qanuni idi, meriya da icazə vermişdi. İndi, müxalifət görəndə ki, heç bir problem yoxdur və onların mitinqlərinə getdikcə daha çox az adam gəlir, onlar şəhərin mərkəzində meydan tələb edirlər. Halbuki, bu

meydan sahəsinə görə onların mitinqlər keçirdiyi meydandan beş dəfə kiçikdir. Nə üçün bunu edirlər? Onlar başa düşürlər ki, Bakı şəhərinin hakimiyyət orqanları buna icazə verməyəcək, çünki orada hərəkət intensivdir, adamların çox olduğu yerdir, orada çoxlu yaşayış evləri, mağazalar var. Orada mitinqlər keçirmək mümkün deyildir. Onlar başa düşürlər ki, hakimiyyət icazə verəməyəcək, deməli, bu halda onlar mitinqi qanunsuz keçirəcəklər, hakimiyyət də bunun qarşısını alacaqdır. Bundan sonra onlar deyəcəklər ki, baxın, Azərbaycanda demokratiyanı boğurlar. Demək istəyirəm ki, bu, sırf fitnəkarlıqdır və biz ondan sığorta olunmamışıq.

Düşünürəm ki, buna çox mənfi yanaşan ölkə ictimaiyyəti, habelə Azərbaycanda artıq çox olan beynəlxalq müşahidəçilər bunu görürlər və adekvat qiymətləndirməlidirlər.

Jurnalist: Necə bilirsiniz, başqa ölkədən yardım alan qruplar varmı?

İlham Əliyev: Bu barədə danışmaq mənim üçün çətindir. Əlbəttə, bizdə müəyyən informasiya var, bu informasiya çox geniş, müxtəlif səpkilidir və müxtəlif mənbələrdəndir. Əlbəttə, belə halların olduğu barədə də siqnallar və informasiya var. Lakin mənim bununla məşğul olmaq üçün hələlik real arzum yoxdur. Heç nəyə, heç bir maliyyə yardımına baxmayaraq. Müxtəlif ölkələrdə elə qüvvələr var ki, onlar Azərbaycanın normal inkişaf etməsini, iqtisadi potensialının möhkəmlənməsini, Avropa strukturlarına inteqrasiya etməsini, müasir, demokratik dövlət olmasını istəmirlər. Bu qüvvələr Azərbaycanda sabitliyi pozmaq, Azərbaycanda yenidən qarmaqarışıqlığın, anarxiya və hərki-hərkiliyin hökm sürməsi üçün hər şey etməyə hazırdırlar. Mən buna yol verə bilmərəm. Mən təhlükəsizliyin, Konstitusiyanın təminatçısıyam. Mən xalq tərəfindən seçilmiş Prezidentəm. Ona görə də Azərbaycanda sabitliyin, qayda-qanunun və normal demokratik prosesin davam etməsi üçün hər şeyi edəcəyəm. Maliyyə cəhətdən vəziyyəti sarsıtmaq üçün göstərilən bütün cəhdlər isə əbəsdir. Azərbaycanda nə isə planlaşdıranlar başa düşməlidirlər ki, buna yol verməyəcəyik, biz normal siyasi prosesin tərəfdarıyıq və həyatımıza müdaxilə olunması ilə bağlı bütün məsələləri çox dəqiq şəkildə izləyirik.

Jurnalist: ATƏT Cənubi Qafqazda sabitliyin təmin olunmasında necə iştirak edə bilərdi?

İlham Əliyev: Cənubi Qafqazda qeyri-sabitliyin başlıca ocağı Ermənistanın Azərbaycana qarşı davam edən təcavüzüdür. Bu təcavüz nəticəsində ərazimizin 20 faizi erməni işğalı altındadır, etnik təmizləmə siyasəti aparılmış və 1 milyon azərbaycanlı öz torpağında qaçqın-köçkünə çevrilmişdir. Bu fakt BMT tərəfindən tanınmışdır. BMT dörd qətnamə qəbul edərək, erməni qüvvələrinin işğal olunmuş ərazilərdən qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb etmişdir. Bu faktı cari ilin yanvarında qətnamə qəbul etmiş Avropa Şurası tanımışdır. Qətnamədə deyilir ki, Ermənistan Azərbaycana qarşı təcavüz etmiş, etnik təmizləmə siyasəti aparmış, ərazimizi işğal etmişdir və bir milyon insan evsiz-eşiksiz qalmışdır.

Bu yaxınlarda ATƏT buraya faktaraşdırıcı qrup göndərmişdi. Bu qrup Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində ermənilərin kütləvi surətdə qanunsuz məskunlaşdırıldığını – minlərlə adamın qanunsuz olaraq məskunlaşdırıldığını aşkara çıxarmışdır. Bunun aşkar edilməsi müsbət faktdır. ATƏT münaqişənin həllində Ermənistanla Azərbaycan arasında vasitəçilik edən təşkilatdır. Ona görə də bu məsələdə ATƏT-in rolu həlledicidir, bu təşkilatdan çox şey asılıdır. Münaqişənin nizama salınması ilə məşğul olan ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərindən də çox şey asılıdır. Ümidvarıq ki, ATƏT və digər beynəlxalq təşkilatlar Ermənistanın ərazimizi 10 ildən çoxdur işğal altında saxlamasına və bunun cəzasız qalmasına çox sərt reaksiya verəcəklər. Təcavüzkara qarşı çox sərt sanksiyalar tətbiq olunmalıdır. Biz bu gün, XXI əsrdə mağara dövrünün - bir ölkənin digər ölkəyə qarşı təcavüzünün və onu işğal etməsinin cəzasız qaldığı dövrün ideologiyası ilə yaşaya bilmərik. Biz məsələni sülh yolu ilə, danışıqlar yolu ilə həll etmək istəyirik. Lakin bunun mümkün olmadığını gördükdə, bizim başqa seçimimiz qalmır. Ona görə də Azərbaycanda hərbi xərclər artır, gələn il biz müdafiə xərclərini iki dəfə artıracağıq və bu, böyük məbləğ olacaqdır. Gələcəkdə isə müdafiə xərclərimiz Ermənistanın bütün büdcəsi qədər olacaqdır. Yəni, bizi belə tədbirlərə əl atmağa məcbur etmək lazım deyildir. Biz bunu istəmirik, biz Qafqazda sülh olmasını istəyirik, ölkəni həm iqtisadi, həm də siyasi cəhətdən normal inkişaf etdirmək istəyirik. Lakin biz işğalla razılaşa bilmərik. Ona görə də bu münaqişənin həllində başlıca rol ATƏT-ə və onun həmsədrlərinə məxsusdur. Zənnimcə, onlar bu məsələyə ədalətlə yanaşmalı və təcavüzkarı işğala son qoymağa məcbur etməlidirlər.

Jurnalist: İndi Siz Ermənistanla razılığa gəlməyə imkanlar olduğunu görürsünüzmü?

İlham Əliyev: Əlbəttə, imkanlar var və onlardan istifadə etmək çox asandır. Sadəcə olaraq, səy göstərmək və yalnız beynəlxalq hüquqa əsaslanmaq lazımdır. Hər bir ölkənin ərazi bütövlüyü beynəlxalq hüququn ayrılmaz tərkib elementidir. Biz tələb edirik ki, beynəlxalq hüquq normalarına riayət edilsin, Ermənistanın işğalçı qüvvələri zəbt olunmuş ərazilərdən çıxsın, vətəndaşlarımız öz evlərinə, öz torpağına qayıtsınlar, Dağlıq Qarabağda yaşayan ermənilərə mövcud olan ən yüksək muxtariyyət verilsin. Bilirik ki, Avropada muxtariyyətin çox müsbət təcrübəsi var, müxtəlif ölkələrdə milli muxtariyyətlər, milli azlıqlar var və onlar normal surətdə yaşayırlar. Burada heç bir ixtira, kəşf yoxdur. Biz bu məsələdə dünyanın, Avropanın müsbət təcrübəsini əxz etməliyik. Amma Ermənistan deyəndə ki, Dağlıq Qarabağ erməniləri öz müqəddəratını təyin etməlidirlər, bu, dünya ictimaiyyətinin şüurlu surətdə aldadılması deməkdir. Çünki ermənilər bir millət kimi öz müqəddəratını təyin etmişlər – onların Ermənistan dövləti var. Onlar yaşadıqları hər yerdə öz müqəddəratını təyin etsələr, təsəvvür edin ki, nələr baş verər. Ermənilər isə Fransada, Amerikada, Rusiyada, Gürcüstanda – hər yerdə yaşayırlar. Yəni, onların yaşadıqları hər bir ölkədə erməni dövləti olmalıdır? Bu cəfəngiyyatdır. Ona görə də bu məsələnin normal, sivilizasiyalı həlli üçün, dünyada sivilizasiyalı davranış üçün Ermənistan başa düşməlidir ki, bu gün XXI əsrin məsələlərini mağara dövrünün ideologiyası ilə həll etmək olmaz. Onların mövqeyinin gələcəyi yoxdur. Çünki beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdədir, siyasi proseslər bizim tərəfimizdədir, iqtisadi potensial da bizim tərəfimizdədir və biz öz məqsədimizə nail olacağıq. Ona görə də məsələnin həlli çox sadədir – Ermənistan rəhbərliyi özündə təpər tapmalı və işğal edilmiş ərazilərdən çıxmalı, yaşayış üçün, o cümlədən də öz xalqı üçün normal şərait yaratmalıdır. Onda kommunikasiyalar, sərhədlər də açılacaq, yüklər ölkələrimizin əraziləri ilə daşınmağa başlayacaq və normal proses gedəcəkdir. Bu, çox asandır, amma hələlik qeyri-mümkün görünür. Lakin ümidvaram ki, biz bunun baş verəcəyi günü tezliklə görəcəyik.

Jurnalist: Azərbaycan ilə ABŞ arasında əməkdaşlığa dair planlar varmı?

İlham Əliyev: Bizim əməkdaşlığımız olduqca çoxşaxəlidir. Biz energetika sahəsində fəal əməkdaşlıq edirik və ABŞ hökumətinin dəstəyi ilə dünyada ən iri enerji layihəsini həyata keçiririk. İndi bu layihə Azərbaycanda gerçəkləşdirilir. Biz regionda təhlükəsizliyin təmin olunması məsələlərində, habelə, antiterror koalisiyasında fəal əməkdaşlıq edirik. Əməkdaşlığımızın daha bir istiqaməti ölkədə və regionda gedən siyasi prosesləri təkmilləşdirməkdən ibarətdir. Bütün istiqamətlərdə əməkdaşlığımız çox fəaldır və onun artıq böyük tarixi var. Azərbaycanın müstəqilliyə qovuşduğu vaxtdan, təxminən 1993-1994-cü illərdən əməkdaşlıq çox dinamik gedir. Biz bu səviyyədən çox məmnunuq.

Jurnalist: Siz hərbi bazalar haqqında danışıqlar aparırsınızmı?

İlham Əliyev: Yox, yox. Belə danışıqlar, planlar yoxdur. Mən bu mövzuda dəfələrlə danışmışam. Bunu Amerikanın rəsmi şəxsləri də demişlər. Belə planlar yoxdur. Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycanda heç bir xarici baza yoxdur. Ermənistanda Rusiyanın hərbi bazası var, Ermənistanın sərhədini Rusiyanın sərhəd qoşunları qoruyurlar. Gürcüstanda da Rusiyanın bazası var. Lakin bu baza Gürcüstandan çıxarılır, Ermənistanda isə möhkəmləndirilir. Azərbaycanda heç bir baza yoxdur və biz bunun mümkünlüyünü nəzərdən keçirmirik. Bu, danışıqlar mövzusu deyildir. Bizim bütün ölkələrlə çox yaxşı münasibətlərimiz var.

Jurnalist: Deyirlər ki, korrupsiya ölkənizdə çox böyük problemdir. Siz bu təzahürlə necə mübarizə aparmaq fikrindəsiniz?

İlham Əliyev: Korrupsiya böyük bəladır, keçmiş Sovet İttifaqının bütün respublikalarını bürümüşdür. Nəzər salsaq, görərik ki, bu ölkələrin hamısında həmin problem çox aktualdır. Bunu yaşadığımız sistem – sosializm sistemi və planlı iqtisadiyyat sistemi, daim qıtlıq və bürokratiyanın olduğu sistem doğurmuşdur. Müstəqilliyin əldə edildiyi dövr Azərbaycanda böyük sarsıntılarla bağlı olmuşdur – işğal da, çox böyük sayda qaçqınlar-köçkünlər də, vətəndaş müharibəsi də, yoxsulluq da olmuşdur. Bütün bu amillər korrupsiya ilə mübarizənin daha səmərəli olmasına imkan verməmişdir. Çünki əhalinin əksər hissəsinin yoxsulluq içində yaşadığı, əmək haqqının çox az olduğu vaxtda korrupsiya ilə mübarizə aparmaq son dərəcə çətindir. Hər şey dövlət mülkiyyətində olduğu vaxtda da çətindir.

Ona görə də atdığımız ciddi əməli addım-

larla yanaşı, - məsələn, Azərbaycanda korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında qanun qəbul edilmiş, korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə xüsusi idarə yaradılmış və o, bir çox korrupsiyaçıları üzə çıxarmış və onlar məsuliyyətə cəlb edilmiş və artıq həbsdədirlər, - iqtisadi islahatlar, özəlləşdirmə, özəl sektorun möhkəmlənməsi prosesi də əhəmiyyətlidir. O mənada ki, iqtisadiyyat məmurlardan, bürokratlardan asılı olmasın. Biz yalnız bu yolla səmərəli mübarizə apara bilərik. Çünki bir məmurun başqa bir məmurla əvəz edilməsindən heç nə çıxmaz. Bəlkə də müvəqqəti səmərə olar, lakin uzunmüddətli səmərə olmayacaqdır. Korrupsiyanın başlıca səbəbi bizim keçmişimizlə, totalitar sistemlə, əhalinin həyat səviyyəsinin aşağı olması, çox böyük sayda insanların yoxsulluq içində yaşaması ilə, habelə dövlət orqanlarının iqtisadiyyata təsiri ilə bağlıdır. Ona görə də biz müxtəlif istiqamətlərdə iş aparırıq.

Azərbaycanda özəlləşdirmə prosesi çox fəal gedir. Bizdə ümumi daxili məhsulun təxminən 75 faizi özəl sektorda istehsal edilir. Özəl sektorda korrupsiya yoxdur. Özəl müəssisədə korrupsiya yoxdur, aldatma yoxdur, oğurluq yoxdur, çünki o, şəxsi mülkiyyətdir. Biz daha tam özəlləşdirmə, dövlətsizləşdirmə və güclü orta sinif yaratmaq prosesinə nail olduqdan sonra korrupsiya, əlbəttə, kəskin surətdə azalacaqdır. Lakin, digər tərəfdən, heç kim – dünyanın heç bir ölkəsi korrupsiyaya tam qalib gələ bilməmişdir. Bəzi ölkələr daha böyük, bəzi ölkələr isə daha az müvəffəqiyyətə nail olmuşlar. Lakin korrupsiya elə bir xəstəlikdir ki, o, bütün cəmiyyətlərə, hətta ən inkişaf etmiş və ən demokratik cəmiyyətlərə də yoluxur.

Jurnalist: Daha bir sual. Azərbaycanı Finlandiyanın hansısa xüsusi texnologiyaları, məhsulları maraqlandırırmı?

İlham Əliyev: Bunu demək mənim üçün çətindir, çünki bunu biznes dairələri, yəqin ki, daha yaxşı bilir. Azərbaycanın dünya iqtisadiyyatının bir hissəsinə çevrildiyi, öz qapılarını sərmayələr və texnologiyalar üçün açdığı indiki vaxtda, əlbəttə ki, müxtəlif ölkələrin texnologiyaları və məhsulları üçün də qapılarını açmışdır.

Adambaşına düşən xarici sərmayələrin həcminə görə Azərbaycan regionda birinci yeri tutur – son 10 ildə Azərbaycana 25 milyard dollar sərmayə qoyulmuşdur. Adambaşına götürdükdə, bu, ən yüksək göstəricidir. Bizdə çox yaxşı sərmayə mühiti var, xarici sərmayələr qanunla çox güclü şəkildə qorunur. Ona görə də indiki halda Finlandiyadan sərmayə, yeni texnologiyalar cəlb edilməsi qarşılıqlı surətdə faydalı olardı. İqtisadiyyatın məhz hansı istiqamətində daha çox maraqlı olduğumuzu söyləmək indi mənim üçün çətindir. Düşünürəm ki, biznes forumu çərçivəsində bu barədə daha çox məlumat əldə edəcəyik.

“AzərTAC” 28.09.05

Address by Mr. Elmar Mammadyarov, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Azerbaijan, at 568th (special) meeting of the OSCE Permanent Council

Vienna, 6 September 2005

Mr. Chairman,
Excellencies,
Ladies and Gentlemen,

It gives me a great pleasure to address the OSCE Permanent Council for the first time and I would like to thank the Slovenian Chairmanship and distinguished Ambassador Lenarcic personally for convening this special meeting.

Already thirty years have elapsed since the time the OSCE started its path as a consultative conference when the first successful pan-European attempt was made to formulate the principles of interstate relations. These principles are still valid and may be even more important today because they are being violated when one state occupies the territories of another state, awkwardly covering this by wrongly interpreted norms and principles of international law, and this is being tolerated by the international community.

The period after the end of the Cold War illuminated the need for the OSCE to be transformed into an organization capable of immediately and effectively responding to threats and challenges faced by its member states. Today enhancing the effectiveness of the OSCE is among the top priorities on the current OSCE agenda. The Republic of Azerbaijan has always been of most strongest supporters of the idea of strengthening the Organization and hopes that the implementation of this initiative will be conducive to making the OSCE a full-scale regional organization and increasing its role in achieving comprehensive security and stability in all over the OSCE area.

We believe that the major mission of the OSCE is and should be to protect norms and principles it advocates without constraints, double standards and geographical preferences, and to ensure the respect for them in interrelations of its member states. This is the quintessence of the OSCE, and it is our common task. This is also true about the humanitarian, economic and political dimensions of the OSCE. Azerbaijan is cautious about any disbalance or underestimation of any of the OSCE baskets, since all of them are unique and equally important.

Considering the OSCE development it is impossible to disregard the Paris Charter of 1990, as well as the Helsinki meeting of 1992 when the OSCE experienced its re-birth having obtained new members, including the states of the former Soviet Union. These states came into OSCE with their own problems and expectations. How successful we are today and how helpful the OSCE was?

Azerbaijan is one of the unique states belonging to both Western and Eastern civilizations and located on the crossroads of several cultures. This is the country of three major world religions, a country where representatives of many different nations enjoy peaceful and friendly co-existence alongside the major Azerbaijani nation. Obviously, the majority of the population profess Islam, nevertheless, our state is founded on the principle of secularism. In general, it should be noted that Azerbaijan is a state where the rights of every citizen is protected without discrimination. Yes, we acknowledge that there are some problems and shortcomings, but we tackle them seriously and decisively.

Mr. Chairman,

The Republic of Azerbaijan has gone through hardships and difficult tests towards its independence, facing aggression by Armenia, internal struggle for power and a threat of civil war, socio-economic consequences of the conflict with Armenia, when every eighth Azerbaijani became a refugee, transition problems and others. In spite of these difficulties Azerbaijan managed to stand firm. In the past years Azerbaijan has made great advances in building democratic institutions and free market economy. Establishment of stability and rule of law combined with steady economic development created a solid ground for democratic reforms and tackling outstanding social and economic problems. Today Azerbaijan is one of the fastest developing countries in the former Soviet Union.

As a result of the wide-range reforms conducted in recent years, improvement of the legislation and adoption of effective measures of macroeconomic regulation, substantial success was achieved in Azerbaijan in the dynamics of economic growth, stabilization of prices and exchange rate as well as in the creation of favourable conditions for the attraction of domestic and foreign investments (FDI).

Since 1996, the economic decline has been stopped and an upward trend of the GDP growth is currently underway. As it has been forecasted, the GDP rate for 2005 is 18,6% and will increase further in next years. According to IMF prognosis, 2006 GDP growth rate will reach 38.3%, thus demonstrating the highest GDP growth forecast among all IMF member-states.

The Government of Azerbaijan continues to make every effort to provide a favourable environment for acceleration of investment promotion in the country. Within the period of 1994-2004 more than $16 billion were invested in the country's economy, $11.9 billion of that amount being foreign investments. Since 2005 general foreign investments have so far amounted to roughly $3 billion. These figures suggest a stable and manageable macroeconomic performance of a country with a relatively small population but with growing market opportunities. The bulk of foreign investments is concentrated in the mineral resources sector, which is the driving locomotive for the entire economy. For the period of 1994-2004 more than $10 billion were invested into oil and gas sector and about $20 billion more is expected to flow-in as a result of the continuing development of infrastructure.

Azerbaijan attaches great importance to multilateral cooperation in the field of exploitation and transportation of the Caspian Sea energy resources. The construction of Baku-Tbilisi-Ceyhan oil and Baku-Tbilisi-Erzerum gas pipelines create necessary conditions for the transportation of energy resources to the world and European markets.

Addressing development challenges in the context of globalization Azerbaijan now develops the non-oil sector in order to diversify economic production and enhance its competitiveness in international trade and investment. On the other hand, we are developing adequate institutional infrastructure and capacities, pursuing administrative reforms aimed at enhancing efficiency of public administration, ensuring good governance, fighting bureaucracy and corruption to be able to manage all of these challenges. Establishment of the State Oil Fund and joining the Extractive Industries Transparency Initiative is an important endeavour undertaken by the Government in order to ensure transparency in oil revenues collection and public spending.

In order to highlight some concrete measures taken by the Government of Azerbaijan, I would like to point out the State Programmes on Poverty Reduction and Economic Development (2003-2005, 2006-2015), on the Development of Tourism (2002-2005), on the Social-economic Development of the Regions (2004-2008) as well as a National Strategy for the Development of Information-communicational Technologies (2003-2012). These programmes are directed at the growth of the non-oil sector of the economy and foresee the development of all regions of Azerbaijan. Moreover, a number of programmes have been adopted, which are aimed at the encouragement of certain sectors of the economy and small and medium enterprises.

Mr. Chairman,

Massive reforms have also been implemented for the improvement of the national legislation and these activities are continuing to be carried out: adoption of the Election Code, the Law on the Constitutional Court, the Law on the Commissioner of Human Rights (Ombudsperson), improvement of the judiciary, police activity, penitentiary systems and development of the local self-government as well as amendments to the Criminal Code.

Realizing the negative effect of weak governance and corruption on the social-economic development of the country, the Government has embarked on reforms aimed at the reorganization and reduction of the bureaucratic apparatus and government institutions, liberalization of entrepreneurship activity, improvement of resource distribution and its transparency, increase of salaries. Laws on the Struggle against corruption (2003) and on the State Service (2001) were adopted; Azerbaijan has also acceded to the Civil Law and Criminal Law Conventions on Corruption of the Council of Europe.

Mr. Chairman,

Today Azerbaijan is on the eve of parliamentary elections and very often, we happen to hear the opinions stating that this is the test for

democracy and efficiency of the reforms. Yes, one can agree with them, however, Azerbaijan already has the experience of conducting parliamentary and presidential elections. Relying on the opinion of the international community we can assure that this experience was a leap forward and we target at implementation of democratic principles and democratic methods in conducting the upcoming parliamentary elections.

The forthcoming election is not the first event of its kind and the Government of Azerbaijan is doing and will do its best to ensure that the elections be held fairly, freely and in line with democratic standards. The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on "Improvement of Election Practice in the Republic of Azerbaijan" dated 11 May 2005, should be estimated as a strong determination of the Government to direct all the possible resources and spare no efforts for conducting free and fair elections. One of the issues reflected in this decree is the task to hold the exit poll process, which while being practiced in a number of world countries, is an innovation for Azerbaijan and no experience in this field have been gained so far. Now when the process of exit-poll is launched, we will be in need of assistance by international community, OSCE surely to be on this list.

The Government of the Republic of Azerbaijan pursuing transparent policy on this issue cooperates with different international organizations. For instance, the Action Plan of the Council of Europe for the improvement of election practice in Azerbaijan has successfully been carried out. This Action Plan covered the issues like upgrading the professional level of election committees, raising public awareness, assistance to the NGOs, which are to monitor the elections, organization of workshops for media representatives and etc.

On August 30 of this year the Public TV began broadcasting. This is another indication that Azerbaijan is strengthening its efforts to ensure freedom of expression and create equal media access for all the candidates. The number of candidates in this election is as twice as the number in the previous parliamentary elections. This represents the proof of the interest to these elections and increase of political activity among population. We believe that political competition of parties should not serve for the radicalization within the society. On the contrary, sound democratic thinking and political culture should be employed in order to ensure and respect pluralism.

We are approaching this election having in reserve considerable knowledge of implementing reforms in economic, military-political, civil society, security sector areas, etc. Many of these reforms are being realized in cooperation with the Council of Europe, European Union and NATO. With regard to the Council of Europe, we can note that Azerbaijan effectively fulfills its commitments, and this is known in the OSCE as well. The European Neighbourhood Action Plan with Azerbaijan is under preparation. Furthermore, the realization of Individual Partnership Action Plan of Azerbaijan with NATO, which covers the main directions of military-political area and democratic control of armed forces, is currently at full swing.

We highly appreciate our cooperation with the OSCE and especially with the ODIHR. That covers wide spectrum of issues such as assistance in conducting elections, implementation of democratic reforms, strengthening democratic institutions, etc. Azerbaijan considers that the continuation of the ODIHR assistance to the process of reforms in the country is very important and hence stands ready for further cooperation with the ODIHR at the national level.

Mr. Chairman,

Domestic political reforms in Azerbaijan are one of the main topics of cooperation with the OSCE. However, within the public opinion in Azerbaijan OSCE is first of all associated with another issue, which is painful for every Azerbaijani citizen. I believe you are aware of what I mean: this is Armenian occupation of the territories of Azerbaijan. Our Mission in Vienna has repeatedly highlighted the issue in this fora. OSCE is deeply involved in the settlement process. Although my colleagues present here are well informed about the problem, I have to underline some key elements.

Firstly, this conflict, which developed as a continuous military-political aggression against Azerbaijan and has brought to the occupation of territories and the massive expulsion of Azerbaijani population, is unprecedented in the post-Soviet era for its scale and consequences, as well as for the level of indifference shown to it by the international community. Secondly, this conflict in its essence has a strong geopolitical charge and goes beyond the borders of the Republic of Azerbaijan for its impact, affecting and impeding the normal development of the en-

tire region of South Caucasus. Thirdly, Armenia will never get an inch of territory of Azerbaijan. Yes, it has caused enormous damage to Azerbaijan, but the deepest precipice threatens its own nation. Fourthly, All OSCE member states, especially the Minsk Group member states and its Co-Chairmen have to be interested and actively contribute to the conflict settlement.

The chances for conflict settlement have never been as high as today. Azerbaijan has clearly and unequivocally demonstrated its motivation towards constructive solution of the problem within the so-called Prague process. We expect from the Armenian side the same kind of constructiveness and hope that they will not miss this chance. Acting in conformity with the spirit and letter of Helsinki Final Act, Azerbaijan is ready for the solution to the conflict based on respect for the territorial integrity and sovereignty of Azerbaijan. The status of the Nagorno-Karabakh region of the Republic of Azerbaijan has to guarantee peaceful co-existence of Armenian and Azerbaijani population of this region.

Subsequently, the status could be worked out with full-fledged and equal participation of Armenian and Azerbaijani populations within the framework of lawful and democratic process, which ensures the consideration of the opinions of both communities. It would be fair and democratic to presume that both communities should come to an agreement over this status. While envisaging this issue as the final stage in the settlement process, it would be logical to suppose that for the return of Azerbaijani population to the Nagorno-Karabakh region, provision of mutual security guarantees, normalized living conditions and economic development are essential. The Government of Azerbaijan will be ready to interact with the leaders of both communities on this issue, and will do its best to assist them in infrastructural rebuilding and economic progress of the region, including attraction of investments at local level.

Normalization of life in the region will include the creation and development of local governance institutions at transitional level up to the agreement on final status is achieved. This also implies close cooperation between both communities with participation of the Government of Azerbaijan and international organizations, primarily, the OSCE. Apparently, this stage will not become a reality without liberation of occupied territories and restoration of Azerbaijan's sovereign rights over these lands, including seven regions around the Nagorno-Karabakh region.

Naturally, there will be a need for international participation with regard to political and legal guarantees as well as deployment of peacekeeping forces, which could support the parties in withdrawal of armed forces and return of territories, restoration of communications and rehabilitation of lands, provision of security guarantees, including the creation of local police forces in the Nagorno-Karabakh region for both Armenian and Azerbaijani communities.

Return of all seven regions is possible stage by stage. Nonetheless, only the return of all seven regions will allow Azerbaijan to correctly judge about the intentions of Armenia with regard to establishment of good neighborly relations with Azerbaijan, will help Armenia to get rid of the burden, which it has self-imposed having committed aggression against Azerbaijan. This will also enable both parties to fully reveal and explore the opportunities and perspectives to be brought by the settlement of the conflict. Having said this, I should particularly stress that territories cannot be held hostage.

Mr. Chairman,

Special attention in the conflict settlement should be given to the issue of communications. Those who are familiar with the conflict often encounter with the notion of "corridor". Azerbaijan suggests to switch from restricting antagonistic understanding of a corridor to the mutual use of all communications in the region by both parties. This approach acquires a particular importance with regard to the so-called Lachin corridor, which is important not only for Armenia for the purposes to connect with the Armenian population in Nagorno-Karabakh region, but also for Azerbaijan to connect with Nakhichevan through Armenian territory.

The usage of Lachin road by both sides in both directions through the itinerary of Aghdam-Khankendi-Shusha-Lachin-Goris-Shahbuz-Nakhichevan under the conditions ensuring the security of this road by international forces at the first stage can provide Armenia and Azerbaijan with guaranteed secure connections. Significance of such utilization of so-called Lachin corridor goes beyond the particular technical nature of transport communication and its security. This road could become a road of peace and cooperation and constitute a great importance in political and trans-regional

sphere.

Today, after the meeting of the Presidents in Kazan, we expect subsequent activization of the negotiation process with the participation of Minsk Group Co-Chairmen.

Azerbaijani society is striving for the soonest settlement of the conflict. Of course, all political forces in Azerbaijan express their principled position towards this issue, in this or the other way. However, all of them are united around one common position, which is based on the respect for territorial integrity and sovereignty of the Republic of Azerbaijan, acceptance the Armenian population of the Nagorno-Karabakh region as Azerbaijani citizens and readiness to guarantee their security. The Government of Azerbaijan intends to search for the ways of peaceful settlement of the conflict in the framework of the above-said principles.

Thank you.

Statement by Mr. Elmar Mammadyarov, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Azerbaijan, at the High-Level Plenary Meeting of the 60th session of the United Nations General Assembly

New York, 16 September 2005

Mr. President,

Excellencies,

Ladies and Gentlemen, Today is a truly significant moment in the history of multilateralism. We have gathered here to reaffirm our faith in this House and unyielding commitment to its Charter. We have pledged to contribute to a shared vision of global solidarity and collective security with a strong United Nations at its core.

We have recognized the valuable contribution of major United Nations Conferences and Summits in mobilizing the efforts of the Member States for achieving the United Nations Development agenda. Azerbaijan considers the development as a central goal and, to this end, reiterates its commitment to fully implement the Millennium Development Goals (MDGs). We believe that more active involvement of all segments of society, particularly of the youth, is crucial in the process of implementation of the national development agendas and the achievement of MDGs.

In the Outcome Document we have acknowledged that Member States have a shared responsibility for each other's security, since no state can stand alone against transnational threats. Manifestations of international terrorism, extremism, aggressive separatism and occupation of territories of Member States are not the problems of an affected state alone. Therefore, prompt response and collective remedial actions and protection of millions of civilians, in particular women and children, who are the major victims of armed conflicts and negligence, are the imperatives in order to effectively provide security for all States and peoples and to realize the goals envisaged in the Outcome Document. The notorious practice of occupation by one UN member state of the territory of another member state as well as carrying out ethnic cleansing must be strongly condemned and brought to an end.

This meeting is a landmark event in the ongoing discussions on reform of the United Nations. Azerbaijan like many other states is concerned about the decline in the General Assembly's prestige and its diminishing profile in the Organization's activities. The Assembly must take bold measures to further strengthen its role and authority as set out in the Charter of the United Nations, in this context discuss issues pertaining to the maintenance of international peace and security, in particular through consideration of agenda items of special political importance and urgency. Review of its agenda and improvement of working methods are another ways to enhance General Assembly's role, authority, effectiveness and efficiency as the chief deliberative, policymaking and representative organ of the United Nations. We welcome in this regard adoption of the resolution A/RES/59/313 entitled "A strengthened and re-

vitalized General Assembly".

Azerbaijan strongly believes that the reform of the Security Council should not be limited to its enlargement. It is of vital importance to ensure a greater transparency in the decision making process, accountability in performance and access and better participation of non-member states in the work of the Council. Given the non-implementation of a number of UN resolutions, in particular related to regional conflicts, we attach great importance to the establishment of a mechanism which would provide monitoring and implementation of these resolutions.

Azerbaijan supports strengthening the role of the United Nations in global economic governance and its capacities to promote development. Furthermore we recognize the increasing role of the ECOSOC in addressing economic and social dimensions of armed conflicts, including protracted ones, through, inter alia, the proposed Peace-building Commission.

We also believe that in order to effectively meet present challenges the UN human rights machinery could be improved with due regard being paid to the principles of sovereignty and non-interference in internal affairs of Member States and in a way conducive to their efforts on the protection and promotion of human rights.

The principle of indivisibility of security requires global response to current threats and challenges which in its turn entails substantial cooperation on a regional level. Azerbaijan makes valuable contribution to regional security through the cooperation in drug interdiction operations, counter-proliferation of WMD's, illegal migration and other types of criminal activities, as well as participating in peacekeeping missions in the hot spots. From the very beginning we have actively been participating in the global fight against terrorism – just yesterday I put my signature on the International Convention for the Suppression of Acts of Nuclear Terrorism. Azerbaijan also promotes global energy security through developing Baku-Tbilisi-Ceyhan oil pipeline and Baku-Tbilisi-Erzurum gas pipeline, as well as realization of Baku-Tbilisi-Akhalkalaki-Kars railroad project.

In conclusion, I would like to express confidence that this High Level Plenary Meeting so masterly organized, will become striking touchstone towards implementation of the goals and tasks before of the United Nations.

Thank you.

Statement by Mr. Elmar Mammadyarov, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Azerbaijan, at the General Debate of the 60th session of the United Nations General Assembly

New York, 18 September 2005

Mr. President,

At the outset I would like to congratulate Mr. Jan Eliasson on his election to the post of the President of the 60-th session of the United Nations General Assembly and wish him every success and new achievements at this highly responsible post.

I would like also to express our appreciation to his predecessor Mr. Jean Ping for his competence and dedication by which he guided the work of the 59th session of the General Assembly.

Mr. President,

While it is early to assess the impact of 2005 World Summit Outcome adopted at the High Level Plenary Meeting, I will dare to argue that the path leading to that was thorny, if not challenging at a time.

Azerbaijan has always been and will remain adhered to the purposes, principles and values enshrined in the UN Charter and other landmark documents. Respect to the norms and principles of international law and diligent observance of international obligations by the Member States serve as the indicators of their adherence to these values and principles.

Azerbaijan is fully supportive to the collective security approach. All of us resolve to take concerted actions, based on the UN Charter, to remove threats to peace and security, foster sustainable economic development and support the democracy-building and protection of human rights.

We reaffirm our determination to continue the reforms that will eventually improve the United Nations' functional capacity and decision-making process, especially as regards crisis and conflict management.

Mr. President,

Since our accession to the United Nations,

this Organization has been closely associated in our society with the hopes for liberation of the territories of Azerbaijan occupied by Armenia. Although the Organization for Security and Cooperation in Europe is strongly involved in the settlement process, prompt reaction of the United Nations Security Council in response to the occupation of the territories of Azerbaijan and adoption of four resolutions 822, 853, 874 and 884 still generates optimism for peaceful settlement of the conflict in and around the Nagorno-Karabakh region of the Republic of Azerbaijan. The principles unanimously adopted by the Security Council in those resolutions continue to be the basis for the settlement of the conflict.

Last year consideration by the General Assembly of the agenda item entitled "The situation in the occupied territories of Azerbaijan" played a crucial role in attracting attention to the dangerous practices carried out by Armenia in the occupied territories of Azerbaijan.

As for the negotiation process itself, I must admit that we are now at a critical juncture where the chances for resolution of the conflict are cautiously optimistic. The Government of Azerbaijan remains committed to the peaceful settlement of this protracted conflict, based on the respect for the norms and principles of international law, the implementation of the relevant Security Council resolutions and the OSCE documents and decisions.

We expect that the Armenian side will proceed from the similar constructive approach and will not miss this window of opportunity.

There should be no place for illusions: Azerbaijan will never compromise its territorial integrity. Only the return of all the occupied territories back to Azerbaijan will help restore our trust and confidence in Armenia and its declared intentions on the establishment of good neighborly relations with Azerbaijan. Such a step will relieve the Government of Armenia from a label of aggressor inherited after occupation of the territories of Azerbaijan and will provide for both parties the opportunities to be brought by the settlement of the conflict.

We are ready to provide the security assurances for the Armenian population of the Nagorno-Karabakh region of Azerbaijan. As for the status of the region, it is necessary to create favorable conditions for the secure and dignified return of the expelled Azerbaijani population to the Nagomo-Karabakh region and other occupied territories, to establish there normal living conditions and to provide opportunities for economic development for both communities.

Once the agreement is achieved, both for political and legal guarantees of its implementation we will need the support of the international community for the deployment of the multinational peacekeeping forces, demining, restoration of communications, rehabilitation of lands, as well as the provision of security guarantees for the population in the Nagorno-Karabakh region of Azerbaijan, including the creation of local police forces in the region for both Armenian and Azerbaijani communities.

Last, but not least point on the conflict resolution. It is the issue of communication of the Armenians living in the Nagorno-Karabakh region of Azerbaijan with Armenia and that of the Azerbaijanis living in the Nakhchivan region of Azerbaijan with the rest of the country. We suggest the using of the so-called Lachin corridor – which should be called "Road of Peace" - by both sides in both directions provided that security of this road will be ensured by the multinational peacekeeping forces at the initial stage.

Importance of this road extends beyond the practical benefits of direct transport communications between Armenia and Azerbaijan. It should be considered, first of all, as the path leading to peace and cooperation in the South Caucasus region.

Today, from this high rostrum, after the recent meeting of the Presidents of Azerbaijan and Armenia held in Kazan on August 26, 2005, I urge the Armenian side not to loose this chance and to advance the negotiation process with the assistance of the OSCE Minsk Group Co-Chairmen in accordance with the key understandings reached within the Prague process.

Mr. President,

Azerbaijan believes that development reinforces the democratic transformation, rule of law and respect for human rights. We share the urgency and importance of achieving the international development agenda. The Millennium Development Goals remain indispensable part of that agenda and represent scales of the States' contribution to and impact on the global efforts in their quest for a better life.

The cooperation in the areas of debt, aid and trade can open up new opportunities for financing for development and reinforce the national efforts to mobilize needed resources. In this course, special development needs of Africa de-

serve a serious attention therefore Azerbaijan welcomes the recent decision of the G-8 Governments to cancel the debt of Heavily Indebted Poor Countries.

We also consider the official development assistance to be an important investment towards self-sustained development. We firmly believe that for aid to be effective a greater inter-agency coordination at all levels is required and the UN Development Group and UN Resident Coordinator have a critical role to play in this field. We fully support the strengthening of both structures.

Yet another area requiring an increased cooperation is international trade. Addressing the issues related to improving market access and terms of trade as well as overcoming supply-side constraints can revive the Doha Round. Azerbaijan believes that 2005 World Summit will reinvigorate a sense of urgency to put in place the highest political will and coherent policy approach for shaping more favorable multilateral trade system during the forthcoming WTO Ministerial Meeting in Hong-Kong. In the meantime, we believe that the development challenges of Landlocked Developing Countries should be effectively addressed; bearing in mind recently adopted Asuncion Platform for Action.

We recognize a crucial role of regional organizations, including UN regional commissions in enhancing regional cooperation for sustainable development. Azerbaijan places an emphasis on development of trans-regional transport and communication lines and makes its contribution through the Baku-Tbilisi-Ceyhan oil pipeline and Baku-Tbilisi-Erzurum natural gas pipeline. We also look forward to realization of a new Baku-Akhalkalaki-Tbilisi-Kars railroad project.

Azerbaijan is committed to eradication of poverty and has identified this as an overarching goal in its development strategies. Although we are encouraged by implementation perspectives presented in the Millennium Project Report, we highlight a need for assistance complementing the efforts of national leadership, especially in the areas of capacity-building, science and technology, environmental protection.

Achievement of MDGs requires not only public investments in infrastructure and human capital, but also investments in improving governance, which include efficient, properly resourced and adequately staffed institutional system, as well as political accountability, transparency and participation. Azerbaijan attaches particular importance to the advancements in this area. In recognition of the central role of good governance in poverty reduction and development, we have formulated extra national MDGs to address governance issues. The specific targets under this goal include, inter alia, the reform of the overall state system of public administration, legislation and policies by the year 2015.

By recognizing the destructive effect of natural disasters to sustainable development of countries and communities, Azerbaijan as a disaster-prone country believes that efforts aimed at disaster mitigation should place particular emphasis on awareness raising programs, as well as on development of early warning capacities.

It is clear that national ownership in design, implementation and coordination of humanitarian response and transition programs in both post-disaster and post-conflict situations is essential to ensure the desired impact of those programs and their sustainability. However, there is a need for an efficient burden sharing between national authorities and international humanitarian and development actors, in particular in protracted humanitarian situations with mass displacement and limited national capacities to tackle all existing problems. Humanitarian assistance and funding should not be limited to providing immediate response to crisis, but must take into account long term needs in transition phase.

Promoting human rights and rule of law has been an integral part of our national development strategy out of conviction that the full enjoyment of human rights, while a goal in itself, serves as a foundation for sustainable development. We need to increase our ability to deal with human rights challenges and to adequately respond to them, in particular in times of conflict and crises.

Mr. President,

In conclusion, I would like to assure you that Azerbaijan will continue to remain committed to the ideals which lay the foundation of this Organization and to express confidence that at this critical threshold of multilateralism the international community will spare no efforts to make the United Nations more efficient and relevant to the needs of its Member States.

Thank you.

ERMƏNİSTAN-AZƏRBAYCAN MÜNAQİŞƏSİ MƏTBUATDA

İslam Konfransı Təşkilatı Ermənistanın Azərbaycana təcavüzünü bir daha pislədi

Islam Konfransı Təşkilatının xarici işlər nazirlərinin iyunun 28-30-da Yəmənin paytaxtı Sənada keçirilən 32-ci konfransında Azərbaycanla bağlı 3 sənəd qəbul edilmişdir.

Konfransda ölkəmizi xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov təmsil etmiş, tədbirin ilk günü konfransın sədr müavini seçilmiş və ümumi iclasların birinə rəhbərlik etmişdir.

Konfransın gedişində gündəlikdə duran məsələlərə, o cümlədən Yaxın Şərq, İraq, Kipr, Əfqanıstan mövzularına toxunulmuş, Azərbaycan üçün əhəmiyyət daşıyan bir neçə məsələ müzakirə olunaraq müvafiq qətnamələr qəbul edilmişdir. Belə ki, konfransda ökəmizlə bağlı "Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzü", "Azərbaycan Respublikasına iqtisadi yardım" qətnamələri qəbul edilmiş, digər sənədlərdə, həmçinin "Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasına təcavüzü nəticəsində işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarında islam tarixi, mədəni abidələri və müqəddəs yerlərə qarşı törədilmiş təhqirlər" adlı bənd də əlavə edilmişdir.

Sənədlərdə Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi, həmin ərazilərdə etnik təmizləmə aparması, bir milyon insanın öz torpaqlarından didərgin düşməsi, təcavüz nəticəsində Azərbaycana külli miqdarda ziyan dəyməsi və s. faktlar əks olunmuşdur. Eyni zamanda sənədlərdə təşkilatın üzv dövlətlərinə Azərbaycana siyasi və iqtisadi cəhətdən yardım göstərilməsi ilə bağlı müraciət də yer almışdır.

Nazir E. Məmədyarov konfrans çərçivəsində Türkiyə, İran, Fələstin, İordaniya, Oman, Pakistan və Rusiyanın xarici işlər nazirləri və İKT-nin baş katibi Əkmələddin İhsanoğlu ilə görüşmüş, qarşılıqlı maraq doğuran məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparmışdır.

Konfransın sonunda Azərbaycan tərəfinin İKT xarici işlər nazirlərinin 33-cü konfransının 2006-cı ildə Bakıda keçirilməsi ilə bağlı təklifi yekdilliklə qəbul edilmişdir.

"AzərTAC" 05.07.05

Rumıniyanın Xarici İşlər Naziriliyi Dağlıq Qarabağdakı qondarma parlament seçkilərini pisləyir

Rumıniya Xarici İşlər Nazirliyi Dağlıq Qarabağda keçirilmiş qondarma seçkilərlə bağlı mətbuat üçün məlumat yaymışdır. Məlumatda deyilir:

"Rumıniyanın Xarici İşlər Nazirliyi separatçı "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nda – müstəqilliyi beynəlxalq səviyyədə tanınmayan qeyri-dövlət qurumunda 2005-ci il iyunun 19-da parlament seçkiləri keçirilməsi ilə əlaqədar öz narahatlığını bildirir. Dağlıq Qarabağdakı "seçki prosesi" ən yüksək səviyyədə, habelə ekspertlər səviyyəsində əlaqələri intensivləşdirmək, Bakı və Yerevanın mövqelərini yumşaltmaq səyləri ilə səciyyələnən danışıqlar prosesinin təkamülünə ziddir.

Biz hesab edirik ki, separatçı hakimiyyət orqanlarının bu cür birtərəfli fəaliyyətinin Minsk Konfransının diqqət mərkəzində olan münaqişənin həlli prosesi üçün real əhəmiyyəti yoxdur. Eyni zamanda, Rusiya Federasiyası Xarici İşlər Nazirliyinin münaqişənin dincliklə həlli ilə Dağlıq Qarabağda hər hansı seçkilərin təşkil edilməsi arasında qarşılıqlı əlaqə yaradılmasını bəyənməyən mövqeyini alqışlayırıq.

Rumıniya Xarici İşlər Nazirliyi ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrlərinin Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında danışıqlar prosesinə - region xalqlarına təsir göstərməkdə davam edən münaqişənin dincliklə həlli yollarını tapmalı olan prosesə təkan verməyə yönəldilmiş səylərini dəstəkləyir".

"AzərTAC" 05.07.05

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi bağlı qapılar arxasında müzakirə edilmişdir

ATƏT-in Parlament Assambleyasının Vaşinqtonda keçirilən illik sessiyası çərçivəsində iyulun 5-də Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı müzakirələr keçirilmişdir. Müzakirələrdə Azərbaycan və Ermənistanın ATƏT PA-dakı nümayəndə heyətləri ilə yanaşı, təşkilatın Dağlıq Qarabağ üzrə xüsusi nümayəndəsi Qoran Lenmarker, ATƏT-in

Minsk qrupunun amerikalı həmsədrinin təmsilçisi Elizabet Rut, ATƏT-in hazırkı sədrinin şəxsi nümayəndəsi səfir Anji Kaspşik münaqişənin həlli yollarının tapılmasında hər iki ölkənin parlamentinin roluna dair fikir mübadiləsi aparmışlar. Bağlı qapılar arxasında keçən müzakirələr iki saata yaxın davam etmişdir.

Görüşdən sonra ATƏT PA-da Azərbaycan nümayəndə heyətinin başçısı, Milli Məclisin iqtisadi siyasət daimi komissiyasının sədri Səttar Səfərov demişdir: "Bugünkü müzakirə Azərbaycan tərəfinin təşəbbüsü ilə keçirilirdi. Biz Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli yollarının tapılmasına dair ATƏT PA ilə fikir mübadiləsi aparmaq niyyətində idik. Fikrimcə, müzakirələrdə çıxış edən ATƏT nümayəndələri kifayət qədər obyektiv mövqe nümayiş etdirdilər və münaqişənin ərazi bütövlüyü prinsipi əsasında həll olunması zərurətini bildirdilər. Bununla yanaşı, onlar Ermənistan və Azərbaycan arasında kommunikasiya xətlərinin açılmasının zəruriliyindən danışdılar. Lakin Azərbaycanın nümayəndə heyəti dövlətimizin mövqeyini bir daha açıqlayaraq vurğuladı ki, Ermənistan işğalçı siyasətindən əl çəkməsə, onunla heç bir iqtisadi əməkdaşlıqdan söhbət gedə bilməz. Azərbaycan tərəfi ATƏT PA-da Dağlıq Qarabağ üzrə xüsusi nümayəndə Qoran Lenmarkerin məruzəsi ilə bağlı təkliflər paketi hazırlayıb və bu yaxınlarda sənədi ona təqdim edəcəkdir".

"AzərTAC" 05.07.05

ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı icmasının rəhbəri ilə görüşmüşlər

Bakıda səfərdə olan ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri iyulun 11-də Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı icmasının rəhbəri, Şuşa Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Nizami Bəhmənovla görüşmüşlər.

Görüşdən sonra jurnalistlərə açıqlama verən Nizami Bəhmənov bildirmişdir ki, konkret məsələlərin müzakirə olunduğu görüş konstruktiv şəraitdə keçmişdir. Görüşdə Praqa prosesi çərçivəsində müzakirə olunan məsələlərə, o cümlədən ərazilərin azad edilməsinə, məcburi köçkünlərin öz yurdlarına qayıtmasına, Ağdam-Xankəndi-Şuşa-Laçın-Gorus-Sisyan-Şahbuz yolunun bərpa edilməsi və hər iki tərəfin birgə istifadəsinə verilməsinə də toxunulmuşdur. Həmsədrlər bu yolun təhlükəsizliyinə zəmanət verilməsində Azərbaycan tərəfinin hazırlıq vəziyyəti ilə maraqlanmış və onlara bu işdə tam əminlik bildirilmişdir.

"AzərTAC" 11.07.05

ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri mətbuat konfransı keçirmişlər

Ölkəmizdə səfərdə olan ATƏT-in Minsk qrupunun amerikalı, rusiyalı və fransalı həmsədrləri - səfirlər Stiven Mənn, Yuri Merzlyakov və Bernar Fasye iyulun 12-də mətbuat konfransı keçirmişlər.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində artıq bir ildən çoxdur ki, Praqa prosesi çərçivəsində danışıqlar aparıldığını bildirən həmsədrlər, Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin may ayında Varşavada keçirilmiş görüşünün əhəmiyyətinə toxunmuşlar.

Bildirilmişdir ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov ilə danışıqlarda gələcək sülh müqaviləsinə əsas ola biləcək prinsiplər müzakirə edilmişdir.

Həmsədrlər sülhün əldə olunmasının ölkə rəhbərliyinin siyasi iradəsi və xalqların istəyindən asılı olduğunu bildirmiş, özlərinin yalnız vasitəçi olduqlarını söyləmişlər.

Münaqişənin həllinin əsas prinsiplərinin müəyyənləşdirilməsi üzərində işlədiklərini diqqətə çatdıran diplomatlar problemi həll etmək istədiklərini, lakin son sözü ölkə rəhbərlərinin deməli olduğunu bildirmişlər.

Münaqişənin həllində region ölkələrinin roluna toxunan həmsədrlər, Türkiyə və İranla mütəmadi məsləhətləşmələr aparılmasının vacibliyini qeyd etmişlər. Region ölkələrindən Türkiyə ilə yaxşı əlaqələrinin olduğunu söyləyən ABŞ diplomatı Stiven Mənn, bu ölkənin münaqişənin həllində və sonrakı işlərdə öz rolunu oynamaq imkanı əldə edəcəyini diqqətə çatdırmışdır.

Həmsədrlər Bakıdan Ermənistana, oradan da Dağlıq Qarabağa gedəcəklərini bildirmiş, buradakı müzakirələrin çox səmərəli olduğunu bəyan etmişlər.

"AzərTAC" 12.07.05

ATƏT-in Parlament Assambleyasının Dağlıq Qarabağ üzrə xüsusi nümayəndəsi Qoran Lenmarkerin məruzəsi açıqlandı

«Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair Vaşinqton görüşü zamanı irəli sürülmüş bəzi

təkliflər qiyməti olmayan imkandır». Bu barədə ATƏT-in Parlament Assambleyasının (PA) Dağlıq Qarabar problemi üzrə xüsusi nümayəndəsi Qoran Lenmarkerin məruzəsində vurğulanır. ATƏT PA Katibliyinin açıqladığı və həm Azərbaycanda, həm də Ermənistanda geniş marağa səbəb olan məruzədə qeyd edilir ki, tərəflər Qarabağ tarixçəsini hərəsi özünəməxsus şəkildə qələmə veribdir. Ona görə də münaqişə tərəfləri arasında balanslaşdırılmış razılığa gəlmək vacibdir. «Ən əsası isə bu, ən çox zərər çəkmiş və indi ədalət axtaran insanlar üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir»-deyə sənəddə vurğulanır. Q.Lenmarker Dağlıq Qarabağ problemində Avropanın təcrübəsindən istifadə olunmasını tövsiyə edir. O eyni zamanda qeyd edir ki, bu istiqamətdə 4 əsas prinsip nəzərə alınmalıdır: «Birincisi, tərəflər bilməlidir ki, onların milli təhlükəsizliyinə mane olacaq amil yoxdur. Çünki təhlükəsizliyinə əmin olan qonşuya malik olmaq digərinə özünü dinc hesab etmək imkanı verir. İkincisi, insan haqları və azlıqların hüquqları təmin edilməlidir. Üçüncüsü, iqtisadi inteqrasiya ölkələrinin qarşılıqlı inkişafına təkan verilməli, iqtisadi inkişaf hərtərəfli getməlidir. Azərbaycan və Ermənistan xalqlarının avropalılar kimi yaşamaq hüququ vardır». Dördüncü şərt kimi Q.Lenmarker qeyd edir ki, əsas diqqət gənclərin sərbəst hərəkətinə yönəldilməlidir. Məruzəçinin fikrincə, Ermənistan və Azərbaycanın Gürcüstanla birlikdə ümumi təhlükəsizlik sahəsinin yaradılması məqsədəuyğundur. Dağlıq Qarabağ statusuna gəlincə isə, sənəddə qeyd olunur ki, Bakı ilə İrəvan arasında ümumi rəyin əldə edilməsi bu məsələnin həllini daha da asanlaşdıracaqdır. Sərhədlərin açılacağı və birgə iqtisadi inteqrasiyanın olacağı təqdirdə ərazilərdə nəzarət məsələsi artıq arxa plana keçəcək və bu məsələ üstə mübahisələr olmayacaqdır. Q.Lenmarker sənəddə, həmçinin, xatırladır ki, Azərbaycan Dağlıq Qarabağa ən yüksək status verməyə hazırdır.

“Assa-İrada” 19.07.05

ABŞ Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tezliklə həll edilməsi üçün səylərini artıracaqdır

ABŞ dövlət katibi Kondoliza Rays avqustun 2-də Dövlət Departamentində Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarovla görüş keçirmişdir. Görüşdə müzakirə olunacaq məsələlər barədə hələ əvvəlcədən, gündəlik brifinqdə məlumat verən Dövlət Departamentinin mətbuat katibi Tom Keysi demişdir ki, terrorla qlobal müharibədə yardımına, İraq, Əfqanıstan və Kosovoda hərbi qüvvələrini yerləşdirdiyinə görə ABŞ Azərbaycan hökumətinə təşəkkür edəcəkdir. Görüşdə ABŞ tərəfi Azərbaycanda parlament seçkilərinin beynəlxalq standartlara uyğun olmasının vacibliyini vurğulayacaq, Dağlıq Qarabağ mövzusu da müzakirə olunacaqdır.

Dövlət katibi Raysla görüşündən sonra jurnalistlər qarşısında çıxış edən Elmar Məmmədyarov müzakirələrdən çox razı qaldığını və danışıqların çox faydalı olduğunu bildirmişdir. Nazir vurğulamışdır ki, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri kimi ABŞ Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tezliklə sülh yolu ilə həll edilməsi istiqamətində səylərini artıracağına söz vermişdir. ABŞ tərəfinin bu məsələdə mövqeyi dəyişməzdir - Vaşinqton münaqişənin ərazi bütövlüyü prinsipi əsasında həllinin tərəfdarıdır.

Elmar Məmmədyarov demişdir ki, söhbət zamanı Azərbaycanda demokratiyanın inkişafı mövzusuna da toxunulmuş, ABŞ tərəfi bu sahədə daha çox irəliləyiş görmək istədiyini ifadə etmişdir. Bu baxımdan, noyabrdakı seçkilər vacib məqam kimi vurğulanmışdır. İqtisadi layihələrdən də söhbət getmiş, tərəflər Bakı-Tbilisi-Ceyhan və Bakı-Tbilisi-Ərzurum layihələrinin reallaşdırılmasını məmnunluqla qeyd etmişlər. Xanım Rays qlobal layihələrin həyata keçirilməsində Azərbaycanın liderliyini vurğulamışdır. Elmar Məmmədyarov Qars-Axalkalaki-Tbilisi-Bakı dəmir yolunun Azərbaycan üçün əhəmiyyətini nəzərə çarpdırmışdır. Tərəflər həmçinin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində ABŞ-Azərbaycan əməkdaşlığını da müzakirə etmişlər.

Avqustun 2-də Elmar Məmmədyarov ATƏT-in Minsk qrupunun amerikalı həmsədri səfir Stiven Mənnlə də görüşmüşdür. Söhbət zamanı Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə dair aparılan sülh danışıqları prosesi diqqət mərkəzində olmuşdur.

“AzərTAC” 03.08.05

İsrail Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ərazi bütövlüyü prinsipi əsasında həllinə tərəfdardır

Avqustun 4-də Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində İsrailin ölkəmizdəki səfiri Eytan Naye diplomatik fəaliyyətinin başa çatması ilə əlaqədar mətbuat konfransı keçirmişdir.

Bakıda fəaliyyət göstərdiyi dövrün çox maraqlı keçdiyini söyləyən diplomat Azərbaycan üçün tarixi mərhələ olan bu illərdə ölkəmizdə çalışmasından məmnunluq hissi keçirdiyini bildirmişdir. O, Azərbaycan hökuməti ilə birlikdə ikitərəfli münasibətlərin inkişafı istiqamətində əməkdaşlıqdan razı qaldığını vurğulamışdır.

Azərbaycanın son dövrlərdə sürətlə inkişaf etdiyini deyən səfir, bunun Azərbaycan-İsrail əlaqələrinə də təsir göstərdiyini diqqətə çatdıraraq demişdir ki, siyasi, iqtisai, mədəni, təhsil, humanitar və digər sahələrdə əməkdaşlığımız uğurla davam və inkişaf edir. İsrail sərmayəsi Azərbaycan iqtisadiyyatına cəlb olunmuşdur. Ölkələrimiz həm ikitərəfli, həm də beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində çoxtərəfli əməkdaşlıq edir.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə toxunan səfir, ölkəsinin problemin sülh yolu ilə, beynəlxalq hüquq prinsipləri və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllinə tərəfdar olduğunu bildirmişdir. Bu məsələdə İsrailin mövqeyi dəyişməzdir.

Azərbaycan haqda şəxsi təəssüratlarından söhbət açan səfir, ölkəmizdən çox isti xatirələrlə ayrıldığını, lakin burada dostlarını qoyub getdiyini söyləmişdir.

Eytan Naye diplomatik fəaliyyəti dövründə ona göstərilmiş köməyə görə ölkəmizin rəhbərliyinə, eləcə də xalqımıza minnətdarlığını bildirmişdir.

Sonda səfir jurnalistləri maraqlandıran sualları cavablandırmışdır.

“AzərTAC” 04.08.05

Azərbaycanın ABŞ-dakı səfiri konqresmenləri ermənipərəst həmkarlarının saxtakarlığına uymamağa çağırır

ABŞ Konqresində erməni məsələləri üzrə işçi qrupun həmsədrləri, Nyu-Cersi ştatının təmsilçisi Frenk Pallone və Miçiqan ştatından Co Nollenberq Dağlıq Qarabağa yardımın artırılması üçün Prezident Buşa müraciət göndərməkdə bütün Konqres üzvlərinin dəstəyini istəmişdilər. Ermənipərəst konqresmenlər, həmişəki kimi, uydurmalarla həmkarlarını çaşdırmaq niyyətində idilər.

AzərTAC-ın xüsusi müxbiri xəbər verir ki, buna cavab olaraq, Azərbaycanın Vaşinqtondakı səfiri Hafiz Paşayev ABŞ Konqresinin bütün üzvlərinə məktub göndərmiş və Pallone-Nollenberq cütlüyünün əsil simasını ifşa etmişdir. Səfir vurğulayır ki, Pallone və Nollenberq müraciəti bölgədəki vəziyyəti və beynəlxalq ictimaiyyətin Dağlıq Qarabağın statusuna dair mövqeyini düzgün əks etdirmir. Heç vaxt müstəqil, yaxud Ermənistana daxil olmayan Dağlıq Qarabağ BMT və digər beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanınır. Buna görə də ABŞ Dağlıq Qarabağla bağlı hər hansı siyasi və iqtisadi addımı Azərbaycanın hüquqi, siyasi və iqtisadi mənafeyi çərçivəsində atmalıdır.

Hafiz Paşayev Konqres üzvlərinə bütün dünyaya məlum olan faktları açıqlamışdır: Ermənistanın təcavüzü nəticəsində təkcə Dağlıq Qarabağ deyil, həm də Azərbaycanın digər yeddi bölgəsi işğal edilmiş, bir milyon qaçqın və məcburi köçkün yaranmışdır. Zəbt etdiyi torpaqlarda etnik təmizləmə apardıqdan sonra Ermənistan və Dağlıq Qarabağ erməniləri “demokratik imic” düzəltməklə məşğul olmuş, biri-birinin ardınca seçkilər keçirmişlər. Bu seçkilər heç bir beynəlxalq qurum və dövlət tərəfindən tanınmamışdır. Birləşmiş Ştatların özü isə bu seçkiləri qanunsuz və Minsk prosesinə maneə kimi qiymətləndirmişdir.

Azərbaycan səfiri işğal edilmiş torpaqlardan erməni silahlı qüvvələrinin qeyd-şərtsiz çıxarılması haqda BMT Təhlükəsizlik Şurası qətnamələrinin, NATO və ATƏT-in çağırışlarının Ermənistan tərəfindən cavabsız qaldığını vurğulamışdır. O da xatırladılmışdır ki, 1994-cü ildə Rusiya atəşkəs rejiminin əldə olunmasında vasitəçilik etsə də, məhz Rusiyanın Ermənistana hərbi yardımı, o cümlədən, 1 milyard ABŞ dolları dəyərində qanunsuz silahın ötürülməsi ermənilərin işğalçı siyasətinə kömək etmişdir.

Hafiz Paşayev konqresmenləri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyan ABŞ-ın rəsmi siyasətinə hörmətlə yanaşmağa çağırmışdır. O bildirmişdir ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh danışıqları gedən bir mərhələdə Pallone-Nollenberq təşəbbüsünə hər hansı dəstək Minsk prosesinə vurulan zərbə olacaqdır.

Eyni zamanda, səfir xatırlatmışdır ki, Azərbaycan artıq ermənipərəst Konqres üzvlərinin təşəbbüsündən əziyyət çəkibdir: “Azadlığa dəstək aktı”na 907-ci düzəliş nəticəsində Azərbaycan ABŞ yardımından məhrum edilən yeganə dövlət idi. Məlum 11 sentyabr hadisələrindən sonra ABŞ hökuməti ədalətsiz düzəlişin qüvvəsini dayandırmış, beləliklə də, Amerikanın maraqlarının nədən ibarət olduğunu nümayiş etdirmişdir. Hafiz Paşayev Konqres üzvlərini Pallone-Nollenberq təşəbbüsünə münasibət bildirərkən bütün bunları unutmamağa çağırmışdır.

“AzərTAC” 19.08.05

Vaşinqton Dağlıq Qarabağı müstəqil dövlət kimi tanımır

ABŞ dövlət katibi Kondoliza Raysın Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Ermənistan Prezidenti Robert Koçaryanın Kazan görüşü ərəfəsində onlarla telefon söhbəti ilə əlaqədar ABŞ Dövlət Departamenti bəyanat yaymışdır.

Sənəddə deyilir ki, telefon söhbəti zamanı Kondoliza Rays prezidentlərin görüşünə ABŞ-ın çox böyük əhəmiyyət verdiyini və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində tərəflərin razılığa gələcəklərinə ümid bəslədiyini bildirmişdir.

Bəyanatda daha sonra deyilir: "ABŞ Dağlıq Qarabağı müstəqil dövlət kimi tanımır və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir. Vaşinqton Dağlıq Qarabağın statusunun münaqişə tərəfləri arasında danışıqların yekunları əsasında müəyyən edilməsinə və problemin ATƏT-in Minsk qrupu çərçivəsində həll olunmasına tərəfdardır".

"AzərTAC" 30.08.05

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həlli Böyük Britaniyanın maraqlarına cavab verir

Bu fikir Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik Səfər Əbiyevin Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının ölkəmizdəki səfiri Lorens Bristoun və Britaniya Hərbi Məsləhət-Təlim Qrupunun komandiri, polkovnik Xyu Pyorseli ilə görüşündə vurğulanmışdır.

Nazir Səfər Əbiyev Britaniya Hərbi Məsləhət-Təlim Qrupunun Azərbaycan Silahlı Qüvvələri üçün təlimatçılar hazırlamasını yüksək qiymətləndirmiş, bunun Silahlı Qüvvələrimizin sülhməramlı əməliyyatlarda iştirakına, hərbi kadrların hazırlanmasına, Silahlı Qüvvələrdə islahatların uğurla aparılmasına, Fərdi Tərəfdaşlığın Fəaliyyət Planı müddəalarının yerinə yetirilməsinə müsbət təsir göstərəcəyini söyləmişdir.

Polkovnik Xyu Pyorselin NATO sistemində uzun illər işləmiş təcrübəli zabit kimi onun qrupunun Azərbaycanda təlimatçılar hazırlamasının Böyük Britaniya-Azərbaycan hərbi əməkdaşlığının möhkəmlənməsinə xidmət etdiyini söyləyən səfir məlumat vermişdir ki, Azərbaycanın hərbi qulluqçuları çox savadlı və hazırlıqlıdırlar. Biz gələcəkdə də bu faydalı əməkdaşlığı davam etdirmək niyyətindəyik. Səmərəli əməkdaşlığa görə sizə təşəkkür edirəm.

General-polkovnik Səfər Əbiyev Cənubi Qafqaz regionunda mövcud hərbi-siyasi vəziyyət və Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həllinə toxunaraq demişdir ki, Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərdə külli miqdarda silah və sursat yerləşdirilmişdir. BMT Təhlükəsizlik Şurasının Ermənistanın işğalçı qüvvələrinin Azərbaycan torpaqlarını boşaltması haqqında dörd qətnamə qəbul etməsinə baxmayaraq, Ermənistan bu qətnamələrin tələblərini yerinə yetirməkdən imtina edir. Ermənistan bu gün də öz havadarları tərəfindən silahlandırılır. Azərbaycan münaqişənin həllində ikili standartların təzyiqi ilə üzləşir və buna görə də işğalçı Ermənistan dövləti özünü cəzasız və sərbəst hiss edir. Azərbaycan öz torpaqlarını azad etmək iqtidarındadır və belə getsə, biz torpaqlarımızı azad edəcəyik.

Səfir Lorens Bristoun bu münaqişənin mahiyyətini yaxşı bildiyini vurğulayaraq söylədi ki, Prezident İlham Əliyevin danışıqlarda iştirak etməsi faydalı hadisədir. Azərbaycan münaqişənin həlli istiqamətində uğurla işləyir. Böyük Britaniya Azərbaycan Prezidentinin problemin həlli istiqamətində apardığı strateji kursu dəstəkləyir və problem beynəlxalq hüquq normaları əsasında həll edilməlidir. Problemin ədalətli həlli Böyük Britaniyanın maraqlarına cavab verir.

Ermənistan işğalçı dövlətdir, bütün dövlətlər bunu mütləq görməli, təsdiq etməli və Azərbaycan torpaqlarının tezliklə boşaldılması istiqamətində tədbirlər görməlidir – deyən nazir bəyan etmişdir ki, məsələ tezliklə bu şəkildə həll edilməsə, Azərbaycan xalqı özü münaqişənin həlli barədə qərar qəbul edəcəkdir.

"AzərTAC" 01.09.05

Parisdə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi üzrə alt komitənin iclası keçirilmişdir

Sentyabrın 12-də Parisdə Avropa Şurası Parlament Assambleyasının yanvar sessiyasında Dağlıq Qarabağ münaqişəsi üzrə məruzəçi, ingiltərəli deputat Devid Atkinsonun hesabatı ilə əlaqədar qəbul olunmuş qətnamənin icrası məqsədi ilə yaradılmış alt komitənin ikinci iclası keçirilmişdir.

Komitənin üzvü, Azərbaycan parlamentinin AŞPA-dakı nümayəndə heyətinin başçısı, Milli Məclisin beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr daimi komissiya-

sının sədri Səməd Seyidovdan müsahibə almışdır. O demişdir:

– Biz AŞPA-nın yanvar sessiyasında qəbul olunmuş qətnamədən sonra bu işi davam etdirmək niyyətində idik. Ona görə də AŞPA bürosunun bu komitənin yaradılması barədə qəbul etdiyi qərar çox mühüm idi.

İclasa komitə üzvlərindən savayı, Minsk qrupunun rusiyalı həmsədri Yuri Merzlyakov və fransalı həmsədr Bernar Fasye, amerikalı həmsədri əvəz edən ABŞ Dövlət Departamentinin nümayəndəsi Con Krosbi, ölkəmizin xarici işlər nazirinin müavini Araz Əzimov, Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin nümayəndəsi Varucan Nersisyan, ATƏT-in təmsilçisi Anji Kaspşik, ATƏT Parlament Assambleyasının Dağlıq Qarabağ münaqişəsi üzrə məruzəçisi Qoran Lenmarker, Avropa Birliyinin Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Heyki Talvitiye və Böyük Britaniyanın "Links" qeyri-hökumət təşkilatının rəhbəri Dennis Sammut da dəvət edilmişdilər.

Müzakirələr obyektiv xarakter daşımış, münaqişənin həll olunması istiqamətində geniş fikir mübadiləsi aparılmışdır. Bu müzakirəni əvvəlkilərindən bir cəhətlə fərqləndirə bilərəm ki, başqa müzakirələr zamanı daha çox tarixi faktlara müraciət edilirdisə, indiki iclasda münaqişənin beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq həlli yolları axtarılırdı. Təbii ki, bir iclasın nəticəsi kimi, bu münaqişənin həll olunması və yaxud hər hansı bir qətnamənin qəbul edilməsi mümkün deyildir. Amma bizim üçün vacib olan belə bir qərar qəbul edildi ki, AŞPA yanvar sessiyasında qəbul olunmuş qərarın yerinə yetirilməsi ilə daha fəal məşğul olsun və hər bir sessiyada bununla bağlı görüşlər keçirilsin. Məhz bunun davamı olaraq, qurumun oktyabr ayında başlanacaq payız sessiyasında Azərbaycan və Ermənistan nümayəndə heyətləri arasında görüşlərin keçirilməsi qərara alınmış, dekabrda isə siyasi komitə çərçivəsində alt komitənin növbəti iclasının keçirilməsi planlaşdırılmışdır. Həmin iclasda bu sahədə görülmüş işlər və nəticələr müzakirə olunacaqdır. Çox ehtimal ki, gələn ilin yanvar sessiyasında komitə gördüyü işlərlə əlaqədar AŞPA bürosuna məlumat verəcəkdir. Bu məlumatın nəticəsi kimi, biz növbəti addımlar haqqında düşünməliyik. Biz bu işi AŞPA-da qətiyyətlə davam etdirəcək, münaqişə tam həll olunana qədər onun gündəlikdə saxlanılmasında israrlı olacağıq.

İclasda problemlə bağlı həqiqətləri əks etdirən çıxışlarla yanaşı, hansısa qeyri-obyektiv fikirlər də səslənmişdir. Bu da təbiidir. Əgər bütün çıxışlar obyektiv olsaydı, yəqin ki, problem çoxdan öz həllini tapmış olardı. Amma məsələ tam həllini tapmadığına görə də, məhz belə bir komitənin yaradılması qərara alınmışdır. Komitə hansısa beynəlxalq təşkilatı əvəz etmək fikrində deyildir. Amma dəyərli təkliflər verməklə bu münaqişənin həllində yardımçı rolu oynayır və bununla bağlı müzakirələr aparır. Ona görə də belə dinləmələr əhəmiyyətlidir. Biz belə dinləmələrdə həmişə fəal iştirak etmişik və bundan sonra da edəcəyik.

"AzərTAC" 13.09.05

BMT-nin Baş Assambleyası Azərbaycan Respublikasının işğal olunmuş ərazilərində vəziyyətə dair məsələnin 60-cı sessiyanın gündəliyinə salınması barədə qərar qəbul etmişdir

BMT Baş Assambleyasının 59-cu sessiyasında Azərbaycan Respublikasının təşəbbüsü ilə "Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində vəziyyət" barədə məsələ Ermənistanın müqavimətinə baxmayaraq, 163-cü bənd kimi sessiyanın gündəliyinə salınmışdı. Görülmüş tədbirlər nəticəsində regiona ATƏT-in Faktaraşdırıcı Missiyası göndərilmiş, qeyri-qanuni məskunlaşma prosesi aşkar olunmuşdur.

Cari ilin sentyabr ayının 12-də, Baş Assambleyanın 59-cu sessiyasının son günləri zamanı, onun sədri olan Qabonun xarici işlər naziri Jan Pinqin rəhbərliyi altında Baş Assambleya Azərbaycan Respublikasının işğal olunmuş ərazilərində vəziyyətə dair bəndin təşkilatın yeni, 60-cı sessiyasının da gündəliyinə salınması haqqında yekdilliklə qərar qəbul etmişdir.

Öz narazılığını bildirən Ermənistanın daimi nümayəndəsi Baş Assambleyanı ölkəsinin danışıqlar prosesindən kənarlaşmasının mümkünlüyü ilə hədələməkdən başqa heç bir şeylə fərqlənməmişdir.

Azərbaycanın BMT yanında daimi nümayəndəsi Yaşar Əliyev müxbirimizlə söhbətində demişdir ki, "Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Assambleyası bir daha prinsipial mövqe nümayiş etdirərək, Azərbaycanın ədalətli addımını dəstəkləyərək bu mühüm məsələnin müzakirəsini davam etməyi qərara almışdır. Bu da, öz növbəsində işğal olunmuş ərazilərin azad olunması uğrunda vacib siyasi-diplomatik amildir".

"AzərTAC" 14.09.05

Azərbaycan Respublikası ilə Gürcüstan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Azərbaycan Respublikası Dövlət Komissiyasının və Gürcüstan Hökumət Komissiyasının yeddinci birgə iclası keçirilmişdir

Avqustun 30-31-də Bakıda Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Azərbaycan Respublikası Dövlət Komissiyasının və Gürcüstan Hökumət Komissiyasının yeddinci birgə iclası keçirilmişdir.

Nazir müavini Xələf Xələfovun və Gürcüstan XİN-in fövqəladə tapşırıqlar üzrə Səfiri Malxaz Mikeladzenin rəhbərlik etdikləri Komissiyaların iclasında dövlət sərhədi xəttinin haradan keçməsi məsələlərinə baxılmış və komissiyalar çərçivəsində gələcək müzakirə üçün müəyyən sənədlərin mübadiləsi baş vermişdir.

İclasda aparılmış danışıqlar nəticəsində dövlət sərhədi xəttinin bir sıra sahələri razılaşdırılmışdır. Tərəflər razılaşdırılmamış sahələr barədə müzakirənin davam etdirilməsini və Komissiyaların növbəti iclasınadək müvafiq materialların işlənib hazırlanmasını qərara almışlar.

Komissiyaların növbəti iclasını Tbilisi şəhərində keçirmək qərara alınmışdır. İclasın vaxtı diplomatik kanallarla razılaşdırılacaqdır.

XİN-in Mətbuat Mərkəzinin
31.08.05 tarixli məlumatı

Milli təhlükəsizlik siyasəti sahəsində İşçi Qrupunun xarici ekspertlərlə birgə Milli Təhlükəsizlik Konsepsiyasının müzakirəsi üzrə iclası keçirilmişdir

Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizlik siyasəti sahəsində İşçi Qrupunun (İQ) Fəaliyyət Planına uyğun olaraq, 2005-ci il sentyabr ayının 30-da Xarici İşlər Nazirliyində Milli təhlükəsizlik siyasəti sahəsində İşçi Qrupunun xarici ekspertlərlə birgə Milli Təhlükəsizlik Konsepsiyasının müzakirəsi üzrə iclası keçirilmişdir. Xarici işlər nazirinin müavini Araz Əzimovun ümumi sədrliyi ilə keçirilən bu tədbirdə Azərbaycan Respublikasının milli maraqları, Azərbaycan Respublikasının təhlükəsizlik mühiti, daxili və xarici təhlükəsizlik siyasətinin əsas komponentləri və milli təhlükəsizlik sektorunun islahatı məsələlərinə baxılmışdır.

BRİFİNQLƏR

Azər Hüseyn, Xarici İşlər Nazirliyinin İkinci Ərazi idarəsinin rəisi
Tematik Brifinq
Tarix - 05 iyul 2005-ci il

Mahmud Məmmədquliyev, xarici işlər nazirinin müavini
Tematik Brifinq
Tarix - 7 iyul 2005-ci il

Araz Əzimov, xarici işlər nazirinin müavini
Tematik Brifinq
Tarix - 18 iyul 2005-ci il

Tahir Tağızadə, Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat və İnformasiya Siyasəti idarəsinin rəisi
Tematik Brifinq
Tarix - 9 avqust 2005-ci il

TƏDBİRLƏR

"Terrorçuluqla mübarizə və insan hüquqları" mövzusunda seminar

Bakı, 16 iyul 2005

Cari il iyul ayının 16-da Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi, Xarici İşlər Nazirliyinin Strateji Araşdırmalar Mərkəzi və Almaniyanın Fridrix Ebert Fondunun birgə təşkil etdiyi "Terrorçuluqla mübarizə və insan hüquqları" mövzusunda seminar keçirilmişdir. Seminarın işində müvafiq dövlət orqanları və Azərbaycanda fəaliyyət göstərən səfirlik və beynəlxalq təşkilatların əməkdaşları, eləcə də ekspertlər və kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri iştirak etmişdirlər.

Tədbirdə beynəlxalq hüquq üzrə tanınmış mütəxəssis - Berlin Humbolt Universitetinin professoru Kristian Tomuşatın çıxışı və onun seminar iştirakçıları tərəfindən verilən çoxsaylı sualların cavablandırılması xüsusi maraq kəsb etmişdir. Seminarda müzakirə olunan mövzu ilə bağlı həmçinin Milli Məclisin Inzibati və hərbi qanunvericilik şöbəsinin müdiri Nizami Səfərov və XİN-in Xarici siyasətin planlaşdırılması və strateji araşdırmalar idarəsinin (Mərkəz) rəisi Tofiq Musayev çıxış etmişdirlər.

Məlum olduğu kimi, 11 sentyabr 2001-ci ildə Amerika Birləşmiş Ştatlarına qarşı edilmiş hücumlar terrorçuluğun beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyə, həmçinin qanunun aliliyi və insan hüquqlarının müdafiəsinə qarşı yaratdığı təhlükəni yeni diqqət mərkəzinə qaldırdı. 28 sentyabr 2001-ci ildə BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası BMT Nizamnaməsinin VII Fəslinin ona verdiyi yurisdiksiyaya əsaslanaraq beynəlxalq terrorçuluqla mübarizə məqsədilə bütün hökumətlər tərəfindən geniş miqyaslı tədbirlərin görülməsini tələb edən 1373 saylı Qətnamə qəbul etmişdir. Təhlükəsizlik Şurası qətnamənin həyata keçirilməsinə nəzarət məqsədilə Terrorçuluq əleyhinə Komitə yaratmış və dövlətlərdən görülmüş işlər barədə ona məruzə etməyi tələb etmişdir.

Eyni zamanda seminarda qeyd olundu ki, BMT vasitəsilə beynəlxalq birlik terrorizmlə mübarizə probleminə illərlə müraciət etmiş, mühüm konvensiyalar qəbul etmiş, lakin terrorçuluğun tərifinə dair ümumi razılığa gələ bilməmişdir.

Habelə vurğulandı ki, beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq dövlətlər milli təhlükəsizliyi əsas gətirərək terrorçuluq kimi təhlükələrlə mübarizədə insan hüquq və azadlıqlarını məhdudlaşdıra bilərlər. Belə ki, xüsusi fövqəladə vəziyyət hallarında hökumətlər, "təmin edilməsi məcburi olan" hüquqlar istisna olmaqla, bir sıra müəyyən edilmiş hüquq və azadlıqlara münasibətdə öz öhdəliklərinin həyata keçirilməsini müvəqqəti dayandıra bilərlər.

Bununla əlaqədar olaraq, seminarda həm terrorçuluğun müzakirəsinə, həm də onun aradan qaldırılmasında insan hüquqları və qanunun aliliyi standartlarının qorunmasının təmin edilməsi imkanları nəzərdən keçirilmişdir. Xüsusi diqqət milli və ya dövlət təhlükəsizliyi və insan hüquqları arasında ənənəvi ziddiyyətin aradan qaldırılması üçün yeni yolların axtarılması məsələsinə yönəldilmişdir.

Summary of presentation by Professor Christian Tomuschat Humboldt University, Berlin

The Fight Against Terrorism and the Rule of Law

I. The Definition of Terrorism

For many decades, a heated debate took place on the essential features of terrorism. The report of the "16 Wise Men" ("High-level Panel on Threats, Challenges and Change"[1]), presented to the UN Secretary-General on 1 De-

1 UN doc. A/59/565, 2 December 2004.

cember 2004, has greatly clarified this controversial issue. It defines terrorism, to the extent that no special description of terrorism is applicable, as “any action … that is intended to cause death or serious bodily harm to civilians or non-combatants, when the purpose of such an act, by its nature or context, is to intimidate a population, or to compel a Government or an international organization to do or to abstain from doing any act”.

It results from this report that terrorism is seen as a criminal activity carried out by private individuals or groups, but not by States. The report specifies that if States commit atrocities, they either commit war crimes or crimes against humanity.

II. Causes of Terrorist Activities

Terrorist acts never come out of the blue. They have many root causes which will never be understood to their full extent. In any event, in a civilized society attacks directed against civilians, including women and children, are totally unacceptable. Such attacks constitute serious crimes which should be prosecuted according to their gravity.

III. Fight Against Terrorism

Combating terrorism is necessary. States are under an obligation to guarantee the security of their citizens. But the fight against terrorist activities must proceed within the framework of the rule of law. It does not suspend all civil liberties. Citizens should resist demands by governments, which are often portrayed as a panacea, to introduce a permanent state of emergency in order to increase the effectiveness of their instruments.

IV. Prevention of Terrorism

The best strategy for fighting terrorism is to remove the root causes that may motivate individual persons or entire groups to engage in terrorist activities. However, it will never be possible to establish perfect justice and happiness on earth. Also those who feel discriminated against and marginalized must respect the life and physical integrity of their fellow human beings.

Efforts to eradicate poverty and discrimination should be accompanied by drastic measures against preachers of hatred. Like wars, terrorism has its origin in the minds of people. The International Covenant on Civil and Political Rights (CCPR, Art. 20 (2)) explicitly instructs States parties to prohibit “any advocacy of national, racial or religious hatred that constitutes incitement to discrimination, hostility or violence”.

Many practical police measures can be taken against terrorist threats within the normal framework of the provisions of the CCPR and the European Convention on Human Rights (ECHR), such as a) establishment of communication control systems (telephone tapping etc.), b) tightening of border controls even within a region committed to abolishing such controls, c) resort to more frequent police controls in urban centres, d) introduction of compulsory identity documents for everyone.

None of such measures should be taken lightly. Defenders of civil liberties feel generally inclined to reject such control systems. However, the life and physical integrity of human beings are superior values. In a balancing test, they will prevail.

Administrative detention of suspects constitutes also a preventive measure, but it completely destroys the delicate balance between governmental power holders and citizens, the “governed”. Permanent detention can never be admissible under the rule of law. In this respect, the judgments of the US Supreme Court in the aftermath of 9/11 (June 2004) are to be criticized because they accept, as a hypothesis, that suspects might be kept for their whole life until the war on terror has been won. By contrast, the British House of Lords, in a judgment of 16 December 20004, ruled that indefinite detention without any formal charge is disproportionate to the aims it pursues, is therefore contrary to the ECHR and cannot be continued.

V. Measures for the Suppression of Terrorsm

It should be re-emphasized that indiscriminate attacks against a civilian population are serious crimes. Stiff penalties should be provided for such crimes in each and every State.

Proceedings should be conducted according to normal rules. “Faceless judges” are unacceptable. Nor can the burden of proof be put on an accused.

International cooperation is necessary. The United Nations has brought into being a tight network of twelve anti-terrorism conventions

which all contain clauses according to which the State where an alleged offender is found must either try that person or extradite to him to another country which has legitimate grounds to put him/her on trial. Unfortunately, these conventions have been little effective because in many instances terrorist activities are tacitly or even openly supported by one – or even more – government(s).

It remains open whether universal jurisdiction exists for all terrorist offences outside the agreements just referred to. Universal jurisdiction means that any judicial body anywhere in the world may prosecute particularly atrocious crimes even though there exists no concrete link establishing a relationship between the prosecuting State and the crime and its victims.

It should not be overlooked that terrorist offences are not listed as crimes against humanity in the jurisdictional clauses of the International Criminal Court.

In the European Union, a special regime of arrest warrants was introduced by a decision of 13 June 2002 which entered into force on 1 January 2004. The warrant applies in the following cases:

- where a final sentence of imprisonment or a detention order has been imposed for a period of at least four months;
- for offences punishable by imprisonment or a detention order for a maximum period of at least one year.

If punishable in the issuing Member State by a custodial sentence of at least three years, in particular terrorism may give rise to surrender without verification of the double criminality of the act. Obviously, the European arrest warrant expedites proceedings. But there are also fears that it might be abused and that the level of judicial protection might not be adequate in other countries of the Union.

In Germany, the European arrest warrant has been challenged before the Constitutional Court. A judgment is expected on 18 July 2005.

VI. Measures to be Taken Against States supporting Terrorism

States that support terrorist activities can be put under pressure by measures short of war, i.e. non-military measures.

The Security Council may make determinations to the effect that a State openly supporting terrorism or harbouring terrorists constitutes a threat to international peace and security. Accordingly, all the measures authorized by Chapter VII of the UN Charter may be taken against it. In fact, the Security Council twice requested the extradition of alleged terrorists, in one case against Libya (resolution 748 (1992)) and in another case against Sudan (resolution 1044 (1996)), after an assassination attempt had been committed in Ethiopia against President Mubarak of Egypt.

After the terrorist attack on the World Trade Center in New York and the Pentagon in Washington, the Security Council also implicitly confirmed the view that a State which associates with terrorists may be subject to self-defence measures under Art. 51 of the UN Charter (resolutions 1368 and 1373 (2001)).

TƏYİNATLAR

A.T.HÜSEYNƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ FÖVQƏLADƏ VƏ SƏLAHİYYƏTLİ SƏFİRİ DİPLOMATİK RÜTBƏSİ VERİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

"Diplomatik xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 8.1.1-ci maddəsini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Azər Tofiq oğlu Hüseynə Azərbaycan Respublikasının fövqəladə və səlahiyyətli səfiri diplomatik rütbəsi verilsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 avqust 2005-ci il

A.T.HÜSEYNİN AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ YAPONİYADA FÖVQƏLADƏ VƏ SƏLAHİYYƏTLİ SƏFİRİ TƏYİN EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 15-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Azər Tofiq oğlu Hüseyn Azərbaycan Respublikasının Yaponiyada fövqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin edilsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 avqust 2005-ci il

M.N.ƏLİYEVİN AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ TÜRKİYƏ RESPUBLİKASINDA FÖVQƏLADƏ VƏ SƏLAHİYYƏTLİ SƏFİRİ VƏZİFƏSİNDƏN GERİ ÇAĞIRILMASI HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 15-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Məmməd Novruz oğlu Əliyev Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri vəzifəsindən geri çağırılsın.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 avqust 2005-ci il

M.N.ƏLİYEVİN AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ İSPANİYA KRALLIĞINDA FÖVQƏLADƏ VƏ SƏLAHİYYƏTLİ SƏFİRİ TƏYİN EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 15-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Məmməd Novruz oğlu Əliyev Azərbaycan Respublikasının İspaniya Krallığında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin edilsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 avqust 2005-ci il

Z.A.HƏŞİMOVA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ FÖVQƏLADƏ VƏ SƏLAHİYYƏTLİ SƏFİRİ DİPLOMATİK RÜTBƏSİ VERİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

"Diplomatik xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 8.1.1-ci maddəsini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Zakir Arif oğlu Həşimova Azərbaycan Respublikasının fövqəladə və səlahiyyətli səfiri diplomatik rütbəsi verilsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 avqust 2005-ci il

Z.A.HƏŞİMOVUN AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ TÜRKİYƏ RESPUBLİKASINDA FÖVQƏLADƏ VƏ SƏLAHİYYƏTLİ SƏFİRİ TƏYİN EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 15-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Zakir Arif oğlu Həşimov Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin edilsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 avqust 2005-ci il

P.O.ŞAHBAZOVA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ FÖVQƏLADƏ VƏ SƏLAHİYYƏTLİ SƏFİRİ DİPLOMATİK RÜTBƏSİ VERİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

"Diplomatik xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 8.1.1-ci maddəsini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Pərviz Oqtay oğlu Şahbazova Azərbaycan Respublikasının fövqəladə və səlahiyyətli səfiri diplomatik rütbəsi verilsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 avqust 2005-ci il

P.O.ŞAHBAZOVUN AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ALMANİYA FEDERATİV RESPUBLİKASINDA FÖVQƏLADƏ VƏ SƏLAHİYYƏTLİ SƏFİRİ TƏYİN EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 15-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Pərviz Oqtay oğlu Şahbazov Azərbaycan Respublikasının Almaniya Federativ Respublikasında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin edilsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 avqust 2005-ci il.

İ.Ə.HACIYEVƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ FÖVQƏLADƏ VƏ SƏLAHİYYƏTLİ SƏFİRİ DİPLOMATİK RÜTBƏSİ VERİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

"Diplomatik xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 8.1.1-ci maddəsini rəhbər tutaraq qərara alıram:

İbrahim Əsəd oğlu Hacıyevə Azərbaycan Respublikasının fövqəladə və səlahiyyətli səfiri diplomatik rütbəsi verilsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 13 sentyabr 2005-ci il.

İ.Ə.HACIYEVİN AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ İNDONEZİYA RESPUBLİKASINDA FÖVQƏLADƏ VƏ SƏLAHİYYƏTLİ SƏFİRİ TƏYİN EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 15-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

İbrahim Əsəd oğlu Hacıyev Azərbaycan Respublikasının İndoneziya Respublikasında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin edilsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 13 sentyabr 2005-ci il.

TƏRCÜMEYİ-HALLAR

Azər Hüseyn

Doğulduğu il:	1962, Bakı, Azərbaycan
Təhsil:	Azərbaycan Dövlət Universiteti, Şərqşünaslıq fakültəsi
Diplomatik rütbəsi:	Fövqəladə və səlahiyyətli səfir
1984-1987-	İraq, Bağdad, tərcüməçi (ərəb dili)
1987-1989-	Azərbaycan SSR-nin Xarici İşlər Nazirliyi, Protokol şöbəsi, 2-ci katib
1989-1993-	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, Protokol şöbəsi, 1-ci katib
1993-1997-	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, Dövlət Protokolu idarəsi, rəis müavini
1997-2001-	Azərbaycan Respublikasının Türkiyədəki səfirliyi, müşavir
2001-2004-	"Coca-Cola" şirkətinin Bakıdakı regional nümayəndəliyinin ofisi, rəhbər
2004-2005-	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, İkinci (Şərq) Ərazi idarəsi, rəis
2005-ci ilin avqust ayından etibarən-	Azərbaycan Respublikasının Yaponiyada fövqəladə və səlahiyyətli səfiri
Xarici dillər-	İngilis, ərəb, rus və türk
Ailə vəziyyəti-	Evlidir, iki övladı var

Məmməd Əliyev

Doğulduğu il:	1942, Tovuz, Azərbaycan
Təhsil:	Bakı Dövlət Universiteti, Fizika fakültəsi, Qazan Dövlət Universiteti, aspirantura
Diplomatik rütbəsi:	Fövqəladə və səlahiyyətli səfır
1969-1971-	Bakı Dövlət Universiteti, Fizika fakültəsi, müəllim
1971-1972-	Paris, L"ENS, elmi ezamiyyət
1972-1991-	Bakı Dövlət Universiteti, Fizika fakültəsi, professor
1991-1992-	Azərbaycan Dövlət Tibb Universiteti, Bioloji fizika kafedrası, müdir
1992-2005-	Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri
2005-ci ilin avqust ayından etibarən-	Azərbaycan Respublikasının İspaniya Krallığında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri
Xarici dillər-	Türk, rus, fransız, ingilis və alman
Ailə vəziyyəti-	Evlidir, üç övladı var

Zakir Həşimov

Doğulduğu il:	1957, Bakı, Azərbaycan
Təhsil:	Leninqrad Dövlət Universiteti, Şərqşünaslıq fakültəsi
Diplomatik rütbəsi:	Fövqəladə və səlahiyyətli səfir
1979-1982-	Azərbaycan SSR-nin Elmlər Akademiyası, Yaxın və Orta Şərq İnstitutu, baş laboratoriya assistenti
1982-1985-	SSRİ-nin Xarici İqtisadi Əlaqələr Nazirliyi, baş tərcüməçi, Türkiyə Respublikası
1986-1991-	Bakı Şəhər Millət Vəkilləri Şurası, Beynəlxalq Münasibətlər şöbəsi, müdir müavini, instruktor
1991-1994-	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, Protokol şöbəsi, 1-ci katib
1994-1997-	Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasındakı Səfirliyi, 1-ci katib
1997-2001-	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, Dövlət Protokolu idarəsi, rəis müavini-şöbə müdiri
2001-2002-	Azərbaycan Respublikasının Çin Xalq Respublikasında müvəqqəti işlər vəkili
2002-2005-	Azərbaycan Respublikasının Çin Xalq Respublikasındakı səfirliyi, müşavir
2005-ci ilin avqust ayından etibarən-	Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri
Xarici dillər-	Türk, rus və ingilis
Ailə vəziyyəti-	Evlidir, bir övladı var

Pərviz Şahbazov

Doğulduğu il:	1969, Bakı, Azərbaycan
Təhsil:	Dövlət Neft Akademiyası, Mühəndis-iqtisadiyyat fakultəsi
Diplomatik rütbəsi:	Fövqəladə və səlahiyyətli səfir
1991-1992 -	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, Beynəlxalq İqtisadi Əlaqələr idarəsi, 2-ci katib
1992-1996 -	Azərbaycan Respublikasının Almaniya Federativ Respublikasındakı səfirliyi, attaşe
1996-1997 -	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, Avropa, ABŞ və Kanada idarəsi, 2-ci katib
1997-1998 -	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, Avropa, ABŞ və Kanada idarəsi, 1-ci katib
1998-1999-	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, Avropa, ABŞ və Kanada idarəsi, şöbə müdiri
1999-2001-	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, Avropa, ABŞ və Kanada idarəsi, rəis müavini
2001-	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, Birinci (Qərb) Ərazi idarəsi, rəis müavini
2001-2004-	Azərbaycan Respublikasının Avstriyadakı səfirliyi, müşavir
2004-	Azərbaycan Respublikasının Avstriyada müvəqqəti işlər vəkili
2005-	Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı (ATƏT), Təhlükəsizlik üzrə Əməkdaşlıq Forumu, sədr
2005-ci ilin avqust ayından etibarən-	Azərbaycan Respublikasının Almaniya Federativ Respublikasında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri
Xarici dillər-	Alman, ingilis, rus
Ailə vəziyyəti-	Evlidir, iki övladı var

İbrahim Hacıyev

Doğulduğu il:	1945, Astara, Azərbaycan
Təhsil:	M.F.Axundov adına Azərbaycan Pedaqoji Dillər İnstitutu, İngilis dili bölməsi
1964-1967 -	Hərbi xidmət
1970-1971-	M.F.Axundov adına Azərbaycan Pedaqoji Dillər Institutu, laborant, baş laborant
1971-1973 -	Xarici İqtisadi Əlaqələr üzrə SSRİ-nin Dövlət Komitəsi, ingilis dili tərcüməçisi, Xartum, Sudan
1973-1976 -	SSRİ-nin 50 illiyi adına Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutu, baş laborant, ingilis dili müəllimi
1976-1983 -	Azərbaycanın Xarici Ölkələrlə Dostluq və Mədəni Əlaqələr Cəmiyyəti, şöbə müdiri
1983-1984 -	SSRİ Mədəniyyət Mərkəzi, filmoteka müdiri, attaşe, Bombey, Hindistan
1984-1988 -	SSRİ Mədəniyyət Mərkəzinin direktoru, vitse-konsul, Bombey, Hindistan
1988-1990 -	Azərbaycanın Xarici Ölkələrlə Dostluq və Mədəni Əlaqələr Cəmiyyəti, şöbə müdiri
1990-1996 -	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, idarə rəisi
1996-1998 -	İslam Elmi, Təhsili və Mədəniyyəti Məsələləri üzrə Təşkilat, proqram tərtibatçısı, Rabat, Mərakeş
1998-2005-	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, idarə rəisi
2005-ci ilin sentyabr ayından etibarən -	Azərbaycan Respublikasının İndoneziya Respublikasında fövqəladə və səlahiyyətli səfiri
Xarici dillər -	İngilis, rus
Ailə vəziyyəti -	Evlidir, iki övladı var

ETİMADNAMƏLƏRİN TƏQDİM EDİLMƏSİ

Azərbaycan Respublikasının səfiri etimadnaməsini Koreya Respublikasının Prezidentinə təqdim etmişdir

Azərbaycan Respublikasının Koreya Respublikasındakı səfiri Yaşar Əliyev öz etimadnaməsini Prezident Roh Mu-Hyuna təqdim etmişdir.

Təqdimat mərasimindən sonra keçirilmiş görüşdə səfir Y.Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin salamlarını Koreya Respublikasının Prezidentinə çatdırmış, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında ətraflı məlumat vermiş, ölkəmizin son illərdə qazandığı iqtisadi nailiyyətlər, iştirak etdiyi mühüm regional layihələr barədə söhbət açmış, dövlətlərimiz arasında münasibətlərin daha da inkişaf edəcəyinə ümid bəslədiyini bildirmişdir.

Prezident Roh Mu-Hyun ölkələrimizin dostluq əlaqələrinin Böyük İpək yolu dövründən mövcud olduğunu bildirmiş, son zamanlar Koreya hökumətinin və xalqının Azərbaycana marağının artdığını vurğulamışdır.

Ölkəsinin və xalqının Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft boru kəmərinin Azərbaycan hissəsinin istifadəyə verilməsini çox yüksək qiymətləndirdiyini vurğulayan prezident Roh Mu-Hyun demişdir ki, hazırda Koreya Respublikasının hökumətində və işgüzar dairələrində Azərbaycanla əməkdaşlıq imkanlarının araşdırılması üzrə müzakirələr aparılır. O, həmçinin, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Koreya Respublikasına rəsmi səfəri və ölkələrimizdə qarşılıqlı olaraq diplomatik nümayəndəliklərin açılması ilə bağlı məsələlərin diqqət mərkəzində olduğunu vurğulamışdır.

Prezident Roh Mu-Hyun demişdir ki, Azərbaycan dövlətinin başçısı İlham Əliyevin Koreya Respublikasına səfəri ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafında yeni mərhələ açacaqdır.

Azərbaycan səfiri Koreya Respublikasının xarici işlər və ticarət naziri, Koreya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Təşkilatının (KOİCA) rəhbərliyi və ölkənin digər rəsmiləri ilə görüşlər keçirmiş, danışıqlar aparmışdır.

"AzərTAC" 05.07.05

Azərbaycan Respublikasının səfiri etimadnaməsini Türkiyə Respublikasının Prezidentinə təqdim etmişdir

Avqustun 24-də Türkiyə Respublikasının Prezidenti Əhməd Necdət Sezər Çankaya köşkündə Azərbaycan Respublikasının qardaş ölkəyə yeni təyin olunmuş səfiri Zakir Həşimovu qəbul etmişdir.

Təntənəli şəraitdə keçirilən qəbulda səfir Zakir Həşimov etimadnaməsini Türkiyə Respublikasının Prezidenti Əhməd Necdət Sezərə təqdim etdi.

Daha sonra Prezident ilə səfirin təkbətək söhbəti oldu.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin səmimi salamlarını Prezident Əhməd Necdət Sezərə çatdıran səfir ölkələrimiz arasındakı əbədi və sarsılmaz dostluq və qardaşlıq əlaqələrindən söhbət açdı, dərin tarixi köklərə malik olan əlaqələrimizin müasir mərhələdəki inkişafında türk dünyasının böyük oğlu, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin əvəzsiz xidmətlərini xüsusi vurğuladı.

Türkiyə Respublikasının Prezidenti Əhməd Necdət Sezər səfiri təbrik etdi, ona yeni vəzifəsində müvəffəqiyyətlər arzuladı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə salamlarını, dərin hörmət və ehtiramını çatdırmağı xahiş etdi, Türkiyə-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafından məmnunluğunu dilə gətirdi.

Görüşdə Ermənisan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində aparılan danışıqlar prosesi, Ermənistanın işğalçı siyasəti nəticəsində doğma torpaqlarından didərgin düşən vətəndaşlarımızın vəziyyəti barədə Türkiyənin dövlət başçısına müfəssəl məlumat verildi, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərləri və Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihələri haqqında ətraflı söhbət aparıldı.

Səfir yüksək qonaqpərvərlik, səmimi qəbul üçün Türkiyənin Prezidentinə təşəkkürünü bildirdi.

Elə həmin gün səfir Zakir Həşimov Türkiyə Respublikasının qurucusu, böyük sərkərdə və siyasi xadim Mustafa Kamal Atatürkün "Anıtqəbir" mavzoleyini ziyarət etdi, ulu öndərin məqbərəsinə əklil qoydu, onun xatirəsini ehtiramla yad etdi, fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazdı.

"AzərTAC" 24.08.05

Azərbaycan Respublikasının səfiri etimadnaməsini Latviya Prezidentinə təqdim etmişdir

Azərbaycanın Latviyadakı səfiri Tofiq Zülfüqarov sentyabrın 27-də etimadnaməsini respublikanın Prezidenti xanım Vayra Vike-Freyberqaya təqdim etmişdir.

Təqdimat mərasimində səfir T.Zülfüqarov Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin səmimi salamlarını Latviya Prezidentinə çatdıraraq ölkələrimiz arasında əlaqələrin inkişafı üçün səylə çalışacağını vurğulamışdır.

Mərasimdən sonra keçirilmiş görüşdə Latviya Prezidentinin bu il oktyabrın 3-4-də Azərbaycana nəzərdə tutulan rəsmi səfəri ilə bağlı hazırlıq məsələlərinə dair fikir mübadiləsi aparılmışdır. Səfir bu səfərin ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafında mühüm mərhələ olacağını qeyd etmişdir.

Prezident Vayra Vike-Freyberqa səfirliyin məhz Latviyada açılması barədə Azərbaycan Hökumətinin qərarını yüksək qiymətləndirdiyini, ölkəmizə rəsmi səfərini və dövlətimizin başçısı ilə görüşünü səbirsizliklə gözlədiyini və bu səfərin ikitərəfli əlaqələrin inkişafına yeni təkan verəcəyini vurğulamışdır.

Səfir Tofiq Zülfüqarov gələn həftə Latviyanın digər rəsmi şəxsləri ilə tanışlıq görüşləri keçirəcəkdir.

“AzərTAC” 27.09.05

Azərbaycan Respublikasının səfiri etimadnaməsini Almaniya Federativ Respublikasının Prezidentinə təqdim etmişdir

Sentyabrın 27-də Azərbaycan Respublikasının Almaniya Federativ Respublikasındakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Pərviz Şahbazov öz etimadnaməsini Almaniya Prezidenti Horst Kölerə təqdim etmişdir.

Etimadnamənin təqdim olunmasından sonra Prezident Horst Köler Azərbaycan diplomatı ilə söhbət etmişdir. Səfir Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin səmimi salamlarını və xoş arzularını Almaniya Prezidentinə çatdırmışdır.

Cənab Horst Köler Azərbaycan Prezidentinin ötən il avqustda Almaniyaya səfərini və onunla görüşünü məmnuniyyətlə xatırladığını bildirmişdir.

Səmimi söhbət zamanı Almaniya və Azərbaycan arasındakı ikitərəfli əlaqələr müzakirə olunmuş, mövcud siyasi münasibətlərdən razılıq ifadə edilmiş, iqtisadi əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi zərurəti vurğulanmışdır.

Ölkəmizdə aparılan demokratik islahatlar, qarşıdan gələn parlament seçkilərinə hazırlıq, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi, Cənubi Qafqazda, ümumən Qafqaz-Xəzər bölgəsində vəziyyət, beynəlxalq münasibətlər barədə də söhbət getmişdir.

“AzərTAC” 27.09.05

Процесс контроля над вооружением в Закавказье

*Евгений Алиев**

В настоящее время внимание многих политологов и экономистов приковано к процессам, происходящим в государствах постсоветского пространства. При этом особый интерес вызывают государства южно-кавказского региона: Азербайджанская Республика, Грузия и Республика Армения. Такие факторы как их геостратегическое и геополитическое расположение, наличие значительных энергоресурсов и магистральных путей их транспортировки, борьба между США и Россией за передел зон влияния, проведение США глобальной антитеррористической операции, наличие в относительно небольшом регионе многочисленных зон нестабильности (локальные региональные конфликты) объясняют причину столь пристального внимания со стороны мирового сообщества к этим трем государствам. Немаловажным составляющим элементом при проведении общего анализа ситуации в регионе является оценка состояния Вооруженных Сил (ВС) и других вооруженных формирований, находящихся на территориях этих государств.

В данной статье вниманию представляется количественный анализ ВС и прослеживается динамика изменений цифровых показателей за период с момента приобретения государствами Закавказья независимости до сегодняшних дней.

Ранее[1] нами были освещены вопросы, связанные с началом процесса реализации Договора об обычных вооруженных силах в Европе (ДОВСЕ). Как отмечалось, разрешенные уровни наличия вооружений и техники для государств СНГ устанавливались Ташкентским Соглашением 1992 года. Для государств Южного Кавказа, расположенных в так называемом «фланговом» районе действия ОВСЕ, были определены равные максимальные уровни наличия ограничиваемых ОВСЕ вооружений и техники (ОДВТ) (Таблица 1).

Данные количественные ограничения были приняты государствами под давлением, без учета разницы в размерах территорий государств, численности их населения, особенностей геополитического расположения и других определяющих факторов. Россия исходила из желания обеспечить себе максимальные разрешенные уровни наличия ОДВТ на фланге. Проведение сравнительного анализа разрешенных уровней ОДВТ для ряда «малых» государств-участников ОВСЕ с учетом типовых параметров государств, таких как площадь государства и численность населения, которые можно рассматривать как своего рода критерии при определении разрешенных уровней ОДВТ, показывает насколько были ущемлены интересы «малых» государств СНГ .

При этом наиболее пострадали интересы

Таблица I. Максимальные разрешенные уровни наличия ОДВТ для южно-кавказских государств.

Категория		**Азербайджан**	**Армения**	**Грузия**
	Личный состав (л/с)	70000	60000	40000
	Боевые танки (БТ)	220	220	220
	Боевые бронированные машины (ББМ):	220	220	220
	из них боевые машины пехоты (БМП):	135	135	135
	из них боевые машины с тяжелым вооружением (БМТВ)	11	11	11
	Артиллерия калибра 100 и более мм. (Арт)	285	285	285
	Боевые самолеты (БС)	100	100	100
	Ударные вертолеты (УВ)	50	50	50

* Кандидат физико-математических наук.

1 Е. Алиев, Международный контроль над вооружением: Начало процесса, *Diplomatiya Aləmi* № 9, октябрь-декабрь 2004, с. 122-129.

Таблица II. Сравнительная таблица по максимальным уровням ОДВТ (на примере количества л/с, БТ и ББМ) для ряда «малых» государств (За основу составления пропорции взяты данные Азербайджанской Республики).

Страна	Площадь (тыс. км^2)		Население (млн.)		Численность ВС (тыс.)		Количество БТ		Количество ББМ	
Азербайджан	86,6	100%	8	100%	70	100%	220	100%	220	100%
Армения	29,8	34%	3,5	43%	60	85%	220	100%	220	100%
Грузия	69,7	80%	5,5	68%	40	57%	220	100%	220	100%
Белоруссия	207,6	240%	10,3	128%	100	143%	1800	818%	2600	1182%
Бельгия	30,5	35%	10,1	126%	70	100%	334	152%	1099	500%
Болгария	110,9	128%	8,1	101%	104	148%	1475	670%	2000	909%
Дания	43,1	50%	5,3	66%	39	56%	353	160%	316	144%
Молдова	33,7	39%	4,4	55%	20	29%	210	95%	210	95%
Нидерланды	41,8	48%	15,8	197%	80	114%	743	338%	1080	491%

Азербайджанской Республики. Принимая во внимание, что численность населения государства является определяющим фактором при расчете максимальных разрешенных количеств ОДВТ (естественно, дополнительно необходимо учитывать площадь территории, протяженность границ и особенности геополитического расположения государства), можно сделать вывод, что максимальные разрешенные уровни по боевым танкам, боевым бронированным машинам и артиллерии для Азербайджана были, на наш взгляд, занижены как минимум в два раза.

Можно провести оценку «справедливых» разрешенных максимальных уровней обычных вооружений (например, для БТ и ББМ) исходя из таких условных параметров как среднее количество танков или ББМ на 1 тысячу квадратных километров (обозначим этот параметр как А) и среднее количество танков или ББМ на 1 млн. населения (обозначим этот параметр как В). Усредненные величины данных условных параметров, рассчитанные на основе вышеприведенных данных в Таблице II для «малых» государств, имеют следующие значения: для боевых танков – Ат=8,4; Вт =75,9; для боевых бронированных машин - Аv=11,9; Вv=108,5. Таким образом для Азербайджана получаем следующие величины:

~ - количество боевых танков:

~ расчитанное исходя из размеров площади государства – 8,4 х 86,6=727 ед.;

~ расчитанное исходя из численности населения – 75,9 х 8=607 ед.

~ -количество боевых бронированных машин:

~ расчитанное исходя из размеров площади государства – 11,9х86,6=1030 ед.;

~ расчитанное исходя из численности населения – 108,5х8=870 ед.

Отметим, что на определенном этапе переговоров с Российской Федерацией о разделе максимальных квот по обычному вооружению для Азербайджанской Республики на определенном этапе переговоров фигурировали более значительные цифры, чем Азербайджан в конечном итоге получил. Павел Грачев, на тот период министр обороны РФ, сумел убедить азербайджанских представителей принять столь небольшие цифры, пообещав Азербайджану определенное содействие. Однако история показала насколько можно было доверять этим обещаниям.

Все приведенные выше цифровые параметры Ташкентского Соглашения (Таблица I) имели в 1992 году довольно абстрактный характер, поскольку данные количества ОДВТ должны были быть у государств только лишь через 40 месяцев после начала выполнения ОВСЕ, а это была довольно таки отдаленная перспектива. Реальная ситуация по вооружению в южно-кавказском регионе сильно отличалась от той, которая определялась Договором. Оценить ее позволяют данные, представленные СССР другим государствам-партнерам на момент подписания ОВСЕ в 1990 году.

Приведенные цифры наглядно демонстрируют тот военный потенциал, который находился в южно-кавказском регионе во времена бывшего СССР, хотя следует учесть, что определенное количество воинских частей и

Таблица III. Размещение обычных вооружений по закавказским республикам бывшего СССР на 19 ноября 1990 года.

Вооружение		Азербайджан	Армения	Грузия
	Боевые танки (БТ)	391	258	850
	Боевые бронированные машины (ББМ)	1285	641	1054
	Артиллерия калибра 100 и более мм. (Арт)	463	357	363
	Боевые самолеты (БС)	124	0	245
	Ударные вертолеты (УВ)	24	7	48

ОДВТ, расположенных на территории региона, не были указаны в данном обмене военной информацией. Советский Союз, путем вывода определенного количества обычного вооружения из зоны действия Договора за Урал, а также посредством переподчинения ряда воинских частей другим военизированным структурам, не подпадающим под действие ОВСЕ, пытался уменьшить свои нормы сокращения вооружений и техники.

Процесс раздела военного имущества бывшего СССР проходил чрезвычайно трудно, что во многом определялось как неспокойной ситуацией в новых государствах, так и неконструктивной позицией Российской Федерации. Довольно часто передача техники проходила нецивилизованным путем (нелегальная продажа, захват и др.). Более года три закавказские республики вели с РФ консультации по согласованию количеств переданных вооружений. Лишь в 1993 году были подписаны соответствующие двусторонние документы.

Мнение Грузии по поводу осуществленного раздела военного имущества бывшего СССР наглядно демонстрируют слова экс-президента Грузии Э.Шеварнадзе: «… в течении всех этих лет, начиная с 1992 года, мы старались установить с Россией нормальные добрососедские отношения. Нам очень мало удалось, многого мы не достигли. … Американцы думают как усилить Грузию. Почему Россия не думает об этом? Россия вывезла все, что можно было вывезти из Грузии. Здесь было множество техники, стояли тысячи танков, две авиадивизии с самолетами, отвечающими высоким стандартам, многое другое. Одной из самых перегруженных вооруженными силами республик была Грузия. Что от того осталось? Ржавые ружья, больше ничего. И почему они удивляются, что американцы заботятся о нас?…».

В свою очередь, Азербайджанская Республика смогла в большей мере проконтролировать процесс перемещения вооружения, однако основное количество авиатехники было

Таблица IV. Количества переданных вооружений и техники, согласованные на двусторонних консультациях РФ и трех закавказских республик.

Вооружение		Азербайджан (согласовано 21.09.1993)	Армения (согласовано 09.1993)	Грузия (согласовано 20.08.1993)
	Боевые танки (БТ)	286	154	109
	Боевые бронированные машины (ББМ)	947	379	164
	Артиллерия калибра 100 и более мм. (Арт)	388	259	76
	Боевые самолеты (БС)	48 (дополнительно 5 ед. БС другого государства, находящиеся на ремонте)	?	29 (дополнительно спорные 4 ед. БС)
	Ударные вертолеты (УВ)	8	4	6 (спорные)

незаконно выведено РФ из Азербайджана. В этот период с аэродромов, расположенных на территории Азербайджана, были незаконно выведены РФ следующие самолеты: 36 ед. Су-25; 8 ед. МиГ-25; 38 ед. Су-24; 28 ед. ИЛ-76; 6 ед. АН-2; 3 ед. АН-26, по 1 ед. ИЛ-22, Ту-134, Ту-154, АН-12 и др., а также вертолеты: 7 ед. Ми-8; 9 ед. Ми-2; 2 ед. Ми-9; 1 ед. Ми-6 и др.. В 1991 году из Нахчывана были выведены 13 ударных вертолетов Ми-24 и 4 вертолета боевого обеспечения.

В то же время качество и состояние оставленного российскими войсками в Азербайджане тяжелого вооружения оставляло желать лучшего. При передаче вооружений были многочисленные случаи преднамеренного приведения техники в нерабочее состояние.

Для государств южно-кавказского региона это был период, когда определенное количество вооружений находилось у неправительственных вооруженных формирований, а в зонах вооруженных конфликтов имелось значительное количество неучтенной, неконтролируемой, уничтоженной или сильно поврежденной техники. Кроме того, уходящие из региона российские воинские подразделения зачастую оставляли после себя технику, пригодную только для сдачи в утиль. Следует отметить, что вооружение и военная техника, размещенные в Закавказье, характеризовались тем, что в своем большинстве были устаревшими и исчерпавшими свой срок эксплуатации.

Согласно положениям ОВСЕ все государства-участники обязаны ежегодно к 15 декабря представлять и распространять среди других государств-участников военную информацию, в которой детально раскрывается структура ВС, их численность, точные координаты воинских частей, количество ОДВТ в этих частях и общее количество вооружений и техники в государстве.

Первый обмен такой информацией состоялся 17 июля 1992 года. Отметим, что Армения дважды не представляла соответствующую информацию, ссылаясь на объективные трудности. Интересно проследить динамику изменения численных показателей в ежегодных обменах военной информацией Азербайджана, Грузии и Армении:

АЗЕРБАЙДЖАН

В период 1992-1994 годов шел процесс естественного уменьшения количества ОДВТ, подлежащих сокращению, что было обусловлено как продолжающимися боевыми действиями и связанными с ними боевыми потерями техники, так и за счет перераспределения ОДВТ между государственными силовыми ведомствами. Одной из существенных дипломатических проблем для Азербайджана в течении долгого времени, было официальное признание партнерами по Договору количественных значений безвозвратных боевых потерь Азербайджана в ходе армяно-азербайджанского конфликта. В результате длительной работы азербайджанских дипломатов в Совместной Консультативной Группе (СКГ) ОБСЕ эти цифры были засчитаны Азербайджану в норму сокращения. Данное событие произошло непосредственно перед Стамбульским Саммитом ОБСЕ 1999 года. Эти цифры выглядели следующим образом: в районе боевых действий Азербайджанской Республикой были безвозвратно потерянны следующие вооружения и техника, ограничиваемые Договором:

Боевые танки -186 ед.:

Боевые бронированные машины -119 ед.:

Артиллерия калибра 100 мм и выше -59 ед.:

Также имелось значительное количество вооружений и боевой техники, которые не подлежали восстановлению в результате получения «необратимых» повреждений в ходе боевых действий. Для данной техники было принято специальное решение СКГ о сокращении посредством упрощенной процедуры уничтожения. Азербайджан воспользовался возможностью провести сокращение поврежденной техники путем упрощенной процедуры и в период с 1995 по 1999 год сократил 43 ед. БТ, 98 ед. ББМ и 51 ед. артиллерийских систем.

В 1998 году ВС Азербайджана модифицировали 196 ед. многоцелевых легкобронированных машин МТЛБ, воспользовавшись соответствующим положением ОВСЕ, что позволило значительно понизить уровни наличия ОДВТ.

Следующим шагом, предпринятым для понижения уровней ОДВТ, было списание вооружения, которое по своему техническому состоянию уже не могло более использоваться. Посредством данной процедуры были списаны и размещены в специальном месте хранения списанной техники с целью ожидания дальнейшей утилизации 17 ед. БТ и 141 ед. ББМ, 33 ед. артиллерии.

Как уже отмечалось, рассматриваемый период характеризовался не только формированием ВС Азербайджанской Республики. Параллельно шел процесс создания других силовых ведомств государства. С целью

Таблица V. Ежегодный обмен военной информцией Азербайджанской Респуликой в рамках Договора об ОВСЕ.

Года Категории		1992, 17 июля	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001 2002 2003
	БТ	134	278	279	285	275	270	270	262	220	220
	ББМ	113	338 (277 БМП)	736 (423 БМП)	835 (456 БМП)	780 (431 БМП)	557 (287 БМП)	557 (287 БМП)	331 (256 БМП)	210 (135 БМП)	210 (135 БМП)
	Арт	126	294	354	343	292	301	301	303	282	282
	БС	15	50	53	58	49	48	48	48	48	48
	УВ	9	6	6	18	15	15	15	15	15	15
	Л/С	-	52479	56000	86849	68548	69254	69941	69920	69894	69966

укомплектования соответствующих структур вооружением и техникой, Министерство обороны осуществляло передачу необходимого вооружения и военной техники. Возможность осуществления данной процедуры была изложена в Заключительном Документе Чрезвычайной Конференции государств-участников ОВСЕ (Осло, Норвегия, 5 июня 1992 г).

Дополнительно определенное количество обычных вооружений и техники было сокращено путем стационарной экспозиции (эта техника обычно выставляется в музеях и других подобных местах).

Цифровые данные по обычным вооруженным силам, представляемые Азербайджанской Республикой 15 декабря каждого года в рамках Ежегодного Обмена Военной Информацией по ОВСЕ, позволяют проследить динамику численных изменений уровней наличия ОДВТ.

Проведя весь комплекс указанных выше мероприятий, Азербайджанская Республика привела количественные показатели своих обычных вооруженных сил в соответствии с теми обязательствами, которые она взяла на себя в рамках ОВСЕ.

Таким образом, всего под различные процедуры снятия с учета ограничиваемых Договором вооружений и техники попало около 1138 ед. бронетехники.

В настоящее время идет активная работа по реорганизации ВС Азербайджана в соответствии со стандартами НАТО. Проводятся мероприятия по повышению боевой готовности ВС. Эта работа предполагает также замену

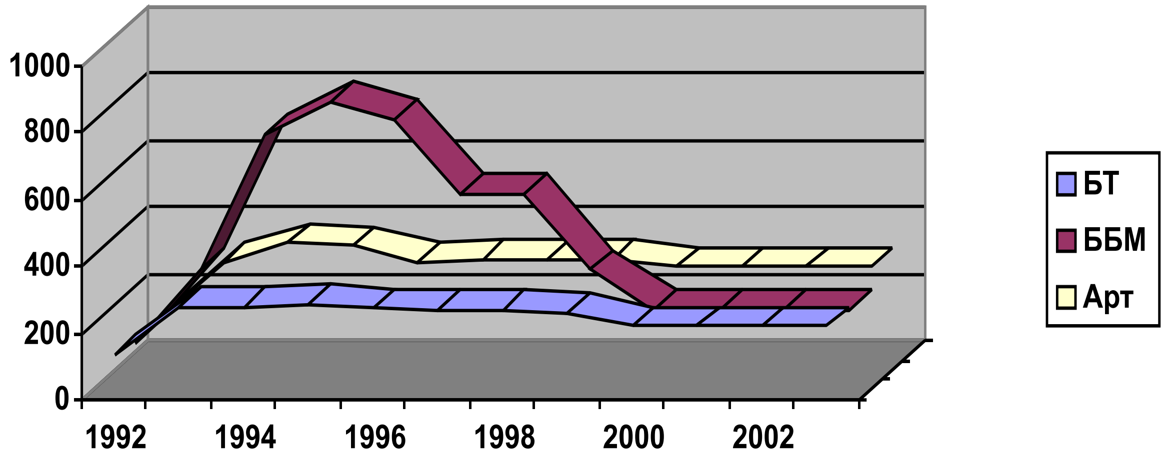

Рис.1. Временная эволюция количества ОДВТ

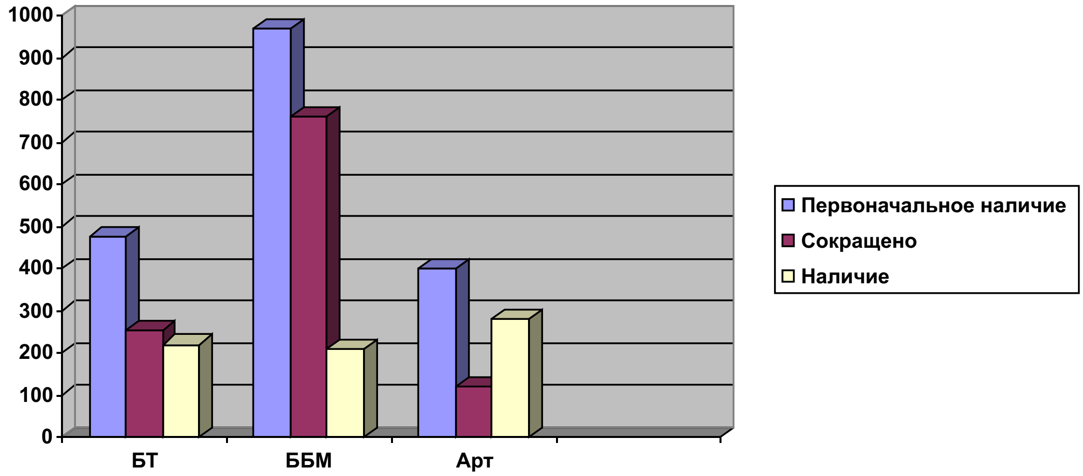

Рис. 2 Диаграмма количественных изменений по трем категориям ОДВТ: БТ, ББМ и Арт.

устаревшего, пришедшего в негодность вооружения и военной техники. Учитывая необходимость дальнейшего совершенствования ВС Азербайджанской Республики, и как следствие, потребность в оснащении ВС новейшими видами вооружений и военной техники, следует ожидать дальнейших мероприятий, которые будут проводиться с учетом и в рамках выполнения положения ОВСЕ

АРМЕНИЯ

Официальные данные по ОДВТ, представленные Арменией в рамках ОВСЕ наглядно демонстрируют желание скрыть объективную реальность. Значительное количество вооружений, размещенных в зоне конфликта и на оккупированных территориях, были выведены из под контроля. В данной статье рассмотрим только данные, основанные на официальных цифрах, представляемых государствами-участниками ОВСЕ. Детальный анализ по выполнению Арменией ОВСЕ будет приведен в последующих статьях.

При этом, для объяснения наблюдаемых изменений количеств обычных вооружений, Армения официально распространила среди государств-участников ОВСЕ следующую информацию:

14 ноября 1995 года Армения представила в Совместную Консультативную Группу ОБСЕ информацию о своих «безвозвратных потерях» ОДВТ в боевых действиях «на границе с Азербайджаном». Было указано, что за 1992-1994 годы Армения потеряла: БТ- 52 ед.; ББМ – 94 ед.; Арт. – 5 ед.

В 1995 году Армения провела сокращение 18 ед. боевых бронированных машин в рамках ОВСЕ.

В 1994-1995 годах 67 ед. ББМ из ВС было

ТаблицаVI. Динамика изменений количеств обычных вооружений в Армении в 1992-2004 годах (на основе официальных данных, представленных в рамках ОВСЕ).

Категория		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003 2004
	Л/с	?	7101	?	52686	57431	?	46327	42087	42087	42087	44618	44667 (2003) 44875 (2004)
	БТ	?	77	154	102	101	102	102	102	102	105	110	110
	ББМ	?	189	379	285	218	218	218	204	204	146	146	140
	Арт	?	160	259	225	225	225	225	225	229	229	229	229
	БС	?	3	3	6	6	6	6	6	6	6	6	6
	УВ	?	13	4	7	7	7	7	7	7	7	7	8

? – Непредставленные государством данные.

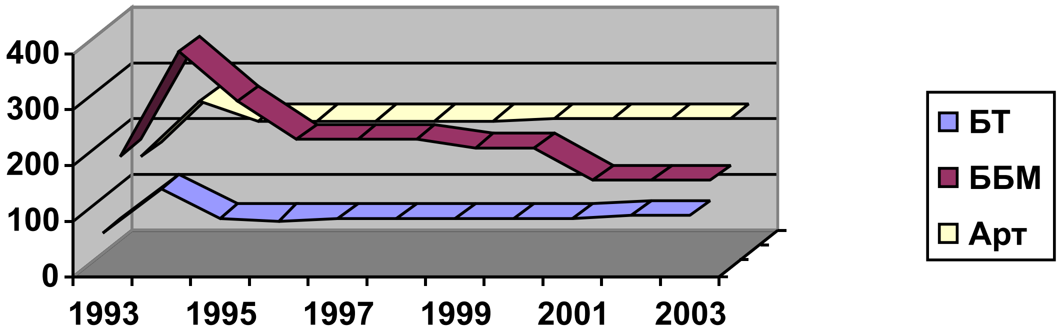

Рис 3. Временная эволюция ОДВТ ВС Армении.

переподчинено силам внутренней безопасности.

В 1999 году, после скандала по поводу незаконных поставок в Армению оружия из России, Армения осуществила закупку в Китае реактивных систем залпового огня калибра 273 мм WM-80 (аналог российской установки "Тайфун"). Поставка осуществлялась скрытно и Армения лишь в 2000 году, после появившихся в средствах массовой информации скандала, включила в свой обмен военной информации 4 ед. РСЗО WM-80.

Активное формирование Военно-Воздушных Сил Армении наблюдалось в 1994 году. В уведомлениях по договору об ОВСЕ, представленных Арменией в 1994 году, указывалось, что в период с 04.04.1994 по 02.05.1994 года были созданы следующие воинские

Таблица VII. Информация, представленная Арменией, о наличии обычных вооружений (по состоянию на 01.01.2004).

Категория		Тип	Количество
	Л/с	Всего: Сухопутные войска Авиация ВВС и войск ПВО Войска ПВО	44875 41714 578 2583
	БТ	Всего: Т-54/55 Т-72	110 8 102
	ББМ	Всего: БТР-60 БТР-70 БТР-80 БМП-1 БМП-1к БМП-2 БРМ-1к	140 11 21 4 80 7 5 12
	Арт	Всего: 2А36 152 мм 2С1 122 мм 2С3 152 мм Д-1 152 мм Д-20 152 мм Д-30 122 мм М120(РМ38) 120 мм БМ-21 122 мм WM-80 273 мм	229 26 10 28 2 34 59 19 47 4
	БС	Всего: МиГ-25 Су-25	6 1 5
	УВ	Ми-24	8

Рис. 4. Расположение воинских подразделений на территории Армении (на основе ЕОВИ за 2004 год).

подразделения: отдельная авиационная эскадрилья, штурмовая авиационная эскадрилья, военное авиационное летно-техническое училище, батальон аэродромно-технического обслуживания.

Небезынтересной будет официальная информация (представленная Арменией) о количестве обычных вооружений по типам.

Как уже отмечалось, в ежегодном обмене военной информацией в рамках Договора об ОВСЕ представляется и информация о месте расположения воинских подразделений (географические координаты). Приведенные Арменией данные позволяют составить общую картину (официальную) расположения воинских подразделений по территории Армении. Наблюдается определенная неточность в представленной информации, поскольку два военных объекта Армении попали на территорию Азербайджана и Ирана.

В таких силовых структурах Армении, как МВД и МНБ также имеется определенное количество ОДВТ (данные на 01.01.2004 г.):

МВД – 79 ед. ББМ (5 ед. БМД-1, 44 ед. БМП-1, 1 ед. БМП-1k, 5 ед. БРМ-1k, 6 ед. БТР-152, 3 ед. БТР-60, 15 ед. БТР-70);

МНБ – 66 ед. ББМ (5 ед. БМД-1, 35 ед. БМП-1, 3 ед. БРМ-1k, 5 ед. БТР-60, 18 ед. БТР-70).

Следует еще раз подчеркнуть, что все вышеуказанные цифровые показатели основываются на официальных данных, представленных Арменией в рамках ОВСЕ. Реальное положение дел сильно разнится с официальным. Незаконные поставки оружия в Армению, наличие неучтенного и неконтролируемого вооружения, использование оккупированных территорий для скрытия излишков вооружений – все это указывает на то, что реальные цифры значительно выше. В следующих публикациях мы попытаемся провести оценку реального количества военной техники, находящейся на вооружении у Армении.

ТаблицаVIII. Динамика изменения количества обычных вооружений в Грузии в 1992-2004 годах (на основе официальных данных, представленных в рамках ОВСЕ)

Категория		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	Л/с	?	3942	?	?	?	?	?	29191	26811	24529	26636	24584	20309
	БТ	77	108	41	?	70	79	?	79	79	90	90	86	86
	ББМ	28	121	51	?	78	102	?	113	113	113	114	108	108
	Арт	0	17	7	?	28	92	?	75	109	109	109	110	122
	БС	0	4	2	?	2	6	?	7	7	7	7	7	7
	УВ	0	4	1	?	0	3	?	3	3	3	3	3	3

? – непредставленные государством данные.

ГРУЗИЯ

Сложившаяся в Грузии ситуация по вооружению значительно проще. Имеется определенное количество неучтенного и неконтролируемого тяжелого вооружения в зонах локальных конфликтов – Абхазия и Южная Осетия, однако общая количественная картина ясна и понятна.

В 1995 году Грузия получила от России дополнительно: БТ – 30 ед.; ББМ – 30 ед. В 1996 году в Грузию было импортировано 40 ед. артиллерии. В последнее время также идет дооснащение ВС Грузии вооружением и техникой.

На сегодняшний день, после всех произведенных приобретений вооружений и техники, военная мощь ВС Грузии выглядит следующим образом:

На основе представленной информации о местах дислокации воинских подразделений можно составить карту расположения военных объектов на территории Грузии.

Дополнительно к указанной выше технике, определенное количество ОДВТ находится на вооружении структур, обеспечивающих внутригосударственный порядок (МВД, МНБ): БТ – 19 ед.; ББМ – 13 ед.

Рассматривая проблему контроля над вооружением в южно-кавказском регионе нельзя не упомянуть о российских военных базах, размещенных в Грузии и Армении. При этом, в то время как Грузия ведет активный диалог с Россией по поводу согласования сроков вывода всех российских военных структур со своей территории, Армения всячески способствует наращиванию военного присутствия России в регионе.

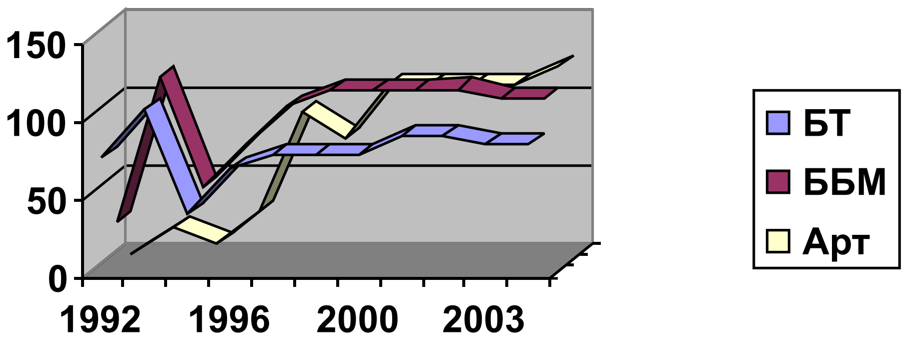

Рис. 5. Временная эволюция ОДВТ в ВС Грузии

Таблица IX. Информация, представленная Грузией, о наличии обычных вооружений (по состоянию на 01.01.2004).

Категория		Тип	Количество
	Л/с	Всего: Сухопутные войска Авиация ВВС и войск ПВО Участвуют в миротворч. Операц.	20309 11992 1705 198
	БТ	Всего: Т-55 Т-72	86 55 31
	ББМ	Всего: БТР-60 БТР-70 БТР-80 БМП-1 БМП-2 БРМ-1к	108 1 15 3 65 13 11
	Арт	Всего: 2А36 2А65 2С19 2С3 2С7 Д-30 М120 БМ-21 RM-70	122 3 10 1 1 1 60 17 16 4
	БС	Всего: MiG-21 Su-25	7
	УВ	Ми-24R	3

Рис. 6 Расположение воинских подразделений на территории Грузии (на основе ЕОВИ за 2004 год).

РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ

Прежде всего следует отметить общую тенденцию: в количественном плане с 1992 года идет уменьшение общего военного потенциала России в Закавказье, однако в качественном плане наблюдается модернизация военной техники, усиливаются авиационная группировка и войска ПВО и идет постоянный процесс перекачивания вооружений из Грузии в Армению.

В последние годы, как уже отмечалось, Россия приступила к качественному повышению уровня вооружения, размещенного в Армении. Прежде всего следует отметить создание 426 авиационной группировки (с 2002 года она называется Авиабаза 3624), дислоцируемой в г. Ереване, где размещены 18 ед. МИГ-29, а также размещение в Армении современных зенитно-ракетных комплексов С-300.

В связи со взятыми Россией на Стамбульском Саммите 1999 года обязательствами по выводу вооружений с ряда объектов на территории Грузии, наблюдается снижение общего количества вооружений размещенных в Грузии.

Дополнительно, в течении долгого времени в Гадауте размещался российский 345 парашютно-десантный полк, на вооружении которого находилось на 2001-й год 112 ед. ББМ и 11 ед. Арт, л/с – 1045 чел. На базе данного полка в настоящее время образовано российское миротворческое подразделение (тяжелое вооружение в 2001-2002 г. было выведено с территории Грузии).

Вопрос о выводе российских военных баз (62 ВБ Ахалкалаки и 12 ВБ Батуми) с территории Грузии решается в ходе трудных

Таблица X. Динамика изменения количества обычных вооружений Российской Федерации в Армении в 1992-2004 годах.

Категория		1992	1993	1994	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2004
	Л/с	?	?	?	?	?	4214	2997	2631	3041	3408	3057
	БТ	190	91	82	75	74	74	74	74	74	74	74
	ББМ	369	199	193	147	158	165	148	148	224	224	184
	Арт	255	100	100	83	84	84	84	84	84	84	84
	БС	0	0	0	0	0	0	0	0	18	18	18
	УВ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Таблица XI. Динамика изменения количества обычных вооружений Российской Федерации в Грузии в 1992-2004 годах.

Категория		1992	1993	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	Л/с	?	?	?	?	?	9051	7678	5809	5992	4917	2551	2503
	БТ	452	268	207	110	141	141	141	141	82	82	82	82
	ББМ	816	598	572	282	359	352	370	394	69(?)	218	208	214
	Арт	311	221	222	156	155	155	155	155	137	140	140	140
	БС	?	?	?	?	0	0	0	0	0	0	0	0
	УВ	?	?	?	5	5	5	5	5	5	0	0	0

двусторонних переговоров (137 ВБ в Вазиани в 2000 году была закрыта). Россия хотела бы осуществить полный вывод своих войск в течении как минимум 10 лет, грузинская сторона настаивает на кратчайших сроках вывода (до 3 лет). После прихода к власти в Грузии М.Саакашвили позиция Грузии по данному вопросу стала еще более категоричной. Тем не менее в последнее время наблюдается явный прогресс в переговорном процессе. Последние заявления министра обороны РФ позволяют надеяться, что вывод российских военных баз будет осуществлен в течении 3-4 лет. США являются активным спонсором этого процесса.

Следует отметить, что техника и военное имущество, выводимые из Грузии, зачастую перебрасывались и перебрасываются в Армению как на российские военные базы, так и непосредственно передаются ВС Армении. Так, в марте-апреле 2003 г. Россия вывезла в Армению из Грузии со склада около населенного пункта Сагареджо около 35 тысяч тонн боеприпасов, а также значительное количество инженерного имущества.

Напомним, что российские войска были полностью выведены с территории Азербайджана в мае 1993 года, тогда г. Гянджу покинула 104 воздушно-десантная дивизия.

Мы рассмотрели общую ситуационную картину, сложившуюся в южно-кавказском регионе за последнее десятилетие. Отметим еще раз – весь анализ осуществлялся на основе официальных данных, представляемых государствами в рамках ДОВСЕ. Приведенные данные помогут лучше понять процессы, происходящие в государствах Закавказья, и могут быть использованы в качестве базисных цифровых параметров при анализе военно-политической ситуации в регионе.

Конфликты на Южном Кавказе и внешняя политика России на современном этапе

*Ариф Самедов**

Как известно, образовавшиеся после распада СССР новые независимые государства Южного Кавказа являются одним из приоритетных направлений российской внешней политики, определяют ее геополитическое положение во всем евразийском пространстве. К тому же, все конфликтные события, происходящие в этом регионе, непосредственно влияют на весьма непростую внутриполитическую ситуацию на Северном Кавказе. В целом же, Южный Кавказ с его территориальными и национально-этническими конфликтами генерирует наиболее серьезные вызовы безопасности России, СНГ и сопредельных государств.[1] Это и другие обстоятельства диктует необходимость вовлечения в зону влияния России всех трех южнокавказских государств, которые в противном случае могут попасть в орбиту влияния других мировых и региональных держав.

В целом, политика России на Южном Кавказе в период с 1991 года вплоть до сегодняшнего дня претерпела довольно существенные изменения. По мнению различных российских политических и научных кругов, выделяются три основных варианта стратегического курса России в отношении постсоветских государств, местных этнических конфликтов и пограничных споров. Первый, так называемый «изоляционистский», охватывающий период 1991-1992 гг., характеризовался концентрацией усилий на минимизации политического, экономического и военного присутствия России в новых независимых государствах, входящих в СНГ, а также смещением акцента на решение собственных проблем. В это время российская политика носила достаточно противоречивый и сумбурный характер. К тому же в первые годы переходного периода в российской внешней политике преобладали прозападные тенденции и правящая элита видела в экс-советских республиках лишь бремя для предстоящих России кардинальных социально-экономических реформ.[2] В этот период главную роль на Южном Кавказе играли российские военные, которые установили тесные контакты с политическими и военными лидерами трех южнокавказских стран. Российская же дипломатия только в конце 1992 – начале 1993 гг. обозначила свое присутствие на Южном Кавказе. В этот период специальные посланники были назначены для посредничества между конфликтующими сторонами – Арменией и Азербайджаном, Грузией и Абхазией. По мере того, как МИД осознавал роль России как великой державы, укреплялось и сотрудничество между дипломатами и военными.[3]

* Референт Первого территориального (Запад) управления МИД Азербайджанской Республики, диссертант Института по правам человека Национальной Академии наук Азербайджанской Республики.

1 Д.Б. Малышева, Конфликты в развивающемся мире, России и Содружестве Независимых Государств (М., 1997 г.), с. 53.

2 О.Коджаман, Южный Кавказ в политике Турции и России в постсоветский период (М., 2004 г.), с. 247.

3 Там же, с. 248.

Однако, несмотря на склонность к изоляционизму, Россия не могла оставаться вне конфликтов в этом регионе. Военное присутствие России в районах всех трех конфликтов – армяно-азербайджанского, грузино-абхазского и грузино-южноосетинского, наряду с традиционными экономическими и политическими интересами, стимулировало ее вовлеченность в них в той или иной степени.

Во втором этапе, охватывающим период 1993-1996 гг. доминировала политика, нацеленная на создание сферы исключительного российского влияния на всем постсоветском пространстве в традиционном геополитическом смысле. В этот так называемый «неоимперский» период разговор шел о превращении СНГ в заповедную зону российских интересов, что вызывало достаточно оправданную настороженность и тревогу у стран-участниц этой международной организации. Нарастает напряженность в отношениях России с Грузим и Азербайджаном. Дело дошло до того, что к концу 1994 г. экономические отношения России с Азербайджаном были заморожены, а с Грузией ограничены. Все это в конце концов ударило по интересам самой России, так как Азербайджан и Грузия были вынуждены переориентировать свою внешнюю политику на Запад, широко привлекая иностранные инвестиции в экономику своих стран.

В этих условиях, с 1997 года начинается третий этап, когда российская дипломатия значительно активизировала свою деятельность на южнокавказском направлении. В этот период Россия выступила с несколькими инициативами, касающимися системы региональной безопасности и сотрудничества. 3 июля 1997 года в Москве был подписан Договор о дружбе, сотрудничестве и безопасности между Россией и Азербайджаном, Москва признала недопустимость поддержки сепаратистских движений в регионе. Что же касается проблем окончательного решения этнотерриториальных конфликтов на Южном Кавказе, то тут Россия стала придерживаться прямого диалога между заинтересованными сторонами.

Следует отметить, что при определенной схожести всех трех основных этнотерриториальных конфликтов на Южном Кавказе – армяно-азербайджанского, нагорно-карабахского, грузино-абхазского и грузино-южноосетинского, каждая из них имеет свои особенности, что и отражается в позиции России к этим конфликтам. Если в первом случае, Россия сумела превратить Армению в свой военно-политический «форпост» на Южном Кавказе, то в отношениях с Грузией и Азербайджаном, хотя и в разной степени, накопилось немало проблем, связанных прежде всего с российской позицией в отношении к конфликтам, в которые были вовлечены эти государства. Оба эти южнокавказские государства не без оснований считают, что существует негласная поддержка со стороны определенных сил в России сепаратистских движений, ставящих под реальную угрозу территориальную целостность этих стран.

В целом, наиболее крупные конфликты на Южном Кавказе – армяно-азербайджанский, нагорно-карабахский и грузино-абхазский, прошли три этапа. Первый охватывает период с начала 1988 г. по сентябрь 1994 г. и характеризуется монопольным главенством России и практическим невмешательством США и Европы в политику России на ее ближнем зарубежье. Второй этап охватывает период с сентября 1994 г. по 11 сентября 2001 г. и характеризуется относительным затишьем, когда все конфликты на Южном Кавказе с вонной точки зрения были на время заморожены, а США и НАТО открыто заявили о своих стратегических интересах во всем Кавказско-Каспийском регионе. Это фактически означало отказ от признания Южного Кавказа исключительно российской сферой влияния.

После же известных событий 11 сентября 2001 года в США, когда геополитическая ситуация во всем Большом Среднем Востоке коренным образом изменилась, начался новый, третий этап в развитии конфликтных ситуаций в этом регионе. Активными акторами в деле их урегулирования становятся международные организации, и прежде всего ОБСЕ и их различные структуры, в которых Россия является лишь одним из их участников. Это наглядно прослеживается в деятельности Минской Группы ОБСЕ по урегулированию армяно-азербайджанского, нагорно-карабахского конфликта.

Все это не могло не отразиться в российско-американских отношениях. Летом 2003 г. США и Россия вели секретные переговоры о разграничении сфер влияния и сотрудничестве в этом регионе.[4]

Однако основным просчетом российской политики в «ельциновский» период была изначально неверная оценка тех реалий,

4 С.Лакоба, Абхазия после двух империй XX-XX1 вв. (М., 2004 г.), с. 128.

которые сложились в регионе после распада Советского Союза. Долгое время в российской политической элите господствовал миф о том, что суверенитет государств Южного Кавказа является неким временным историческим недоразумением, связанным с кратковременным ослаблением России как великой державы.[5] Отсюда и фактическое поощрение сепаратистских сил на Южном Кавказе, которые якобы могут способствовать удержанию этого региона под монопольным влиянием России. Это и незаконные поставки больших партий современного российского вооружения Армении на сумму свыше 1 млрд. долларов, предоставление российского гражданства жителям Абхазии и Южной Осетии, временное закрытие границ и введение визового режима и ряд других явно недружественных актов по отношению к Азербайджану и Грузии. К этому добавлялось и болезненное отношение к любым попыткам новых государств обрести новых внешнеэкономичеких и политических партнеров, что явно проявилось в негативном отношении Москвы в проекту нефтепровода Баку-Тбилиси-Джейхан, а также к процессу военно-политического сближения Азербайджана и Грузии с Западом.

В конце концов все это привело к началу процесса отчуждения ставших жертвами воинствующего сепаратизма и агрессии Азербайджана и Грузии от своего северного соседа. Причем это не могло не привести к значительному ослаблению позиций России на Южном Кавказе, и как следствие этого, ухудшению ситуации и на Северном Кавказе. Как показала практика последнего десятилетия, достижения промежуточных соглашений о прекращении огня между конфликтующими сторонами не являются панацеей решения сложнейших этнополитических проблем, а лишь на время консервируют конфликты на Южном Кавказе.

Постепенно руководство Российской Федерацией пришло к выводу об одинаковой неприемлемости как неоимперского, так и изоляционистского подхода к проблемам постсоветского пространства, в том числе и к конфликтам на Южном Кавказе. По мнению специалиста по проблемам Кавказа К.С. Гаджиева, «политика России на постсоветском пространстве, в том числе и в Закавказье, должна быть максимально свободной от сиюминутных эмоций и сентиментальностей историко-культурного характера и ориентированной на достижение реальных, объективно достижимых целей».[6] «России легче и выгоднее иметь дело с едиными, целостными и стабильными Грузией, Азербайджаном и Арменией»,[7] делает вывод автор. По мнению же другого российского специалиста по делам Кавказа В.В.Дегоева, «происходящее на Кавказе и по поводу Кавказа сегодня неотъемлемо от глобальных процессов. Их быстротечности, непредсказуемости и взрывоопасности можно противопоставить только трезвомыслие. Когда «чистый» выигрыш одной из сторон достигается за счет «чистого» поражения остальных, ничего хорошего от такого результата ждать не приходится. Это следует понимать и России, и закавказским государствам, и их южным соседям, и Западу».[8]

Что же касается западных специалистов, в частности Б.Коппитерса, то по его мнению «замирение воюющих сторон и удержание в невоенных формах потенциальных политических межгосударственных и межрегиональных споров на Большом Кавказе невозможно в долгосрочном плане без решения задачи экономического развития региона».[9]

Создавшиеся к концу прошлого века реалии в конце концов и привели к смене базовых принципов российской политики в этом регионе, выразившейся в стремлении уже путинской России к установлению равноправных взаимоотношений со своими южными соседями.

Это связано не только с геополитическими устремлениями России на южном направлении, но и ее экономическими интересами в этом регионе. Крупный российский бизнес крайне заинтерисован в проникновении в богатый энергоресурсами Кавказско-Каспийский регион, и прежде всего в Азербайджан, в крупных инвестициях в экономику стран Южного Кавказа. К тому же Южный Кавказ является важнейшей транспортной магистралью, соединяющей Европу и Азию, и участие во всех связанных с этим проектах, в особенности ТРАСЕКА, может дать России важнейший рычаг влияния на ситуацию в этом регионе.

5 В.Жванко, Политика России в Закавказье. См.: <http://www.ippk.ru>.
6 К.С.Гаджиев, Геополитика Кавказа (М., 2001 г.), с. 295.
7 Там же.
8 В.В.Дегоев, Большая игра на Кавказе (М., 2001 г.), с. 424.
9 Б.Коппитерс, Грузино-абхазский конфликт//Европеизация и разрешение конфликтов: конкретные исследования европейской периферии (М., 2005 г.), с. 213.

Помимо этого, Южный Кавказ был и продолжает оставаться важным рынком для сбыта российских товаров, широкий выход которым на западные рынки пока еще закрыт. Для достижения же этих целей России прежде всего необходима нормализация отношений со странами этого региона, и прежде всего, с Азербайджаном и Грузией. Основным же условием этого является отказ от поддержки непризнанных мировым сообществом сепаратистских режимов внутри этих государств. Лишь при наличии этих условий Россия сможет стать одной из определяющих сил на Южном Кавказе, но уже не в силу военно-политических или иных в историческом масштабе краткосрочных факторов, что себя явно не оправдало, а в силу обоюдной заинтересованности всех субъектов этого региона в тесном сотрудничестве, на основе взаимного уважения территориальной целостности и суверенитета всех государств этого региона.

«Консервация положения «ни войны, ни мира» в непосредственно граничащем с Россией кавказском регионе напрямую затрагивает наши интересы», – считает бывший министр иностранных дел РФ И.С.Иванов. По его мнению «это в полной мере относится и к азербайджано-армянскому противостоянию вокруг проблемы Нагорного Карабаха. Данный конфликт затрудняет дальнейшее развитие торгово-экономического сотрудничества России с Азербайджаном и Арменией, мешает налаживанию полнокровного многостороннего взаимодействия на Кавказе, создает напряженность на южных рубежах нашей страны».[10]

По мнению автора, «ключи к урегулированию находятся в руках двух государств, несущих основную ответственность за нахождение развязки карабахского узла. Нужно такое решение проблемы, которое приведет к установлению в Закавказье мира «без победителей и без побежденных», а в постконфликтный период позволит сохранить в регионе стабильность. Принципиально важно, чтобы Баку и Ереван нашли эту развязку на основе доброй воли.

Именно поэтому российская дипломатия, которая действует как самостоятельно, так и в рамках посреднических механизмов международного сообщества, главный упор делает на необходимости продолжения прямого переговорного процесса между Азербайджаном и Арменией, в том числе на высшем уровне. Сама же Россия была бы готова принять ту схему урегулирования, которая окажется приемлемой для самих сторон, а также могла бы выступить гарантом компромиссных договоренностей.

Руководствуясь этим принципиальным подходом, Россия содействовала возобновлению азербайджано-армянского политического диалога на высшем уровне. Каждая из состоявшихся по нашей инициативе встреч руководителей Азербайджана и Армении поднимала планку взаимного доверия, прокладывала путь к миру. Начался обмен военнопленными, укрепляется режим прекращения огня, налажены регулярные контакты по линии внешнеполитических и военных ведомств двух стран».[11]

Касаясь грузино-абхаского конфликта, бывший министр иностранных дел отмечает, что «к сожалению неуступчивость сторон грузино-абхазского конфликта вот уже долгое время затрудняет конструктивный поиск компромиссов. В числе главных нерешенных вопросов остаются политический статус Абхазии и возвращение беженцев. Центральная же проблема состоит в выработке такой мирной формулы урегулирования, которая обеспечивала бы территориальную целостность Грузии и в то же время была бы приемлема для абхазов».[12]

В целом, автор приходит к основополагающему выводу о том, что «нет сомнения в том, что справедливое и прочное мирное урегулирование нагорно-карабахского конфликта будет благотворно содействовать совместной работе Азербайджана, Армении, Грузии и России по превращению Кавказа в регион мира, добрососедства и процветания. А сформировавшийся в последние механизм «кавказской четверки» заработает в полную силу. Ставшие уже традиционными саммиты «четверки» создают для этого необходимую политическую атмосферу».[13]

Однако, создается достаточно парадоксальная ситуация. Учитывая тот фактор, что разрываемый межэтническими конфликтами Кавказ сегодня не является единым регионом в экономическом и политическом смысле, интернационализация этого региона может дать большую надежду для мирного разрешения нынешних конфликтов и для достижения региональной безопасности. Причем объективно Россия может сыграть ведущую роль в этом

10 И.Иванов, Новая российская дипломатия. Девять лет внешней политики страны (М., 2001 г.), с. 114-115.
11 Там же, с. 115.
12 Там же, с. 116.
13 Там же, с. 115-116.

процессе. Однако Россия либо не желает, либо не способна контролировать развитие региона. Это связано прежде всего с тем основополагающим постулатом российской дипломатии, ставящим в одну доску агрессора и его жертву, как это наблюдается в армяно-азербайджанском, нагорно-карабахском конфликте, или же действия воинствующих абхазских и южноосетинских сепаратистов, направленных на разрушение территориальной целостности Грузии. Причем все это происходит в условиях, когда США и Европа готовы бросить вызов России на Кавказе.

Ряд трезвомыслящих российских политологов выступает с предложением разработки и осуществления специальной политики по Большому Кавказу. Так, по их мнению «стратегия России на Кавказе состоит в том, чтобы Кавказ из пространства «балканизации Евразии», пространства расширения военных угроз, пространства расширения долговременно управляемых конфликтов, стал регионом обеспечения стратегической стабильности Евразии, регионом мира, развития и процветания». Мало того, «процветающий Кавказ должен представлять пример нового миропорядка в 21 веке. Кавказ, вместе с прилегающими к нему Черным и Каспийским морями, является самостоятельной всемирно-исторической сущностью, многовековой реальностью и требует единства всех составляющих Кавказ государств».[14] Далее весьма справедливо отмечается, что «надежный и долговременный мир в регионе без согласия всех участников Большого Кавказа невозможен».[15]

В свою очередь, выступая на пресс-конференции в Ялте 19 сентября 2003 г., президент РФ В.В.Путин, отмечал, что на постсоветском пространстве «к сожалению, много еще конфликтных точек. Одна из наиболее острых – Абхазия. И все мы хотим, чтобы эта и другие проблемы подобного рода были урегулированы справедливым образом на основе международного права и тех реалий, в которых мы живем. Чтобы эти проблемы были урегулированы справедливым образом на благо всех народов, которые проживают на территории конфликтных регионов».[16] Аналогичного характера заявления российский президент неоднократно делал и по поводу армяно-азербайджанского, нагорно-карабахского конфликта, особо подчеркивая, что в этом конфликте не должно быть «победителей» и «побежденных».

В период президентства В.В.Путина Россия со всей очевидностью старается проводить прагматический курс в вопросах разрешения конфликтов на Южном Кавказе. Начало же новому этапу в азербайджано-российских отношениях положил официальный визит президента РФ В.В.Путина в Азербайджан, состоявшийся 9-10 января 2001 г., и его переговоры с президентом Азербайджана Г.А.Алиевым. Основным результатом этого визита стала констатация намерений двух государств «вывести двусторонние связи на новый, более высокий уровень стратегического партнерства на основе принципов взаимного уважения их государственного суверенитета и независимости, равноправия и невмешательства во внутренние дела друг друга, неприменения силы или угрозы силой, территориальной целостности, нерушимости границ, мирного урегулирования споров, уважения прав человека и основных свобод, добросовестного выполнения обязательств, а также других общепризнанных норм международного права».[17]

Эта тенденция в российской внешней политике находит свое отражение в совместных документах, подписанных в ходе ряда официальных встреч и переговоров президента Азербайджанской Республики И.Г.Алиева и президента Российской Федерации В.В.Путина, состоявшихся за последние два года.

Diplomatik xidmətin və diplomatik protokolun təşəkkülü tarixindən

Şəhla Qəhrəmanova *

Müasir diplomatik xidmət uzun sürən inkişaf prosesi nəticəsində təkmilləşərək formalaşmışdır. Hələ dövlətlərin mütəşəkkil diplomatik aparatının mövcud olmadığı qədim dövrlərdə xarici siyasətlə bağlı bütün əməliyyatlar ali hakimiyyət tərəfindən həyata keçirilirdi.

Qədim sivilizasiyaların bir çoxunda xarici əlaqələrin inkişaf etmiş sistemi formalaşmışdı. Məsələn, hələ eramızdan əvvəl V əsrdə Qədim Yunan imperiyasında beynəlxalq münasibət-

14 Стратегия России на Кавказе. См.: <http://profi.gatvay.kg/rianovosti>.

15 Там же.

16 Свободная Грузия, 29 сентября 2003 г.

17 Бакинская Декларация Азербайджанской Республики и Российской Федерации, Возрождение-XX1 век, 2001 г., №№ 1-2, с. 94.

* Azərbaycan Dövlət Dillər Universitetinin Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının işçisi.

lərin o dövr üçün kifayət qədər inkişaf etmiş aparatı təşkil olunmuşdu. Görkəmli ingilis diplomatı Harold Nikolsonun qeyd etdiyi kimi, yunanlar hələ eramızdan əvvəl V əsrdə artıq beynəlxalq münasibətlərin inkişaf etmiş aparatına malik idilər.[1] Burada müharibə elan etmək, sülh bağlamaq, müqavilələri ratifikasiya etmək, arbitraj məhkəməsi, konsulluq fəaliyyəti və s. kimi prosedurlar müvafiq surətdə tərtib olunmuş qaydalara əsasən həyata keçirilirdi. Yunanlar cinayətkarların ikitərəfli qaydada qaytarılması, dənizçilik qaydaları və s. kimi qanunlar işləyib hazırlamışdılar ki, bu da xarici siyasəti həyata keçirən mütəxəssislər kateqoriyasının yaranmasına səbəb oldu. Qədim Yunanıstanda anqelos və presbeys adlanan elçilər fəaliyyət göstərirdilər. Həmin şəxslərə üzərində səfirliyin məqsədi və təlimatların göstərildiyi müvafiq qramotalar (diplomlar) verilirdi.

Qədim Romada da xarici siyasətlə məşğul olan xüsusi orqan mövcud idi. Həmin orqan kahinlər kollegiyası – fetsiallar adlandırılırdı. Fetsiallar müharibə elan edə, sülh bağlaya və müqavilələr imzalaya bilərdilər.

Qədim Romada səfirlik işi öz xüsusiyyətinə görə seçilirdi. Klassik dövr Romasında səfirlik göndərmək səlahiyyəti Senata məxsus idi. Namizədlər konsul və ya pretor tərəfindən müəyyənləşdirilirdi. Əgər bir neçə namizəd irəli sürülürdüsə, bu zaman onların arasından bir nəfər püşkatma yolu ilə seçilirdi. Səfirləri leqat, orator (natiq), elçi adlandırırdılar. Səfirlər qiymətli qaşı olan qızıl üzük taxırdılar ki, bu da onlara toxunulmazlıq hüququ və imtiyazlar verirdi. Gördüyümüz kimi hələ eramızdan əvvəl toxunulmazlıq hüququ və imtiyazlar verilməsi məsələsi meydana çıxmışdı.

Daha sonra imperator Romasında səfirlər imperator tərəfindən təyin olunmağa başlandı. Imperatorun yanında isə ölkənin xarici siyasətilə məşğul olan xüsusi orqan fəaliyyət göstərirdi.

Lakin qədim dövrlərdə hətta ən nüfuzlu dövlətlərdə belə səfirlik müvəqqəti xarakter daşıyırdı və hər hansı bir konkret missiyanı həyata keçirmək üçün göndərilirdi. Daimi nümayəndəlik mübadiləsi hələ həyata keçirilmirdi (daimi nümayəndəliklərin göndərilməsi praktikasının nə zamandan başlandığına bir qədər sonra nəzər salacağıq).

Diplomatik xidmətin təşkilinə Bizans imperiyasında – Şərqi Roma imperiyasında (e.ə. IV əsrdə yaranıb) da xüsusi əhəmiyyət verilirdi. Konstantinopol sarayında xarici siyasətlə məşğul olan xüsusi qurum yaradılmışdı.[2] Bura xarici siyasətlə məşğul olan məmurlardan əlavə çoxsaylı tərcüməçilər də daxil idilər.

Konstantinopol sarayında xarici ölkə səfirlərinin qəbul olunması qaydaları çox dəqiqliklə işlənib hazırlanmışdı. Xarici ölkədən gəlmiş səfirlər ölkə ərazisinə daxil olduqları andan hörmət və qayğı ilə əhatə olunurdular. Hələ sərhəddə ikən səfirlərə müşaiyətçilər dəstəsi qoşulurdu ki, onların da vəzifələri təkcə səfirləri müşaiyət etmək yox, həm də onların yerli əhali ilə ünsiyyət yaratmasına mane olmaq idi.[3] Rəsmi qəbul yüksək təmtəraqlılığı ilə seçilirdi. Bundan da məqsəd səfirləri təm-təraqla, cah-cəlalla, imperiyanın qüdrəti ilə heyrətləndirmək, Bizansın sarsılmazlığını nümayiş etdirmək və qonşu dövlətlərə Bizansla düşmənçilik yox, dostluq etməyin daha sərfəli olduğunu anlatmaq idi.

Lakin əgər biz diplomatik xidmətin müasir anlamından danışırıqsa, qeyd etmək lazımdır ki, XVII-XVIII əsrlərə qədər faktiki olaraq sistemli, mükəmməl diplomatik xidmət mövcud deyildi. Xarici siyasətin bütün məsələləri hökmdarların - knyazların, kral və imperatorların, şahların əlində cəmləşmişdi və onlar zaman-zaman öz səfirlərini xarici dövlətlərə hər hansı bir məsələ üzrə danışıqlar aparmaq üçün göndərirdilər. Amma onu da qeyd etmək lazımdır ki, bir çox tarixçilərin apardıqları tədqiqatlar göstərir ki, müasir diplomatiyanın vətəni olan Italiyada hələ XV əsrdən başlayaraq xarici saraylara daimi diplomatik nümayəndəliklər göndərilirdi. Onların xidmət müddəti 2-3 il idi.[4] Ümümilikdə isə xarici dövlətlərə daimi diplomatik nümayəndəliklər göndərmək təcrübəsi kütləvi olaraq XVII əsrdən başlayır. XVII əsrin axırlarından etibarən xarici dövlətlərin ərazisində konsulluqlar yaradılmağa başlayır ki, onlara da yerli tacirlər rəhbərlik edirdilər.

Paralel olaraq Avropa dövlətlərində xarici siyasət məsələlərilə məşğul olan strukturlar meydana çıxır: əvvəlcə bu cür idarələr kralın, feodalın, knyazın dəftərxanasında yaradılırdı, sonralar isə mütəşəkkil xüsusi orqanlar təsis edilməyə başlandı.

Məsələn, Ingiltərədə hələ erkən orta əsrlərdə xarici yazışmaları xüsusi təyin olunmuş

1 Л.М.Захарова., А.А.Коновалова, Основы дипломатической и консульской службы (Минск, 2001 г.), с. 6.
2 О.П. Селянинов, Тетради по дипломатической службе государств (М., 1998 г.), с. 23.
3 Захарова, Коновалова, ук. соч., с. 7.
4 История дипломатии (М., 1941 г.), том I, с. 163.

klerk aparırdı. XVIII əsrin ortalarında burada katib vəzifəsi təsis edilmişdi. Eyni zamanda müstəmləkə siyasətinin aparılması ilə əlaqədar olaraq yeni bir departament yaradıldı. Və nəhayət 1782-ci ildə Xarici İşlər Nazirliyi (Foreign Office) yaradıldı.

Diplomatik xidmətin inkişafı və daimi diplomatik nümayəndəliklərin açılması ilə əlaqədar peşəkar diplomatlara olan tələbat da artmağa başlayır. Ümumiyyətlə, diplomat peşəsi çox qədim peşələrdən biridir. Tarixdən bizə qədim dövrlərdə xüsusi səlahiyyət verilmiş ayrı-ayrı şəxslərin köməyilə hərb və sülh məsələlərinin həll olunması, xarici qonaqların qəbul mərasimi və s. kimi misallar məlumdur. Həm Qədim Yunanıstanda, həm də Qədim Romada xarici dövlətin ərazisinə təmsilçi kimi göndərilən şəxslərin seçilməsinə çox ciddi yanaşırdılar. Qədim Romada peşəkar diplomatlar və natiqlər hazırlayan ritorika-diplomatiya məktəblərinin fəaliyyət göstərməsi də maraqlı faktlardan biridir. Həmin məktəblərdə tələbələrə müxtəlif məzmunlu nitqlər hazırlamaq və auditoriya qarşısında natiq kimi çıxış etmək, müxtəlif mövzular ətrafında fikir mübadiləsi aparmaq və s. kimi vərdişlər aşılanır, qaydalar öyrədilirdi. Həmin qaydalardan kənara çıxması etiketin pozulması və mükəmməl diplomatiya məktəbi keçməməsi kimi qiymətləndirilirdi.[5]

Bizim dövrümüzdə isə diplomat dedikdə xarici işlər nazirliyinin ölkə daxilində və ya xaricdə öz dövlətinin xarici siyasətini həyata keçirən əməkdaşı başa düşülür.

Diplomatlar kimlər arasından seçilir? Bu peşənin nümayəndələri hansı xüsusiyyətlərə malik olmalıdırlar? Beynəlxalq münasibətlərə həsr olunmuş əsərlərdə bu barədə müxtəlif və bir-birlərinə uyğun gəlməyən çoxlu fikirlər mövcuddur. Məsələn görkəmli ingilis diplomatı və publisisti Harold Nikolson özünün “Diplomatiya” adlı kitabında “ideal diplomata” xas xüsusiyyətləri aşağıdakı kimi müəyyənləşdirir: düzgünlük, səliqəlilik, təmkinlilik, dözümlülük, mülayim xasiyyət, təvazökarlıq, loyallıq. Daha sonra müəllif davam edərək yazır ki, ağıl, bilik, müşahidə qabiliyyəti, ehtiyatlılıq, qonaqpərvərlik, cəlbedicilik, mərdlik və incə davranış kimi xüsusiyyətlər bütün diplomatlarda olmalıdır.[6]

İnsan cəmiyyətinin inkişafının hər bir mərhələsi diplomatlar qarşısında öz tələblərini qoyur. Hələ bizim eradan əvvəl qələmə alınmış Manu qanunlarında diplomatik ustalıq müharibənin qarşısının alınması və sülhün möhkəmləndirilməsi bacarığı kimi başa düşülürdü. Hökmdara səfir təyin edərkən insanın təkcə elmli, savadlı olmasına yox, həm də onun arifliyinə, xarici dövlət nümayəndələrinin hiylələrinin üstünü açmaq bacarığına və s. bu kimi xüsusiyyətlərə malik olmasına diqqət yetirmək məsləhət görülürdü.[7]

Qədim Yunanıstandan da bizə diplomat peşəsi haqda maraqlı məlumatlar gəlib çatmışdır. Burada səfirlər yüksək nüfuza malik, geniş əlaqələri olan yaşlı adamlar arasından seçilirdi. Natiqlik qabiliyyəti, öz fikirlərini aydın və ifadəli şəkildə söyləmək bacarığı səfirin ən vacib keyfiyyətlərindən hesab olunurdu. Buna görə də burada səfirlər arasında çox vaxt istedadlı aktyorlara rast gəlmək olardı.

Beləliklə, hələ qədim dövrlərdə diplomatik fəaliyyət üçün peşəkar kadrlar hazırlığına ciddi fikir verilirdi. Orta əsrlərdə Roma katolik kilsəsinin beynəlxalq münasibətlərə təsiri diplomatlar qarşısında qoyulan tələblərdə də öz əksini tapırdı. Məsələn XVI əsr Venetsiya diplomatı Ottaviano Maci diplomata xas keyfiyyətləri aşağıdakı kimi təsvir edir: “O mötəbər xristian olmaqla yanaşı, həm də alim-dinşünas olmalıdır. O, filosof olmalı və Aristotel və Platonun nəzəriyyələrini bilməlidir...O, memarlıq elmini, musiqini, riyaziyyatı, fizikanı, hüquq elmini bilməlidir. O təkcə latın dilində yazmaq və oxumaqla kifayətlənməməli, həmçinin yunan, ispan, fransız və türk dillərini bilməli... həmişə yanında Homerin əsərini gəzdirməlidir”.[8]

Bu gün də bütün ölkələrdə, o cümlədən də Azərbaycanda diplomatların hazırlığına və işə qəbul edilməsinə çox ciddi fikir verilir.

Məsələn, Böyük Britaniyada hələ XIX əsrin ortalarından diplomatik xidmətə qəbul müsabiqə əsasında keçirilirdi. 1855-ci ildə Forin Ofisdə diplomatik fəaliyyətə başlamaq üçün ixtisas imtahanları vermək qaydası tətbiq olunmağa başlanmışdı. Ilkin sınaq mərhələsində pretendentlərdən qrammatika, arifmetika sahəsində biliklərini, düzgün yazmaq və nitq qabiliyyətini nümayiş etdirmək tələb olunurdu. Bundan əlavə, namizədlərin şəxsi keyfiyyətlərinə, xarakterlərinə və digər xüsusiyyətlərinə də çox ciddi fikir verilirdi.

5 Там же, с. 85.
6 Г.Никольсон, Дипломатия (М., 1941 г.), с. 77.
7 Захарова, Коновалова, ук. соч., с. 16.
8 Там же, с. 17.

Böyük Britaniyada XIX əsrdə diplomatik kadrlar qarşısında qoyulan tələblər bu gün də öz aktuallığını itirməyib. Görkəmli ingilis diplomatı Harold Nikolson deyirdi ki, ideal diplomat xarici dilləri yaxşı bilməli, incə zövqə malik, qonaqpərvər, təmkinli və səbrli olmalıdır. O, hətta öz dövlətinin kobudluğuna da səbrlə yanaşmalıdır.[9] Nikolsonun həmkarı E.Satou isə diplomatın "savadlı centlmen" olmasını vacib hesab edirdi.

Hazırda Böyük Britaniyada diplomatik xidmətə qəbul zamanı keçirilən müsabiqə gələcək diplomatlardan daha çox bilik və bacarıqlar tələb edir. Yeni kadrların seçilməsi üzrə keçirilən imtahanlara müvafiq məzmun üzrə yazılı işlər, müxtəlif mövzu üzrə qrup halında müzakirə, beynəlxalq konfransların imitasiyası və s. daxildir.

Tapşırıqların yerinə yetirilməsi zamanı pretendentlərin öz fikirlərini savadlı və məntiqli cümlələrlə, lakonik şəkildə ifadə etmələrinə, təklif olunmuş bir neçə variantdan ən optimalını seçmək, gərgin vəziyyətdə kompromisə getmək bacarığına diqqət yetirilir. Bununla yanaşı, onların öz nöqteyi-nəzərlərini müdafiə etmək qabiliyyətləri yoxlanılır, analitik düşüncə, intellektual nəzakət, psixoloji adaptasiya, gərgin şəraitdə işləmək bacarıqları və s. sınaqdan keçirilir.

Bildiyimiz kimi, Azərbaycan gənc bir dövlətdir və Azərbaycan diplomatiyası da, dövlətimiz müstəqillik qazandıqdan sonra sistemli şəkildə inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Son dövrlərə qədər Azərbaycanda gənc diplomatların işə götürülməsi müsahibə yolu ilə aparılırdı və uğur qazanan namizədlər 1-3 aylıq peşə hazırlığı keçdikdən və öz bacarıqlarını sübut etdikdən sonra işə qəbul olunurdular.

Hazırda isə Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyində inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsindən bəhrələnərək test sistemi hazırlanmışdır və bu sistem 2005-ci ilin may ayında ilk dəfə XİN-ə gənc diplomatların işə qəbul edilməsi zamanı tətbiq edilmişdir. Nəticələr o qədər qənaətbəxş olmasa da, bu ilk sınaq dövlətimizin xarici siyasətini birbaşa həyata keçirmək missiyasını üzərinə götürən və ölkəmizi digər dövlətlərin ərazisində təmsil edəcək kadrlar qarşısında necə yüksək tələblərin qoyulduğunu sübut etdi.

Beləliklə, yuxarıda qeyd olunanları analiz edərək hələ qədim dövrlərdən bəri diplomatiyaya və dövlətlər arasında münasibət yaradılmasında vasitəçi rolu oynayan diplomatların fəaliyyətinə necə diqqət yetirildiyinin və eyni zamanda keçmiş ənənələrdən bəhrələnərək bu gün diplomatların seçilməsinə nə qədər yüksək tələblər qoyulduğunun şahidi oluruq.

*О водворении пришелцев в Азербайджан**

*Юрий Помпеев***

Предписано вам сражение, а оно ненавистно вам.

Коран. Сура 2; 216.

Между честными врагами посредницею бывает совесть.

Чавчавадзе И.Г., поэт и публицист. 1902 г.

Армянствование по В.Величко - беспрецендентное явление, которое по своей сути является разновидностью нацизма в его самой опасной, агрессивной человеконенавистнической форме. Не имея своей собственной земли, широко используя лжесвидетельства, армяне при переселении из Персии и Турции в Закавказье, в частности в Азербайджан, из безземельных пришельцев путем захвата земельных участков, организации «революционной деятельности», средоточием экономического владычества стали не больше, не меньше «коренными» жителями и «исконными» владельцами земель.[1]

Впервые название Кавказ встречается за 500 лет до Рождества Христова в трагедии Эсхила «Скованный Прометей». Произошло оно, вероятно, от соединенного названия – каспиев и горы Каф. В народных преданиях гора Каф считается жилищем дивов, сильных, диких и ловких мужчин, и пери – женщин, славившихся необыкновенной красотой.

В Энциклопедическом словаре Брокгауза и Ефрона[2] самый большой объем занимает статья под названием «Кавказские войны» – 11 полос

9 В.М.Матвеев, Британская дипломатическая служба (М., 1990 г.), с. 187.

* Статья впервые опубликована в Международном журнале Азербайджана *İrs-Наследие,* № 4 (16), 2005 г., с. 36-39.

** Академик РАЕН, профессор Санкт-Петербургского государственного университета культуры и искусств

1 Н.Н.Шавров, Новая угроза русскому делу в Закавказье. Предстоящая продажа Мугани инородцам (Лондон: изд-во Кембриджский университет, 1979 г.).

2 Том XXIIIа, 1984 г.

плотным петитом. Из нее читатель узнает, что кавказские войны начинались обычно с просьб к России о покровительстве со стороны отдельных царств и княжеств Кавказа. Исторически же десятки древних народов заселяли эти богатые земли чересполосно, пасли скот и претензий друг к другу за века накопили немало, и любой покровитель со стороны мог разжечь тлевшие угольки обид до костра вполнеба.

Государственное сближение России с кавказскими народами началось, пожалуй, со вступления в 1561 г. царя Иоанна Грозного в брак с кабардинской княжной Мариею Темрюковною. Отдельные князья с той поры, ссылаясь каждый на стеснения соседа, отправляли посольства в Москву - то к Грозному, то к сыну его Феодору (может, и тот княжну местную в жены выберет), изъявляя готовность вступить в русское подданство.

События смутного и послесмутного времени на Руси сношения с Закавказьем прекратили надолго. Зато Петр I уступил Персии прикаспийские области, а границей двух империй оставил Терек. В ответ тогдашний шах уступил российскому императору Дербент в вечное владение. После вооруженной помощи шаху против вторгнувшихся на его территорию афганцев и турок стороны поклялись в вечной дружбе и обещали подданным, что им «всегда ненарушимо позволено будет в оба государства переезжать и тамо по своей воле свободно жить и купечество свое отправлять».

К началу XVIII в. Азербайджан представлял северо-западную и самую богатую торговую и промышленную область Персии. Эта провинция на юге граничила с персидским Курдистаном и Мидией, на западе - с турецким Курдистаном и турецкой Арменией, на севере - с императорской Россией. Счастливое положение между двумя морями, обилие и разнообразие сырых земледельческих продуктов, тебризский мрамор, туфово-известковые скалы, серебро, медь, железо, нефть, уголь, теплые источники делалу эту страну с альпийским климатом той библейской землей, хорошей и пространной, где течет молоко и мед.

Баку - незамерзающий порт, по морским выгодам и географическому положению признавался весьма привлекательным центром. «Идтить к Баке, – писал русский император в октябре 1722 г. в инструкции генералу Матюшкину, – как наискорее и тщиться лоный город с Божьей помощию конечно достать, яко ключ всего нашего дела в сих краях».

А как доставался «лоный город, яко ключ», можно узнать из очерка русского писателя А.Ф.Писемского, посетившего Баку в 1855 г. Экскурс в историю здешнего края оказался донельзя кратким, сам город именовался писателем в женском роде: «Баку - некогда столица ханства, присоединена была к России в первый раз при императоре Петре I генерал-майором Матюшкиным, которому она после осады сдалась на дискрессию (имеется в виду право действовать по своему усмотрению - ю.п.), но по Гянджинскому миру снова вступила во власть Персии и управлялась ее наместниками или скорей особыми ханами; первым из них был Надир, потом Мирза Мухаммед хан, еще Мирза Мухалик, сын Мелика, у которого отнял престол дядя Мухаммед Кули хан, и, наконец, последним бакинским ханом стал Хюссейн Кули хан, присягнувший на подданство России, а между тем сносившийся с Персией и теснивший нашу торговлю. Для усмирения его послана была эскадра с войском под командою генерал-маэора Завалишина; Баку была осаждена, но безуспешно. Князь Цицианов, тогдашний главнокомандующий кавказскою армиею, после этой неудачи пошел сам. Хюссейн Кули хан вызвал его на свидание у городской стены, будто бы для переговоров о сдаче. Главнокомандующий выехал – и был изменнически убит. Хюссейн Кули хан бежал после того в Персию, и Баку сдалась генералу Бурлакову без сопротивления; с тех пор она осталась навсегда в наших владениях и теперь составляет уездный город Шамахинской губернии».

О встреченных им жителях Абшерона, азербайджанцах, писатель заметил: «горский характер ярко отпечатывается и в одежде, и в стройном складе тела, и в каком-то благородном и воинственном выражении лица».

Запомнилось очеркисту и первое знакомство с Баку: «Впечатление мое очень походило на впечатление человека, который вдруг неожиданно взглянул на театральную сцену, где давали какой-нибудь восточный балет. Представьте себе дугообразный морской залив, в недальном от него расстоянии крепость, над которой идут, возвышаясь по берегу, белые без крыш, вроде саклей, домики и, образуя как бы пирамиду, коронуются ханским дворцом с высоким минаретом».

Ко всему увиденному А.Ф.Писемский добавлял «благорастворениейший воздух, которым грудь не надышится».

Бухта уездного города-крепости Баку напомнила А.Ф.Писемскому неаполитанский залив с разведанными к середине XIX века нефтяными месторождениями, на которые положила

глаз и царская казна, и крупные предприниматели России.

Наблюдая город, иллюминованный разнообразными линиями огней, писатель заметил кому-то из спутников:

- Каково бакинцы торжествуют!

- Это им дешево стоит: всего девять целковых, - отвечал тот.

«Девять целковых - тысячи огней! В Петербурге переулка не осветишь на эти деньги... Чтобы сделали и каких бы фабрик настроили здесь англичане, имея под руками даровое топливо и освещение», - вот что подумалось писателю А.Ф.Писемскому, который в далеком от нас 1855 году объездил с офицерами всю бакинскую бухту. Глубина оказалась достаточною, грунт для якорных стоянок удобный, и защита от ветров испытана: порт строить можно.

Забегая вперед, заметим, что к концу XIX в. добыча бакинской нефти возросла в 160 раз, а в Соединенных Штатах - лишь в 70 раз. Американский керосин был вытеснен тогда с европейского рынка.

Деление же Кавказского края на административные единицы, по свидетельству авторов словаря Брокгауза и Ефрона, устанавливалось постепенно и тесно связывалось с водворением имперского владычества в крае.

Началось это водворение в 1785 году учреждением Кавказского наместничества. Менялись губернские центры, перемещаясь южнее, образовывались новые области и губернии.

Что касается Баку, то он был занят без сопротивления в июне 1796 г. войсками под командованием Валериана Зубова, младшего брата всесильного Платона Зубова, любимца императрицы. Конец деятельности В.Зубова в Закавказье был положен смертью Екатерины II, не без лести названной в Персии именем Гуршид - Кюла: Венчанное Солнце. Павел I приказал командиру кавказского корпуса приостановить военные действия, а войскам повелел вернуться назад в Россию.

В 1805 г. Ибрагим хан Шушинский и Карабахский от имени мирного азербайджанского населения этих древних земель дал обещание государю императору Александру Павловичу не только на «милость и благопопечение», но и «ручательство на сохранение целости настоящих владений его высокостепенства и преемников его».

И хотя Александр Павлович, занятый войнами с Наполеоном, повелел своим кавказским наместникам стараться водворять спокойствие на этой линии дружелюбием и снисходительностью, новый главнокомандующий, генерал А.П.Ермолов, убедил государя в необходимости смирять горцев исключительно силой оружия.

Алексей Петрович Ермолов в течение более десяти лет строил крепости, заставлял истреблять аулы и рубить просеки в дремучих кавказских лесах. Дипломат А.С.Грибоедов, направлявшийся в феврале 1819 г. из Тифлиса в Тавриз, садясь на лошадь, сказал Ермолову:

- Не обрекайте нас в жертву, ваше превосходительство, если когда-либо будете воевать в Персии. Генерал рассмеялся: - Что за странная мысль...

- Ничуть не странная! Вам, имеющему право объявлять войну и мир заключать, вдруг придет в голову, что наши границы не довольно определены со стороны Персии, и вы пойдете расширять их по Аракс! А с нами что тогда будет.

Через десять лет именно Александр Сергеевич Грибоедов станет жертвой такой политики.

Следует отметить, что Российская империя завоевывала исключительно азербайджанские земли, на которые впоследствии переселялись армяне из Турции и Ирана. Ни в самом трактате 1805 года, ни в последующих документальных источниках, как Гюлистанский (12 октября 1813 г.) и Туркменчайский (10 февраля 1828 г.) договоры, заключенные между Россией и Ираном, нет ни единого упоминания об армянах или армянских владениях в Карабахе, якобы переходящих в подданство России.

М.Ю.Лермонтов, изъездив всю линию вдоль от Кизляра до Тамани, побывав в Шуше и Шамахе, осенью 1837 г. начал учить азербайджанский язык, потому что он «здесь и вообще в Азии необходим, как французский в Европе».

После захвата ханств царские чиновники стали поощрять армянскую иммиграцию в новые владения Российской империи, увеличивая таким образом христианское население, хотя и не православное. Начало крупных переселений относится к войнам 1827-1829 гг., когда Россия всерьез взялась за покорение двух огромных мусульманских империй: Ирана и Османской империи. Эриванская губерния (ныне - Республика Армения) в 1827 г. была провинцией Персидской империи, большинство населения которой составляли мусульмане, главным образом тюрки. В период боев русские войска уничтожили либо изгнали с исконных земель приблизительно треть мусульман Эриванского

ханства. Их заменили армянами из Персии и Османской империи.

Одной из заметных областей армянской иммиграции стало Карабахское ханство. Напомню в связи с этим один из характерных и замалчиваемых документов, принадлежащий перу А.С.Грибоедова – «Записку о переселении армян из Персии в наши области» (1828). В записке главным побудителем этой эмиграции упомянут полковник Л., состоявший при Паскевиче для особых поручений, за которым скрыт Лазарь Якимович Лазарев, один из семейства купцов Лазарянов. Грибоедов так характеризует энергичного полковника Лазаряна: «Полк. Л. помышлял только о сочинении прокламаций, довольно неуместных, между прочим, о формировании регулярного армянского ополчения, полагая даже включить в круг своих замыслов, хотя благонамеренно, но необдуманно, и самый Карабах, и прочие области».

Полковника Лазарева-Лазаряна Грибоедов недооценил: тот глядел далеко вперед, водворив своих единоверцев на новые земли, где обильно текли молоко и мед. «Армяне никакого понятия не имели о нем, - писал Грибоедов, имея в виду Лазарева и его агитацию за регулярное армянское войско и собственное управление Карабахом, - будучи единственно движимы доверенностью к России и желанием быть под ее законами».

Менее чем через год А.С.Грибоедов поплатится жизнью в Тегеране за собственную слепоту.

А пока русский корпус временно оккупирует Азербайджан, русский посланник Грибоедов подчеркивает в своих сообщениях, что «помещение армян в Карабахе сделано бессмысленно, нерадиво и непростительно», «бедным недодано, богатым передано», «армяне большею частью поселены на землях помещичьих, мусульманских». И добавляет: «Летом это еще можно было допустить. Хозяева, мусульмане, большею частью находились на кочевьях и мало имели случаев сообщаться с иноверными пришельцами». «Временно пристроенные на первый раз» армяне теснили мусульман «чувствительно», и чуткий Грибоедов откровенно предупреждал и графа И.Ф.Паскевича и князя М.З.Аргунского, заведовавшего «водворением пришельцев», о «внушениях, которые должно делать мусульманам, чтобы помирить их с нынешним их отягощением, которое не будет долговременно, и искоренить из них опасение на счет того, что армяне завладеют навсегда землями, куда их на первый раз пустили. В том же смысле говорено мною и полицмейстеру, членам Правления и ханам, которые у меня здесь были».

В начале 1993 г. корреспондент газеты «Созвездие» обратился к известному кинорежжиссеру Н.С.Михалкову с вопросом:

- Если бы какой-нибудь богатый продюсер предложил Вам большие деньги, чтобы снять задуманный давно фильм «Александр Грибоедов», Вы бы согласились работать? Или эта тема уже отболела?

- Нет, не отболела, - ответствовал Н.С.Михалков, но для работы над фильмом о Грибоедове нет возможности. Ведь одна из самых главных акций Александра Сергеевича Грибоедова - перевод двадцати пяти тысяч пленных армян через Нахчыван в Карабах. Если начать это снимать, можно закончить как Грибоедов.

В числе пришельцев в 1828 г. оказалось немало ремесленников и хлебопашцев. Они, из племен Гогов и Магогов, имели много общего. Выдающийся армянский мыслитель XIX столетия Микаэл Налбандян (Налбандов Михаил Лазаревич) писал, что «тюрок (азербайджанец) получает наслаждение от жалобных и унылых песен армянина, так же как армянин - от песен тюрка... Оба тысячу раз предпочитают спеть «Жаль тебы, бедный армянский народ» и песни «Кероглы», «Кщрама» и «Ашуг Кариба», несмотря на идейную и психологическую разобщенность, которую, казалось бы, приносят их верования: христианство армян и мусульманство азербайджанцев».

Общность по Налбандяну, определяется тем, что «тюрок и азербайджанец живут почти в одной и той же среде. Эти нации подвержены влиянию одной и той же почвы, одной и той же пищи, природы. Обе - восточные нации и, естественно, близки по своему мышлению и речи».

Характерна и чересполосная жизнь, особенно в плодородном Карабахе: если в одной деревне закричит петух, то на его голос отзываются десятки петухов окрест.

Но в чем ошибался философ Налбандян, так это в утверждении того, что армяне и азербайджанцы, связанные одинаковыми узами, недалеко ушли друг от друга по своей общинной психологии.

К примеру, А.Ф.Писемского поразили услышанные среди армян воинственные тосты: «Боже, сохрани наше царство, надолго, навсегда, и чтобы один наш воин победил десятки врагов, а десяток уложил сотню».

Американские историки Дж. и К.Маккарти в книге «Тюрки и армяне» (1989) высказали

мнение, что страдания, пережитые тюрками и другими мусульманами в результате российской экспансии, по сути дела преданы забвению. «Мусульмане, - замечают эти историки, - были склонны видеть в русских и их союзниках врагов, угрожающих их жизни, семьям, родине. Армяне же были склонны видеть в русских тех, кто способен вытеснить мусульман и будет отстаивать интересы христиан, к коим они себя относят... В силу этого, - заключают Дж. и К.Маккарти, - инструментом российской политики стали армяне».

Есть исторические примеры: армяне, ханские подданные после русского вторжения в восточные кавказские ханства стали действовать против своих мусульманских сюзеренов, более того, играли роль шпионов. Армянские вооруженные отряды воевали на стороне русских при захвате мусульманских земель.

21 мая 1864 года в лагере соединившихся русских колонн, в присутствии великого князя Михаила Николаевича, главнокомандующего, был отслужен благодарственный молебен по случаю окончания 90-летней борьбы, стоившей России неисчислимых жертв. Вскоре внутренние губернии России стали беспрепятственно снабжаться нефтяными продуктами с Абшерона, а также медью, марганцем, серой, вином, шелком, шерстью, хлопком, фруктами.

К концу XIX столетия Кавказский край включал 6 губерний (Ставропольскую, Кутаисскую, Тифлисскую, Эриванскую, Бакинскую и Елисаветпольскую), 4 области (Терскую, Кубанскую, Дагестанскую и Карсскую) и два округа (Черноморский и Закатальский). Азербайджанцы в этом крае составляли после русских самый многочисленный народ с особенным превосходством в Бакинской, Тифлисской и Елисаветпольской губерниях.

Что касается армян, «разбросанных почти во всех частях Северного Кавказа и Закавказья, их львиная доля, - как свидетельствуют Брокгауз и Ефрон, - переселилась сюда из Персии и Турции лишь с водворением русского владычества на Кавказе» (том 11, 1890, с. 838). Любопытно, что неказачье русское население Закавказья к концу XIX в. состояло преимущественно из сектантов - духоборов, молокан, прыгунов, субботников, высланных из внутренних земель, удобных для полевых и садовых культур.

Обширная житница в Закавказье была отвоевана. Н.Н.Шавров в книге «Русский путь в Закавказье» подвел известный итог: «Военные действия в бассейне Каспия Россия вела с такою энергиею, что, так сказать, истребила здесь всех врагов, обратив все прилежащие страны, за исключением Персии, в русские провинции».

Безраздельность же властвования России без опасения «интриг Англии и козней князя Бисмарка» русский ученый связывал с тем непременным условием, чтобы Россия «могла удовлетворить своею промышленностью и торговлей все возникающие потребности населения, прилежащего Каспийскому морю». И патриотично предупреждал:

«Если же Россия этого не сделает, если она не даст свободного и удобного притока русских произведений, если она не поможет прогрессивной закупке всех излишков сырья для потребностей русских фабрик и для сбыта избытка за границу, - то это вызовет приток английских и вообще европейских товаров, и появление здесь иностранных торговцев и иностранной торговли, которые с течением времени создадут здесь враждебные России политические интересы, с которыми придется уже считаться, и которые, если дадут им время упрочиться, - устранить будет нелегко!».

Таков прогноз сегодняшнего дня.

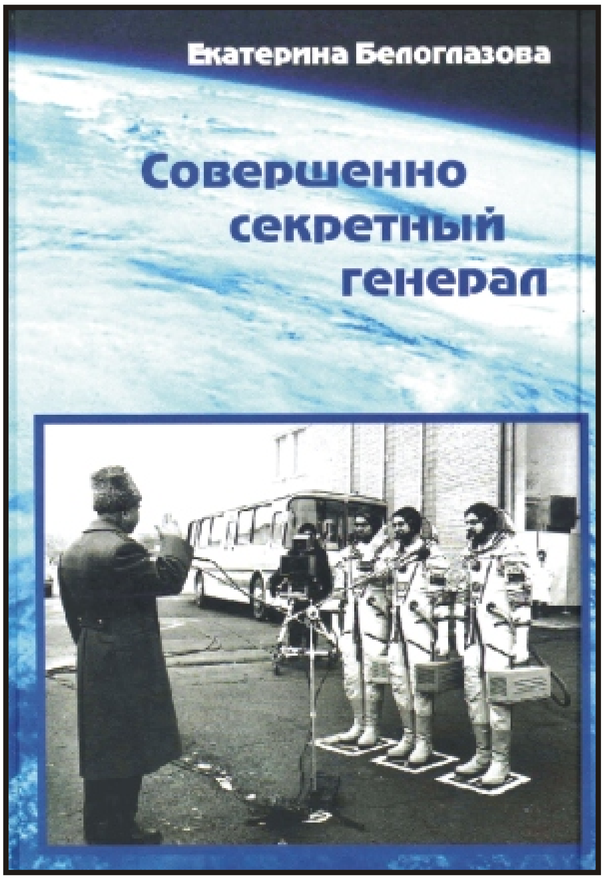

Екатерина Белоглазова
Совершенно секретный генерал
Издательство «Герои Отечества», Москва-2005

«Зрители телерепортажей и документальных фильмов на космическую тему могли видеть только спину человека, которому на протяжении четверти века космонавты рапортовали перед стартом и после возвращения на Землю: «Товарищ председатель Государственной комиссии...» Это был Керим Алиевич Керимов (Аббас-Али оглы) – генерал-лейтенант, Герой Социалистического Труда, лауреат Ленинской и Государственной премий". Эти строки принадлежат руководителю федерального космического агенства РФ А.Н.Перминову из книги Е.Т.Белоглазовой «Совершенно секретный генерал».

Керим Алиевич Керимов – это имя ещё одна раскрытая тайна в истории становления советской космической отрасли. Именно ему рапортовали космонавты о своей готовности к полёту и об успешном его завершении. До недавнего времени личность этого человека значилась под грифом «секретно».

«Совершенно секретный» генерал раскрывает своё инкогнито на страницах книги Екатерины Белоглазовой.

Легендарный азербайджанец награждён первым орденом «Слава Азербайджана».

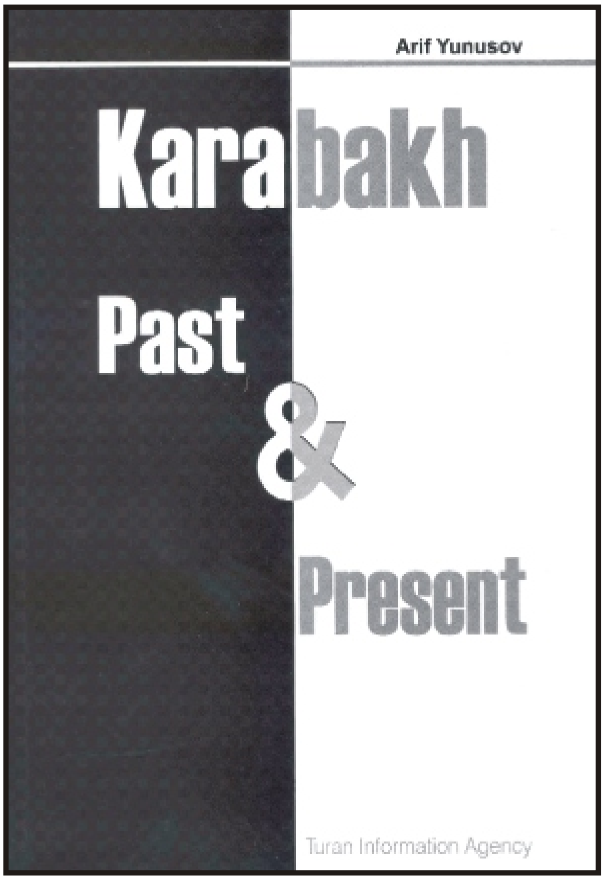

Arif Yunusov
Karabakh. Past and present
"Yeni Nesil" Publishing House, Baku-2005

The current research is dedicated to the history of Karabakh since ancient times up to nowadays. The main attention is paid to the history of appearance and different aspects of Armenia-Azerbaijan, Nagorno-Karabakh conflict because of the Karabakh. The basics of the research made the many year long studies of the author undertaken in that respect from the very beginning of the conflict up to day.

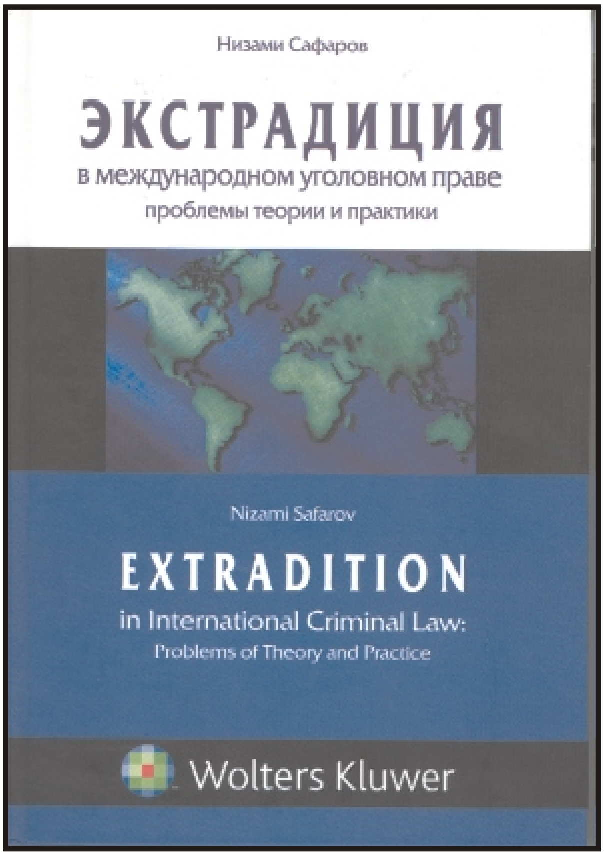

Низами Сафаров
Экстрадиция в международном уголовном праве проблемы теории и практики
Волтерс Клувер, Москва-2005

Книга посвящена анализу теоретических и практических проблем экстрадиции с учётом новейших тенденций её развития.

Впервые на монографическом уровне комплексно освещается ряд вопросов, связянных с солюдением прав человека в экстрадиционном процессе; разграничением процедур сотрудничества, применяемых в межгосударственной практике (экстрадиция) с процедурами, которые используются для взимодействия с международными уголовными трибуналами (передача); введением в юридический оборот нового правового инструмента – Европейского ордера на арест, заменившего в отношениях стран Евросоюза процедуру экстрадиции, и т.д. Автор выдвигает ряд предложений, направленных на совершенствование института экстрадиции.

В монографии нашла своё отражение практика международных судебных (квазисудебных) органов, а также национальных судебных инстанций целого рядя стран. Монография представляет интерес для юристов-международников, а также специалистов, интересующихся проблемами международного сотрудничества в области борьбы с преступностью.

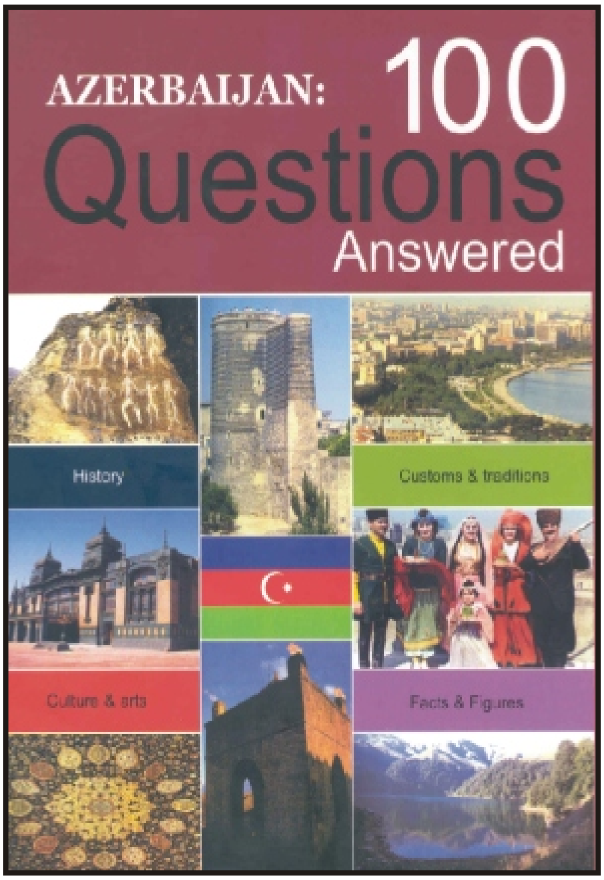

Azerbaijan: 100 Questions Answered
The Azeri-Anglo Youth Society, Baku-2005

If you`ve ever wondered where Azerbaijan is, where you can see the colorful and ancient culture, where you can find the country linking Europe and Asia you need look no further than this book.

Azerbaijan: 100 Questions Answered is the result of a survey undertaken by the Azeri-Anglo Youth Society to find out the most common and some of the most interesting questions asked about Azerbaijan.

As a publisher we hope it will be useful not only to foreigners and tourists visiting Azerbaijan, who want to discover the country from the most obscure and also anyone who has an interest in Azerbaijan whether they are student or specialist, a journalist looking for an interesting topic to write on, or a business executive wanting a different insight into the country.

“Diplomatiya Aləmi” jurnalına abunə olmaq istəyənlər bu formanı doldurub Xarici İşlər Nazirliyinə Fəxrəddin Şükürova müraciət edə bilərlər: Bakı – AZ – 1009, Ş. Qurbanov küç., 4

“Diplomatiya Aləmi” jurnalı Журнал “Мир дипломатии” “World of diplomacy” journal	İldə 4 dəfə dərc olunur Издаётся 4 раза в год Published 4 times a year
Bir nömrənin qiyməti Цена одного номера Price of one issue	40 000 manat 40 000 манат 40 000 manat
Yarım illik abunə olmaq qiyməti Цена подписки на полгода Half year subscription price	80 000 manat 80 000 манат 80 000 manat
İllik abunə olmaq qiyməti Цена подписки на год Full year subscription price	160 000 manat 160 000 манат 160 000 manat
Ödəniş yolu Метод оплаты Method of payment	Nağd Наличными Cash Kredit kartlar və köçürmələr qəbul olunmur Кредитные карты и денежные переводы не принимаются Credit cards and money transfer are not accepted
Ad, soyad/имя, фамилия/ name, surname	

Jurnal üç aydan bir nəşr edilir. Xarici siyasət və diplomatiyaya aid olan sənədləri, fotoşəkilləri və ya məqalələrini jurnalda çap etdirmək istəyənlər XİN-ə müraciət edə bilərlər. Qeyri-dəqiq faktlara görə məqalələrin müəllifləri məsuliyyət daşıyırlar. Müəlliflər məqalələrin elektron (disket və ya elektron poçt vasitəsilə) və çap variantı ilə yanaşı, müəllifin qısa tərcümeyi-halını, məqalənin rus və ya ingilis dilində qısa xülasəsini (10 cümləyə qədər) ünvan və telefonlarını təqdim edirlər. Jurnala qəbul edilən məqalələrə olan tələblər:

Həcmi: 10 səhifəyə qədər
Dil: *Azərbaycan, rus və ya ingilis*
Şrift: *Times New Roman*
Şriftin ölçüsü: 11
İnterval: 1,5

İstifadə edilmiş ədəbiyyata və ya digər nəşrlərdən sitatlar gətirəndə həmin ədəbiyyata istinad vacibdir.

İstinadlar qeyd vasitəsilə hər səhifədə yeni nömrə ilə səhifənin aşağısında xətt altında verilir. Qeydlərdə müəllifin tam adı və soyadı, əsərin adı, nəşr olunan şəhərin və nəşriyyatın adı, nəşrin tarixi və sitat gətirilən səhifə göstərilir. İnternet vasitəsilə əldə edilmiş mənbələrin web site ünvanları tam və tarixi ilə verilir. Əlyazmalar və disketlər qaytarılmır. Məqalələr redaktə və ixtisar edilə bilər.

Həcmi: 82 səh.
Format: 60x84 1/8
Fiziki ç.v.: 10,25
Tirajı: 300 ədəd

Jurnal hazır materiallardan istifadə edilməklə
"M-Dizayn" şirkətinin mətbəəsində
ofset üsulu ilə çap edilib

Bakı, Ə.Topçubaşov 69/1
Tel./faks: 497 03 63